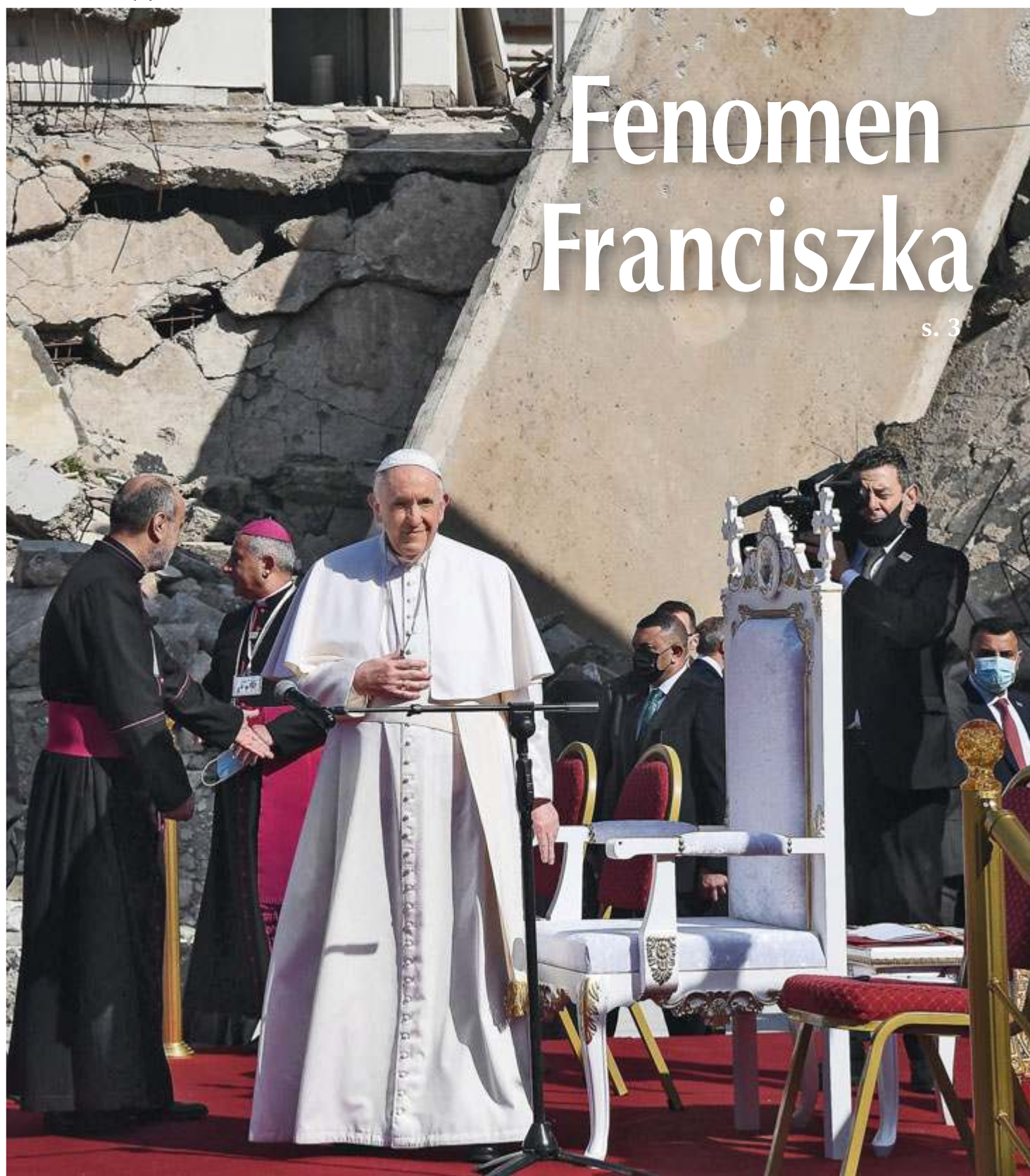

14.03.2021
nr 11 (802)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Fenomen Franciszka

s. 3

Wierzymy, że warto pomagać

1%

JEDENPROCENT.CARITAS.PL

indywidualnie, **rodzinnie**, **zawsze**

Przełącz 1% podatku dla Caritas Polska

WPISZ W FORMULARZU PIT NUMER KRS 0000198645

Wyjazdy wakacyjne dla dzieci, opieka nad osobami starszymi i samotnymi, prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych, noclegowni, punktów żywieniowych, ośrodków rehabilitacyjnych czy domów opieki to tylko część naszych działań.

Więcej informacji, rezultaty działań, formularze w wersji on-line i do pobrania można znaleźć na stronie: jedenprocent.caritas.pl

ks. Henryk Zieliński

Fenomen Franciszka

Powiedzenie o papieżu Franciszku, że przybył „z dalekiego kraju”, to za mało. Takie określenie przylgnęło do papieża z Polski, która – mimo oddzielenia wówczas od reszty Europy żelazną kurtyną – mentalnie nie przestawała być częścią Zachodu, choć czasowo wydaną pod komunistyczne jarzmo. To ostatnie sprawiało, że doświadczenia egzystencjalne papieża Wojtyły były często obce i niezrozumiałe na Zachodzie. A co dopiero w Ameryce Łacińskiej, która przeżywała fascynację marksizmem, widząc w nim szansę na minimum sprawiedliwości.

Krzywdą najuboższych w Ameryce Łacińskiej była tak wielka, że także niektórzy duchowni gotowi byli z nią walczyć, choćby i przemocą. Na ZSRR wielu patrzyło tam z nadzieją, trochę podobnie jak my do niedawna patrzyliśmy na USA. Wobec bezwzględności Waszyngtonu w realizacji swoich interesów przeciwwagą była tylko Moskwa. Stąd entuzjastycznie u nas przyjęte stanowisko Jana Pawła II w sprawie marksizującej teologii wyzwolenia zostało odebrane przez wielu latynoskich katolików z żalem. Moskwa zręcznie podsycala te nastroje. Sytuacja duchownych, którzy starali się być blisko ludzi, stała się nie do pozazdroszczenia.

Papież Franciszek nosi w sobie doświadczenie takiego właśnie świata. W jego DNA wpisała się z pokolenia na pokolenie gorzka świadomość bycia migrantem, dla którego zabrakło chleba na włoskiej ziemi. Jako biskup Buenos Aires spotykał biedaków śpiących na ulicach, których bezdomność nie wynikała z filozofii życia. Spowiadał kobiety sprzedające własne ciało nie dla przyjemności czy z zepsucia, ale po to, by móc nakarmić własne dzieci. Cierpiał z młodzieżą żyjącą w slumsach, bez szansy na edukację, wydaną na pastwę grup przestępczych. Znał takich duchownych, którzy zatracali się w służbie Ewangelii i godności człowieka, nierzadko ryzykując przy tym życiem, ale i takich, którzy sytuowali się po stronie oligarchów, żyjących w pałacach za murami z drutem kolczastym. To wszystko go kształtowało.

Wraz z wyborem na papieża 13 marca 2013 r. kard. Jorge Bergoglio przywołał w swoim sercu ten świat i postawił go w centrum świadomości Kościoła. Podob-

nie zresztą jak św. Jan Paweł II po 1978 r. przywołał ze sobą doświadczenie Kościoła w Polsce, zwracając przy okazji uwagę Europie, że ma ona dwa płuca. Teraz to właśnie niezrozumiałe dla wielu kulturowe i duchowe wiano papieża Franciszka jest wkładem w dobro Kościoła powszechnego, który w swoim europocentryzmie narażony jest na głęboki kryzys wraz z tym,

jak w religijnym, tożsamościowym, kulturowym i demograficznym kryzysie pogrąża się Europa. Franciszek pokazuje, że Kościół ma większe niż tylko europejskie płuca.

Powodem szczególnego zainteresowania fenomenem papieża Franciszka jest w tych dniach nie tylko ósma rocznica jego pontyfikatu, ale również historyczna pielgrzymka do Iraku. Z pielgrzymką do Urchaldejskiego, gdzie rozpoczynają się dzieje Abrahama, i do innych miejsc biblijnych w Iraku chciał udać się św. Jan Paweł II przed Wielkim Jubileuszem 2000. Nie pozwoliła na to sytuacja polityczna wokół Iraku, rządzonego przez Saddama Husajna. Jakimś nawiązaniem do tego pragnienia Jana Pawła II był jego pastorał w rękach papieża Franciszka. Ale ta pielgrzymka, z licznymi spotkaniami i ze wspólną modlitwą z wyznawcami islamu w mieście Abrahama, ma szerszy niż tylko chrześcijański i międzyreligijny charakter. Przyczyni się ona zapewne do obrony mniejszości chrześcijańskiej w tym kraju, o czym już świadczą wypowiedzi przywódcy irackich szytów wielkiego ajatollaha Alego as-Sistaniego i decyzja premiera Iraku Mustafy al-Kasimiego o ustanowieniu Narodowego Dnia Tolerancji i Współistnienia na pamiątkę wizyty Franciszka 6 marca. Jest także sygnałem dla wyznawców obydwu religii, że chociaż inaczej czczą i pojmują Jedyne Boga, to nie są dla siebie nawzajem wrogami. Wyzwaniem, któremu wspólnie muszą się przeciwstawić chrześcijanie i muzułmanie, jest instrumentalizacja religii do celów politycznych oraz agresywny ateizm i dyktatura relatywizmu, wypierające religię z życia codziennego. Ci, którzy dzisiaj podburzają wyznawców islamu i chrześcijan przeciwko sobie, chcą świata i bez kościołów, i bez meczetów. Nie miał co do tego złudzeń św. Jan Paweł II i nie ma ich Franciszek.

Wśród irackich szytów Franciszek zyskał ostatnio większy posłuch niż w Parlamencie Europejskim w Strasburgu w 2014 r. Z pewnością także więcej z tych spotkań w Iraku wynika w praktyce niż ze spotkania z elitami Europy. Dlatego nie dziwny się, że Franciszek woli patrzeć dalej.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

14.03.2021 **idziemy** w numerze:

foto: PAP/EPA/Murtaja Lateef

TEMAT TYGODNIA

Oczami papieża Franciszka s. 10

Papież z innego świata s. 12

Pielgrzymka ostatniej nadziei s. 20

NA CZASIE

Co ma pandemia do grzechu? s. 4

Jubileusz wolnej niedzieli s. 8

Senyszyn cenzuruje biskupa s. 9

NASZE SPRAWY

Twój 1% może wiele s. 34

Święty Józef Kaliski s. 36

Tak umierają święci s. 42

Kłopoty z techniką s. 43

Ulgą rehabilitacyjną s. 44

Program TV s. 47

MOJA WIARA

Mojżesz – kryzys przywódcy s. 18

Bądź wytrwały s. 23

Związek z muzułmaninem s. 24

Święty Józef i Gwiazda

Mędrców s. 38

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.

E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Zdarza się, że do kościoła idziemy w maseczce, a po wejściu ściągamy ją pod nos lub brodę. W świątyni mandat teoretycznie nam nie grozi, a grzech?

Narażanie na szwank zarówno swojego, jak i czyjegoś zdrowia lub życia wymierzone jest przeciw piątemu przykazaniu, jest więc grzechem. Jeśli swoim niefrasobliwym zachowaniem działamy odstrasza- jąco na innych, tak, że rezygnują z udziału w liturgii, jest to dodatkowo grzech zgorszenia i opuszczenia dobrego.

Pojawiają się głosy przeciwne śpiewaniu, ja jednak uważam, że jeśli zakrywamy nos i usta oraz

fol. xh2

Biskupi amerykańscy sprzeciwiają się przyjmowaniu szczepionki firmy Johnson & Johnson, do której produkcji użyte są linie komórkowe abortowanych dzieci. Czy katolicy rzeczywiście powinni się jej wystrzegać?

Kościół stoi na stanowisku, że ze szczepionek wyprodukowanych z użyciem linii komórkowych pochodzących z abortowanych płodów mogą korzystać osoby, które są przeciwnie aborcji, ale nie mają dostępu do innych preparatów. Jeśli jednak mają dostęp do szczepionek wolnych od zastrzeżeń etycznych, a korzystają ze szczepionek wykorzystujących ludzki materiał

Co ma pandemia do grzechu?

Z abp. **Henrykiem Hoserem** SAC, lekarzem, rozmawia Monika Odrobińska

zachowujemy dystans, nie grozi nam zakażenie. Swoją drogą narzucony kościołom dystans 7 m kw. na osobę jest przesadą. W kinie czy teatrze wystarczy co drugie wolne siedzenie, a seans czy sztuka trwają przecież dłużej niż Msza św. W świątyni także wystarczyłoby co drugie miejsce, ale powtarzam: pod warunkiem przestrzegania zasady DDM.

Co mam zrobić, jeśli wchodzę na Mszę św. i widzę, że limit osób jest przekroczony?

Przed wszystkim parafia powinna zapewnić tyle Mszy św., by mogli z nich skorzystać wszyscy wierni. Nie mniej ważne jest, by księża do znudzenia przypominali o obowiązku zasłaniania ust i nosa oraz o zachowaniu bezpiecznej odległości od osób, z którymi nie mieszkamy. Duszpasterze nie reagują dostatecznie, a są przecież odpowiedzialni za zachowanie parafian.

Czasem sami księża załatwiają zaświadczenia od lekarzy o bezzasadności noszenia maseczek...

Wystawianie takich zaświadczeń to nadużycie. Wymagania sanitarne oparte są na faktach epidemiologicznych. Sprzeniewierzenie się im świadczy już nie tyle o ignorancji, ile o złej woli. A kto wie, czy nie stoi za tym jakaś korzyść materialna?

Wciąż też zdarzają się księża, którzy nie chcą udzielać Komunii św. na rękę...

To jedna z przyjętych form przyjmowania Komunii św., dopuszczona w liturgii, i nie należy jej odmawiać. Księża powinni szanować wrażliwość wiernych w tym zakresie. W wielu świątyniach ustawiają się dwie procesje: do Komunii na rękę i do Komunii do ust. Są księża, którzy bezpośrednio przed udzielaniem Komunii dezynfekują rękę.

A czy udzielanie przez tego samego księdza Komunii raz na rękę, a raz do ust nie zwiększa ryzyka przenoszenia zarazków?

Nie ma takiego ryzyka, bo kontakt jest za krótki, poza tym wirusy przenoszą się drogą kropelkową. Podobnie nie da się zarazić przez korzystanie z tego samego mikrofonu przez kilka osób czytających czytania.

Co możemy zrobić w sytuacji, gdy księża nie przestrzegają obostrzeń albo nie egzekwują ich od wiernych?

Po pierwsze, mamy instytucję braterskiego upomnienia. Należy więc podjąć spokojną rozmowę z duchownym. Kiedy to nie przyniesie skutku, w przypadku wikarego możemy zwrócić się z prośbą o interwencję do proboszcza. A jeśli to proboszcz, możemy odwołać się do kurii. Nie należy tego postrzegać w kategorii donosicielstwa. To raczej wyraz troski o dobro danej osoby i innych zebranych w kościele, a zatem wręcz obowiązek.

biologiczny, są winne moralnego poparcia dla nich.

Podkreślam jednak, że linie komórkowe są nie w samej szczepionce. Namnażane w laboratoriach komórki wykorzystywane w preparatach to bardzo dalekie pochodne tych pierwotnych. Medycyna dysponuje dwiema takimi liniami komórkowymi pochodzącymi z abortowanych płodów, ale w żadnym przypadku aborcja nie była spowodowana chęcią pobrania materiału biologicznego. Nie ma tu więc miejsca na skrupuły.

Narażanie na szwank zarówno swojego, jak i czyjegoś zdrowia lub życia wymierzone jest przeciw piątemu przykazaniu, jest więc grzechem.

Pandemia może powodować opamiętanie lub rozpamiętanie. Jak Ksiądz Arcybiskup to widzi na przykładzie obecnej pandemii?

Opamiętanie i wstrzemięźliwość wiodą do nawrócenia, a rozpamiętanie jest źródłem szkodliwych działań, co widzieliśmy w trakcie różnych manifestacji i „bachanaliów” na Krupówkach. Owszem, na wolnym powietrzu trudniej się zarazić, ale w przypadku tłumnych zgromadzeń tworzą się chmury zakażeń, które już zwiększają ryzyko zakażenia.

Daleki jestem od uznania pandemii za karę Bożą, ale pojawienie się jej u progu Wielkiego Postu w zeszłym roku i jej trwanie w czasie tegorocznego Wielkiego Postu potraktowałbym jako zachętę do ascezy biernej, czyli do wyrzeczeń.

NASZ KOŚCIÓŁ

for. xhz

ropie – 90 proc. uważa się za wierzących, ale za głęboko wierzących tylko 11 proc. Małe też grupa tych, którzy deklarują zgodne z nauczaniem Kościoła postawy moralne. W porównaniu z innymi krajami Europy wskaźniki religijności spadają powoli, co socjologowie określają terminem „pełzającej sekularyzacji” (w 1990 r. we Mszy św. niedzielnej uczestniczyło 50,3 proc. zobowiązanych,

a w 2019 r. – 36,9 proc.). Poziom praktyk religijnych wśród młodzieży w ciągu trzydziestolecia spadł o połowę.

Liczba kapłanów jest najwyższa w tysiącletniej historii

(33,6 tys.), ale liczba powołań spada. Świeckich poważnie zaangażowanych w życie Kościoła jest 8 proc., mimo dużej różnorodności ruchów, wspólnot i stowarzyszeń laickich.

W Polsce działają 104 żeńskie zgromadzenia czynne oraz 13 zakonów konwentualnych, w których żyje ok. 19 tys. sióstr; liczba powołań jednak dramatycznie spada. W 59 zakonach męskich żyje z kolei 11 173 zakonników.

Kościół katolicki jest największą w Polsce – po strukturach państwa – organizacją świadczącą pomoc potrzebującym na poziomach: instytucji diecezjalnych, głównie Caritas (44 oddziały), zakonów, wspólnot parafialnych oraz ruchów, stowarzyszeń i fundacji. Prowadzi ponad 1000 placówek dla osób starszych, dzieci, samotnych matek, porzuconych dzieci,

osób ubogich i bezdomnych, bezrobotnych, migrantów, poradni rodzinnych, hospicjów, ośrodków medycznych i rehabilitacyjnych.

W dawnych krajach misyjnych posługuje 1883 polskich misjonarzy i misjonek, którzy obecni są w 99 krajach na 5 kontynentach.

Organizacje kościelne prowadzą wiele inicjatyw kulturalnych; ponadto 2 uniwersytety i 3 wyższe uczelnie o statusie uczelni papieskich, a także 4 ogólnopolskie tygodniki, 44 stacje radiowe, redakcje katolickie w mediach publicznych oraz prywatną telewizję Trwam.

Budowany od dziesięciu lat system ochrony dzieci i młodzieży w ramach wspólnoty składa się z wielu elementów mających na celu troskę o osoby poszkodowane, tworzenie programów prewencji, jak również tworzenie norm i struktur służących karaniu duchownych, którzy dopuścili się przestępstw./KAI/mo

Przygotowany przez KAI raport „Kościół w Polsce” dowodzi, że społeczeństwo polskie charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników religijności w Eu-

Krzysztof Ziemięć

Krach nieunikniony?

Nieco niepostrzeżenie przeszła pierwsza rocznica naszego zmagania z pandemią. Jedni krytykują działania rządzących, inni chwalą, a na pewno wszyscy mają już pandemii dość. Pewnie historycy za ileś lat z dystansu ocenią, jak to zmieniło i nas samych, i świat wokół nas. Na pewno wśród ewentualnych skutków nie znajdziemy tzw. baby boomu, jako efektu zamknięcia gospodarki wiosną zeszłego roku.

Starsi czytelnicy z pewnością pamiętają, że kiedy

zgaśł nasz świat 13 grudnia 1981 r., efektem była wielka fala późniejszych narodzin. Teraz nic takiego nie nastąpiło. W styczniu 2021 r. – dziewięć miesięcy po pierwszym lockdownie – urodziło się 27,2 tys. dzieci. To o 5 tys. mniej niż na początku 2020 r. – Od ponad dekady nie było

tak źle – alarmuje część specjalistów, bo skala spadku w ujęciu rok do roku wynosi 18 proc.

Dziś narodziny dziecka i powiększenie rodziny to wynik przemyślanej decyzji, a nie przypadku, tak jak to było kiedyś. Na pewno pandemia uderzyła w nasze poczucie życiowego komfortu i przewidywalności, do których zdążyliśmy się przyzwyczaić. Niepewność pracy, płynności finansowej, ale też zagrożenie dla życia i zdro-

wia samych matek w kontekście choćby braku miejsc w szpitalach, gdzie leżą głównie chorzy na COVID – to wszystko na pewno zmniejsza skłonność do powiększania rodziny.

Część rodziców plany przełoży, ale część nigdy ich nie zrealizuje. Niezależnie od tego, jak szybko odbuduje się gospodarka i ustabilizuje sytuacja

na rynku pracy. Po prostu dziś wiele młodych osób nie chce mieć dzieci, a czasem nawet i rodziny. Wystarczą znajomi i ciekawa praca. Model rodziny to dla nich co najwyżej dwa plus jeden, z czego „jeden” to pies lub kot.

Co to oznacza w przyszłości? Kto by się tym dziś, kiedy ma się 20-30 lat, przejmował! Na naszych oczach zmienia się niemal wszyst-

ko. Także, niestety, stosunek do osób starszych. Jestem w stanie wyobrazić sobie sytuację, w której młodzi za jakiś czas zerwą relacje z własnymi rodzicami, wysyłając ich do domów opieki albo nawet do szpitala po pigułkę śmierci. A już na pewno, że

obecne pokolenie, gdy za jakiś czas dojdzie do władzy, nie będzie już dalek chciałoby finansować, tak jak

ma to miejsce teraz, emerytur dla pokolenia swoich rodziców.

Nie stanie się to nagle. To będzie niezauważalny proces. Do czasu, kiedy system socjalny definitywnie się rozpadnie, a bieda, jakiej młodzi nawet sobie nie wyobrażali, wyleje się na ulice. Ale może musimy upaść na bruk, dosłownie, by wszystko wróciło kiedyś do normy.

Autor jest dziennikarzem TVP

Model rodziny to dziś co najwyżej 2 plus 1, z czego 1 to pies lub kot.

W SKRÓCIE

■ W 500-lecie ewangelizacji Filipin.

Papież Franciszek odprawi Mszę Świętą upamiętniającą 500-lecie chrześcijaństwa na Filipinach. W liturgii, która będzie sprawowana w niedzielę 14 marca w bazylice św. Piotra w Watykanie, wezmą udział przedstawiciele wspólnoty filipińskiej w Rzymie.

■ **Zmarł zasłużony jezuita.** W 80. roku życia zmarł w klinice w Ołomuńcu czeski jezuita o. František Lízna. Bezpośrednią przyczyną śmierci był COVID-19. Zmarły pochodził z rodziny morawskiej, prześladowanej przez komunistów. Sam wcześniej zaangażował się w działalność na rzecz praw człowieka, za co pięciokrotnie trafiał do więzienia, a zgodę władz na pełnienie posługi kapłańskiej uzyskał dopiero po upadku reżimu komunistycznego w ówczesnej Czechosłowacji jesienią 1989 r. Był duszpasterzem Romów, więźniów i bezdomnych.

■ **Szwajcarzy nie zapłacą.** Rząd Szwajcarii zamierza przeznaczyć miliard franków szwajcarskich na bezpłatne testy na obecność koronawirusa dla całej ludności kraju. Plan ma wejść w życie w połowie marca.

■ **Zakaz podróży.** Co najmniej do Wielkanocy na terenie Hiszpanii obowiązywał będzie zakaz podróży po kraju bez ważnego powodu. Nowe przepisy, wprowadzone przez hiszpańskie służby medyczne, mają ograniczyć liczne w okresie świątecznym wyjazdy urlopowe.

■ **Izrael ostrzega.** Minister obrony Izraela Beni Ganc poinformował, że kraj ma plan uderzeń na cele irańskie, na wypadek gdyby władze w Teheranie dążyły do eskalacji swoich dążeń nuklearnych. Ganc pokazał mapę Libanu i wskazał miejsca, w których znajdują się wyrzutnie rakietowe i gdzie stacjonują siły lądowe utworzone na zlecenie Iranu.

■ **Zniszczenie broni.** W Madrycie odbyło się uroczyste zniszczenie 1500 sztuk broni palnej należącej do terrorystów z baskijskiej organizacji separatystycznej ETA.

■ **Podpalacz świątyni.** Emigrant z Somalii został skazany przez sąd na cztery lata i dwa miesiące więzienia za podpalenie protestanckiego kościoła w Dombasie w południowej Norwegii i próbę podpalenia kolejnej świątyni.

■ **Ciepłej w Arktyce.** Średnie temperatury w Arktyce mogą do końca XXI w. wzrosnąć o 20 st. C – oceniają naukowcy z Rosji. Szacunki te oparte są na założeniu, że trwać będzie emisja gazów cieplarnianych, ale nawet przy jej redukcji Arktyka będzie się ocieplać.

fol. PAP/EPN/PL-Caltech HANDOUT

ŁAZIKIEM PO MARSIE

Amerykański łazik Perseverance wykonał swoją pierwszą jazdę po powierzchni Marsa: 6,5 metra w ciągu 33 minut. Najpierw przejechał do przodu 4 metry, po czym skręcił w lewo o 150 stopni, a następnie cofnął się o kolej-

ne 2,5 metra – poinformowała amerykańska agencja kosmiczna NASA. Perseverance wylądował na Czerwonej Planecie przed dwoma tygodniami. Jest w stanie pokonać 200 metrów dziennie.

KSIĄŻĘ W SZPITALU

Od blisko miesiąca książę Filip, 99-letni mąż brytyjskiej królowej Elżbiety II, przebywał w szpitalu z powodu choroby serca. Pomyślnie przeszedł zabieg kardiochirurgiczny. Według komunikatu Pałacu Buckingham książę niedługo opuści szpital.

fol. PAP/EPN/Karel Prinsloo

PROTESTY NA CYPRZE

Na Cyprze odbyły się 6 marca demonstracje przeciwko kandydaturze piosenki „El Diablo”, zgłoszonej na tegoroczny konkurs piosenkowski Eurowizji. Święty Synod tamtejszego Kościoła prawosławnego oświadczył, że „piosenka ta zasadniczo pochwała fatalistyczne poddanie się ludzi władzy szatana”. Zażądano od władz, aby utwór, który ma reprezentować Cypr na festiwalu, „oddawał naszą historię, kulturę i tradycję”, dodając, że gdyby nie udało się zmienić piosenki na inną, to kraj powinien wycofać się z tej imprezy.

fol. PAP/EPN/Katia Christodoulou

GROŹNY WULKAN

Wśród 32 wulkanów, które znajdują się na terenie Gwatemali, jednym z najbardziej aktywnych jest położony na wysokości 2569 metrów nad poziomem morza wulkan Pacaya. W tych dniach znacznie zwiększył swoją aktywność, wyrzucając na dużą wysokość ognistą lawę i popiół. W promieniu 30 km od wulkanu żyje ponad dwa miliony osób, w tym mieszkańcy stolicy państwa – Gwatemali.

foto: PAP/EPA/Esteban Biba

ATAK NOŻOWNIKA

W centrum 20-tysięcznego szwedzkiego miasta Vetlanda w ciągu kilkunastu minut 22-letni Afgańczyk ranił nożem siedmiu przypadkowych mężczyzn. W czasie próby zatrzymania napastnik został postrzelony przez policję w nogę. Sąd rejonowy w Eksjoe zdecydował o jego aresztowaniu. Śledztwo jest prowadzone pod kątem usiłowania zabójstwa. Mężczyzna przebywał w Szwecji od pięciu lat, był karany za przestępstwa związane z narkotykami.

foto: PAP/EPA/Mikael Frizon

VAN GOGH NA AUKCJI

Obraz autorstwa holenderskiego mistrza Vincenta van Gogha „Scena uliczna na Montmartre” z 1887 r. został wystawiony w domu aukcyjnym Sotheby w Amsterdamie. 25 marca wystawiony będzie na aukcji w Paryżu. Dotychczas obraz znajdował się w rękach prywatnych i nigdy nie był pokazywany na wystawach.

foto: PAP/EPA/Koen Van Weel

W SKRÓCIE

■ **Kandydaci do Nobla.** Do Pokojowej Nagrody Nobla zgłoszono w tym roku 329 kandydatur – podał Norweski Komitet Noblowski. To trzecia najwyższa liczba nominacji w historii tej nagrody.

■ **Śmierć tancerza.** Wirtuoz baletu, główny tancerz i gwiazda tańca Opery Paryskiej w latach 80. Patrick Dupond zmarł w wieku 61 lat wskutek długiej choroby.

■ **Klerycy w Hiszpanii.** W hiszpańskich wyższych seminariach duchownych studiuje obecnie 1066 kleryków. W roku akademickim 2020/21 do wyższych seminariów duchownych przyjętych zostało w Hiszpanii 215 nowych kleryków. 126 seminarzystów zostało w tym czasie wyświęconych na kapłanów.

■ **Wandalizm w Jerozolimie.**

Zgromadzenie Katolickich Ordynariuszy Ziemi Świętej potępiło kolejny akt wandalizmu wobec rumuńskoprawosławnego klasztoru w centrum Jerozolimy. Nieznani sprawcy podpalili wejście do budynku klasztornego. Miejscowy ksiądz zdołał ugasić pożar, zanim doszło do większych zniszczeń.

■ **Episkopat Peru o eutanazji.** Eutanazja zawsze będzie błędną drogą – podkreślili katoliccy biskupi Peru w reakcji na orzeczenie tamtejszego sądu konstytucyjnego, który nakazał ministerstwu zdrowia „uszanowanie decyzji Any Estrady Ugarte o zakończeniu jej życia za pośrednictwem technicznej procedury eutanazji”. Chodzi o 43-letnią kobietę, od 30 lat cierpiącą na chorobę zwyrodnieniową, która lobbowała na rzecz swej eutanazji na założonym przez siebie blogu.

■ **Współbiesiadnicy?** Radni Strasburga z koalicji ekologicznej chcą uznać szczurów i pluskiew nie za szkodniki, ale za „współbiesiadników”, co ma zmienić nastawienie społeczne do gryzoni i robaków, które pojawiają się w domach i mieszkaniach. Część radnych reprezentujących opozycję, jak Rebecca Breitman, jest jednak przeciwna propozycji ekologów: „Musimy zadać sobie pytanie, czy chcemy pomóc ludziom, którzy żyją ze szczurami i pluskwami w niezdrowych warunkach, czy powinniśmy prowadzić kampanię dla szczurów” – napisała radna. Szczury występują w wielu dzielnicach Strasburga.

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Jubileusz wolnej niedzieli

Już od 1700 lat niedziela jest dniem świątecznym. Dla nas to oczywistość, ale nie zawsze tak było. I nie zawsze tak jest. 3 lub 7 marca 321 r. (według różnych źródeł) cesarz Konstantyn I Wielki wydał dekret ustanawiający niedzielę dniem wolnym od pracy. Uczynił to osiem lat po tym, jak uznał chrześcijaństwo za oficjalną religię. Dla chrześcijan niedziela od początku była dniem Pańskim, ale od momentu uznania jej za dzień wolny uzyskali oni także możliwość świętowania jej.

Kilkanaście setek lat później chrześcijanie sami zaczęli masowo rezygnować z niedzieli jako dnia wolnego od pracy. Z różnych przyczyn. Jedni z powodów ekonomicznych, inni dlatego że nie wiedzieli, co z tym wolnym dniem począć, jeszcze inni z zapracowania, twierdząc, że tylko w niedzielę można nadrobić wszystko to, z czym nie zdąży się w ciągu tygodnia. Dlaczego? Bo traktują niedzielę jako dzień wolny, a nie jako dzień świąteczny. Niby to samo, ale jednak nie to samo. Jeżeli zanika obchodzenie niedzieli jako dnia przeżywanego dla Pana i z Panem, to co tu świętować? Właśnie to świętowanie niedzieli jako dnia Pańskiego wpływają wszelkie inne powody do jej świętowania.

Jak napisali biskupi polscy w „Apelu o poszanowanie niedzieli jako dnia wolnego od pracy”: „Niech będzie ona dniem odpoczynku i wzmocnienia sił, odrodzenia osłabionych więzi rodzinnych i społecznych. Niech bę-

dzie okazją do emocjonalnego wyciszenia, a także do budowania wspólnoty rodzinnej, religijnej i narodowej”. Na niedzielę jako ważne i godne ochrony „dobro kulturowe” wskazali również niemieccy biskupi katolicki i protestanccy we wspólnym „Słowie z okazji 1700-lecia wolnej niedzieli”. Dusza potrzebuje przerwy w codzienności, a niedziela to taki dzień na wyłączenie się, dosłownie i w przenośni – napisali. I właśnie niedziela jest dla naszej duszy. Jak bardzo jest nam ona potrzebna – i to nie do nadrabiania niezafatwionych spraw, ale właśnie do zadbania o sferę duchową – chrześcijanie przekonują się najbardziej w kryzysowych chwilach dziejów.

Celebrować Eucharystię, aby uczcić niedzielę, tak, jak robiono to w obozach koncentracyjnych i łagrach, w ukryciu przed wszelkiej maści władzami reżimowymi czy prześladowcami – to tak, jakby przenieść się w czasie do ery sprzed dekretu Konstantyna. Obecnie najbardziej doświadcza tego Kościół na Bliskim Wschodzie i w Afryce, gdzie uczestnictwo w niedzielnej Eucharystii wiąże się z narażeniem własnego życia.

Teraz przyszło również i nam doświadczyć pewnego trudu w świętowaniu dnia Pańskiego, już nie z powodu wojny czy prześladowań – przynajmniej nie w naszym kraju – ale z powodu pandemii. Chrześcijanie już po raz drugi przeżywają Wielki Post w obostrzeniach sanitarnych, co w niektórych krajach oznacza nawet brak niedzielnej Eucharystii. Tak jest na przykład w Szkocji, gdzie Msze św. są zabronione przez rząd od 8 stycznia aż do poniedziałku wielkanocnego (co najmniej). Z kolei w Czechach od 1 marca obowiązuje zakaz przekraczania granic stałego okręgu zamieszkania w celu uczestniczenia w nabożeństwach kościelnych.

Pandemia pogłębiła w ludziach życie duchowe i spowodowała tęsknotę za Eucharystią.

Oznacza to, że można uczestniczyć we Mszy św. tylko we własnej parafii, a zajętych może być maksymalnie 10 proc. miejsc siedzących.

W wielu krajach już pojawiają się głosy, że kościoły na Wielkanoc będą zamknięte z powodu trzeciej fali pandemii. Są jednak coraz częstsze protesty ze strony kościelnych hierarchów i wiernych pod adresem władz. Te trudności z dostępem do Eucharystii porządnie wstrząsnęły wierzącymi, wywołując w nich refleksję nad sensem świętowania niedzieli bez liturgii. Badania przeprowadzone w USA czy we Włoszech już przed kilkoma miesiącami wykazały, że pandemia pogłębiła w ludziach życie duchowe i spowodowała tęsknotę za Eucharystią. Pandemia jeszcze potrwa, a to oznacza, że my sami jeszcze bardziej musimy zająć się tym, aby dzień święty święcić.

Tylko ważny powód

Od 8 marca wszyscy pasażerowie muszą przed wyjazdem z Wielkiej Brytanii za granicę wypełnić formularz, w którym trzeba podać powód podróży. Niedopełnienie tego obowiązku grozi niewypuszczeniem do samolotu lub grzywną.

Zgodnie z obecnymi restrykcjami przeciwepidemicznymi podróże zagraniczne są możliwe tylko z ważnych powodów, takich jak praca, nauka, leczenie czy pilne sprawy rodzinne. Według przedstawionego przez brytyjski rząd planu wychodzenia z lockdownu w Anglii zakaz odbywania podróży w celach rekreacyjnych obowiązywał będzie co najmniej do 17 maja.

Bez burek

fot. PAP/EPA/Peter Kläuner

Wyborcy w Szwajcarii zdecydowali w referendum o wprowadzeniu w kraju zakazu noszenia burek i innych zasłon. Za zakazem opowiedziało się 51,2 proc. głosujących. Według zatwierdzonej przez wyborców propozycji w Szwajcarii zabronione będzie noszenie burek i nikabów, a także kominiarek i chust zasłaniających twarz.

Zgłoszona jeszcze przed pandemią COVID-19 przez skrajną prawicę inicjatywa była powszechnie nazywana „zakazem burek” i wywołała wielkie kontrowersje, choć w całym kraju burki i nikaby nosi jedynie kilkadziesiąt kobiet. Kampanię przeciwko zakazowi prowadził szwajcarski rząd.

Oburzenie w związku z wynikiem głosowania wyraziły m.in. Centralna Rada Muzułmanów i organizacja Amnesty International.

Na zdjęciu inicjator referendum, szef Szwajcarskiej Partii Ludowej Walter Wobmann.

Dariusz Kowalczyk SJ

Senyszyn cenzuruje biskupa

Kiedy znajomy przesłał mi „list otwarty” Joanny Senyszyn do abp. Tadeusza Wojdy, pomyślałem, że to chyba fałszywka. Słyszałem wiele niemądrych wypowiedzi posłanki, ale nie sądziłem, że jest zdolna napisać aż tak bezczelny i chamski list do biskupa. A jednak list jest autentyczny. Sama prof. Senyszyn chęlnie się nim na FB: „Kochani, znany z homofobii oraz popierania nienawiści do kobiet i społeczności LGBT+ metropolita białostocki abp Wojda został metropolitą gdańskim. Ponieważ każdemu należy się kredyt zaufania, napisałam do nowego, pomorskiego duszpasterza list otwarty”.

Posłanka Senyszyn chyba nie rozumie wyrażenia „kredyt zaufania”, skoro już w pierwszym zdaniu listu stwierdza, że nominację abp. Wojdy przyjęła ze „smutkiem i zdziwieniem”. I pisze to zaraz po nominacji, kiedy abp Wojda nie zdążył nawet przyjechać do Gdańska. Do arcybiskupa zwraca się per pan. Zapewne uważa, że skoro jest niewierząca, to nie może użyć formy „Księżu Arcybiskupie”. Tyle że takie wyrażenie nie stanowi katolickiego wyznania wiary, ale jest zwrotem grzecznościowym, oczywistym dla wierzącego lub niewierzącego, który chce zachować podstawowe zasady kultury.

Czym arcybiskup tak podpadł pani Senyszyn? Zapewne słowem, jakie swe go czasu skierował do wierznych w związku z planowaną

w Białymstoku manifestacją LGBT. Wskazując na inne tego rodzaju parady, abp Wojda stwierdził, że podczas nich „szydzono z wartości chrześcijańskich, profanowano święte symbole, wypowiadano bluźnierstwa przeciw Bogu i wulgary-

choć pro forma nazywając ją złem. No cóż! Pozostaje nam być wdzięcznymi, że posłanka Senyszyn nie napisała o Franciszku per „pan papież”. A mogła!

W pewnym momencie „bojowniczką o prawa” zmieniła ton i łaskawie, choć gro-

bami małoletnimi, a nawet z dziećmi. Proponuję zacząć od rozmów z Latkowskim i Vegą. A jeśli pani Senyszyn jest niezdolna do troski o ofiary pedofilii, gdy nie da się w ten sposób uderzyć w Kościół, to mogłaby przynajmniej wyjaśnić, pytając kogoś z dawnych służb, dlaczego kapłanem TW „Bolek” został nie kto inny jak TW „Franek”, obcujący z nieletnimi homoseksualistami. Kto pomógł w tej właśnie nominacji? Czyż nie „towarzysze” z dawnych lat?

Dlaczego posłanka Senyszyn napisała taki list do dopiero co mianowanego arcybiskupa Gdańska? W tym chamstwie jest metoda. To publiczne łajanie, te drwiny zmierzają ku temu, żeby ich adresat choć trochę się przestraszył, by zaczął unikać pewnych tematów, a najlepiej, by zaczął się podlizywać wrogom. Dlatego módlmy się o biskupów odważnych. Módlmy się za abp. Tadeusza Wojdę, na którego „układ” gdański już ostrzy żęby.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

zmy pod adresem ludzi wierzących”. Napisał prawdę. Napisał to, co powinien napisać w takiej sytuacji pasterz Kościoła. Tyle że dla posłanki Senyszyn, używającej neomarksistowskiej nowomowy, zakorzenionej w Ewangelii i liczącej dwa tysiące lat Tradycji Kościoła nauczanie to homofobia, nietolerancja i nienawiść. Przy czym posłanka dopisuje dobre samopoczucie, gdyż sama siebie określa w liście „bojowniczką o prawa człowieka”. Jasne! Bojuje co najmniej od 1975 roku, kiedy to w wieku 26 lat zapisała się do PZPR.

Dzięki listowi Joanny Senyszyn możemy lepiej zrozumieć, o co chodzi, kiedy ludzie jej pokroju mówią o rozdziale Kościoła od państwa. Otóż chodzi m.in. o to, aby władza o katofobicznych poglądach cenzurowała nominacje biskupów. Wszak posłanka lewicy uderza w samą górę. „Po papieżu Franciszku spodziewałam się – pisze, marszcząc brwi – decyzji progresywnej, zgodnej z ideami, które głosi, a nie okopywania na dotychczasowych pozycjach”. Ciekawe, jaka decyzja byłaby wystarczająco progresywna... Może panią posłankę zadowoliliby ktoś z sygnatariuszy otwartych listów „zwykłych księży”, zwolennik ideologii gender/LGBT, otwarty na aborcję,

zając trochę palcem, zwraca się do arcybiskupa: „Dostał Pan od papieża jedyną w swoim rodzaju szansę (...). Proszę tej szansy nie zmarnować”. Na czym m.in. mia-

łoby polegać owo niezmarowanie szansy? Zdaniem posłanki Senyszyn na „upamiętnieniu ofiar kościelnej pedofilii” i „zaprzestaniu

mowy nienawiści”. Co do pedofilii, to może posłanka na Sejm i rodowitą gdynianka zainteresowałaby się lokalami w Trójmieście, gdzie prawdopodobnie dochodzi do kupowania seksu z oso-

Dzięki listowi Senyszyn możemy lepiej zrozumieć, o co chodzi, kiedy ludzie jej pokroju mówią o rozdziale Kościoła od państwa.

REKLAMA

HOSPICJUM FELICJANEK
WWW.HOSPICJUMFELICJANEK.PL

**ŻYJEMY DZISIAJ
PRZEKAŻ NAM SWÓJ 1%**

KRS 00003094999
KONIECZNIE Z DOPISKIEM:
HOSPICJUM FELICJANEK
UL. NOWOWIEJSKA 10A
00-653 WARSZAWA

fot. archiwum prof. Zbigniewa Krysiaka

Prof. Zbigniew Krysiak jest profesorem finansów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, autorem ponad 140 publikacji oraz ponad 100 recenzji naukowych. Jest profesorem wizytującym na uczelniach w USA i Indiach, ekspertem w dziedzinie ekonomii dla Biura Analiz Sejmowych. Jest Przewodniczącym Rady Programowej Instytutu Myśli Schumana, który promuje i wdraża do życia społecznej idee sługi Bożego Roberta Schumana.

Według Ojca Świętego własność prywatna ma również odniesienie do życia społecznego. Co to znaczy?

Oznacza to, że wszystkie nasze aktywa w gospodarstwie domowym i przedsiębiorstwie powinny być traktowane jako zasoby do naszej dyspozycji, ale należy je wykorzystywać nie tylko na własne potrzeby, lecz także do służby innym. Wyraźnie

OCZAMI papieża Franciszka

Z prof. **Zbigniewem Krysiakiem**, wykładowcą Powszechnego Uniwersytetu Nauczania Chrześcijańsko-Społecznego w Warszawie i prezesem Instytutu Myśli Schumana, rozmawiają Agnieszka M. Domańska i Patryk Lubrzyński

Jaki wpływ na myśl ekonomiczną papieża Franciszka ma pochodzenie z Ameryki Południowej?

Cała historia życia Franciszka, jako kapłana, biskupa i kardynała, w otoczeniu wielkiej biedy i drastycznych kontrastów ekonomicznych, które były i cały czas są kluczowymi problemami wielu krajów Ameryki Południowej, stała się istotną determinantą jego poglądów na destrukcyjny model neoliberalnego i agresywnego kapitalizmu, który zaczął się szczególnie mocno i negatywnie manifestować w latach 80. Franciszek przed powołaniem na Stolicę Piotrową, żyjąc w Ameryce Południowej, nie dystansował się od ludzi żyjących na granicy nędzy i śmierci socjalnej w bardzo złych warunkach, co stało się silną podstawą dla jego sposobu obserwowania i oceny agresywnej roli kapitału reprezentowanego przez neoliberalne grupy kapitałowe na globie ziemskim.

Papież Franciszek pisze o nowym podejściu do ekonomii. Czekają nas rewolucja?

Wydaje się, że spojrzenie papieża Franciszka na problemy związane z ekonomią dotyczy swego rodzaju wizji nowego systemu społeczno-ekonomicznego o nazwie solidaryzm, bazującego na solidarności wywodzącej się z istoty Ewangelii, który przez wiele podmiotów gospodarczych, korporacji globalnych i międzynarodowych oligarchii finansowych oraz tzw. wielkich tego świata, reprezentujących w szczególności poglądy neoliberalne, może być odbierany jako rewolucja. To, co nazywane jest ekonomią Franciszka, nie dotyczy propozycji nowych praw w dziedzinie nauk ekonomicznych. Analiza prowadzona przez papieża, dotycząca kluczowych problemów ludzi w związku ze złym modelem ekonomicznym świata, którego pochodną są różne ideologie moralne i antyludzkie, wskazuje na konsekwencje w postaci drastycznie rosnących różnic w potencjale ekonomicznym poszczególnych grup społecznych, narodów i państw, co w dalszej kolejności bardzo szybko poszerza obszary biedy i ubóstwa.

można zauważyć, że takie podejście odwołuje się do rodziny jako *oikos*, która już przez Greków była podmiotem troski całego otoczenia. Każda rodzina była zobowiązana do podejmowania działań społecznych i troski o inne rodziny, a także inne wspólne, czyli niejako wspólnotowe sprawy, zapewniające wszystkim bezpieczeństwo i właściwą kondycję ekonomiczną, społeczną, intelektualną, psychiczną, duchową.

Na jakich zasadach papież domaga się powszechnego dostępu do podstawowych dóbr, takich jak ziemia, praca, mieszkanie?

Praca, kapitał, ziemia są podstawowymi zasobami w rozwoju każdego podmiotu gospodarczego, w tym także gospodarstwa domowego. W tym kontekście gospodarstwo domowe, jako rodzina, może działać autonomicznie w zakresie podstawowych funkcji, kiedy posiada „ziemię” jako miejsce swojego fizycznego adresu, a nie tułaczki po kątach lub na ulicy, oraz pracę

i mieszkanie lub zamiennie kapitał. Nie jest to luksus, ale ważny warunek efektywnego funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw – które zatrudniają członków takiej rodziny – a także rozwoju gospodarki narodowej danego państwa. Tak więc żądanie Franciszka w przedmiotowej sprawie wychodzi nie z koncepcji socjalistycznych lub – jak niektórzy próbują mówić – utopijnych, lecz wskazuje na warunek konieczny nie tylko dla sprawiedliwego rozwoju, ale też dla lepszego funkcjonowania praw i mechanizmów ekonomicznych. Warto tu przytoczyć przykłady fabrykantów katolickich w Polsce i za granicą w XIX i XX w., którzy budowali przedszkółka, dbali o mieszkania i różne ważne warunki socjalne oraz ubezpieczenia zdrowotne swoich pracowników. Wynikało to nie tylko z troski o drugiego człowieka – w ten sposób pracodawcy tworzyli warunki, które pozwalały robotnikom być bardziej efektywnymi, lojalnymi i twórczymi pracownikami.

Papież mówi o działaniu na rzecz „modeli rozwoju, postępu i równowagi, w których osoby, zwłaszcza wykluczone, odgrywają pierwszoplanową rolę”. Jak odejść od ekonomii, która pomija słabszych?

Pozwolę sobie zacytować Państwu słowa z książki papieża Franciszka „Powróćmy do marzeń. Droga ku lepszemu przyszłości”: „Aby odzyskać ludzką godność, musimy pójść na peryferie naszych społeczeństw, by się spotkać ze wszystkimi, którzy tam żyją. Ich sposoby patrzenia na świat mogą dać nam wszystkim nowy start”. W ten sposób Ojciec Święty wskazuje na kluczową sprawę, która może prowadzić do budowania modeli rozwoju, postępu i równowagi gospodarczej, co ściśle nawiązuje do faktu, że każdy podmiot gospodarczy, a w szczególności korporacje, dla swojego dalszego funkcjonowania musi się zmierzyć z kondycją klientów, bo od nich zależy także „życie” i rozwój korporacji. Np. w sektorze finansowym przychody i zyski banków zależą od ich klientów, dlatego w nowych paradygmatach niektóre banki zaczęły to uwzględniać i przez to zwiększyła się ich stabilność i rozwój. W ideologii tzw. ekonomii neoliberalnej mamy do czynienia z grą o sumie zerowej, tzn. bogaci stają się coraz zamożniejsi, bo dzieje się to kosztem tych

coraz uboższych. Teoretycznie w długim terminie taki mechanizm doprowadziłby do bankructwa gospodarki i zaniku obrotu, gdyż bogaci skumulowaliby wszystko, a reszta byłaby z zerowym potencjałem ekonomicznym. W solidaryzmie gospodarczym pojawia się synergia i dwa plus dwa nie jest już cztery, tylko pięć.

Od ekonomii już niedaleko do ekologii. Jakie powiązanie Ojciec Święty dostrzeża w tej kwestii?

Tutaj papież słusznie akcentuje sprawę związku ekonomii i ekologii w sposób konstruktywny, a nie ideologiczny, jak to robią różne tzw. ruchy ekologiczne. Skutki i koszty uboczne dla otoczenia, w tym dla przyrody i warunków życia człowieka, często nie są brane pod uwagę w szacowaniu cen dóbr i usług. Koszty te i ich negatywne skutki są przerzucane w różnych kierunkach przez korporacje, co w długim terminie degraduje także ekonomikę samej gospodarki. Zjawiska i mechanizmy przerzucania ryzyka i kosztów na otoczenie społeczne, środowiskowe i gospodarcze są znane w ekonomii, jednak dominacja ideologii neoliberalnej gospodarki zsunęła tę sprawę na bok i dlatego należy z uznaniem przyjąć ten głos Franciszka.

Encyklika „Fratelli tutti” powstała w czasie pandemii COVID-19. Jaką wizję gospodarki w świecie postcovidowym kreśli papież?

Kreślona przez papieża wizja gospodarki dotycząca świata postcovidowego w pewnym sensie prowadzi do czegoś, co określałbym mianem gospodarki narodowej odpornej na pandemię i kryzysy, czyli odejścia od błędnego modelu gospodarki globalnej, w której korporacje międzynarodowe deprecjonowały procesy gospodarcze poszczególnych państw i manipulowały nimi w pogoni za krótkoterminowym zyskiem. W tym kontekście gospodarka narodowa powinna opierać się na rozwoju produkcji i usług oraz tworzeniu potrzebnych zasobów dla ludzi w tak podstawowym zakresie, jak energetyka, edukacja, telekomunikacja, transport, budownictwo mieszkaniowe, usługi, medycyna, żywność, przemysł medyczny, rolnictwo, wypoczynek. Z perspektywy zasad makroekonomicznych silne i sprawne podmioty mogą tworzyć silną gospodarkę narodową. Zasada ta nie działa odwrotnie, dlatego

nie może być silnej gospodarki globalnej bez silnych ekonomii narodowych. Funkcjonowanie gospodarki globalnej, jak to było w przeszłości, kiedy korporacje międzynarodowe przemierzają świat i „wysysają” kapitał ekonomiczny poszczególnych krajów, prowadzi do destrukcji ekonomii poszczególnych narodów, a więc do niszczenia jej fundamentów.

Franciszek pisze: „rynek sam nie rozwiązuje wszystkiego, chociaż chcą, abyśmy uwierzyli w ten dogmat wiary neoliberalnej”. Czy wiara ekonomistów w niewidzialną rękę rynku ma jeszcze rację bytu?

Jest jeszcze niewielka grupa (ale za to wpływowa) tzw. dawnych ekonomistów, którzy wierzą – gdyż brak im już argumentów – w niewidzialną rękę rynku, ponieważ są podporządkowani ideologii gospodarki neoliberalnej. Niewidzialna ręka rynku jest już starym paradygmatem, na co wskazują modele gospodarcze wielu silnie i efektywnie rozwijających się państw w świecie, które ten paradygmat pomijają. Przyszłość należy do solidaryzmu gospodarczego, w którym ważną rolę musi odgrywać państwo, odpowiadające za uruchamianie zawodzących mechanizmów ekonomicznych. Duża skala redystrybucji budżetowej w silnych gospodarkach w świecie wpływa w istotnej części na Produkt Krajowy Brutto (PKB) i rozwój gospodarczy, dlatego ci wszyscy ekonomiści, którzy zdają się tego nie zauważać, atakują – i to wbrew faktom – rolę państwa, określając ją pejoratywnie jako interwencjonizm państwowy. Czym innym jest interwencjonizm państwowy, a czym innym dbanie państwa o poprawne funkcjonowanie mechanizmów ekonomicznych.

Jakie wnioski przyniosła międzynarodowa konferencja „Ekonomia Franciszka”?

Do istotnych wniosków i rekomendacji tej konferencji należy zaliczyć konieczność: zredukowania pogoni korporacji za szybkim zyskiem na rzecz tworzenia równowagi w podziale wypracowanej wartości; rozpowszechnienia najbardziej zaawansowanych technologii w celu między innymi usunięcia ubóstwa energetycznego; zarządzania dobrami wspólnymi i umieszczenia w centrum programów rządów i nauczania na całym świecie; redukcji ideologii ekonomicznych odrzucających ubogich i chorych; wprowadzania prawa do godnej pracy i wspierania rodziny jako mężczyzny i kobiety oraz ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci; zniesienia rajów podatkowych na całym świecie, ponieważ pieniądze zdeponowane w rajach podatkowych to pieniądze skradzione z naszej teraźniejszości i przyszłości.

Spojrzenie papieża na ekonomię dotyczy swego rodzaju wizji nowego systemu społeczno-ekonomicznego o nazwie solidaryzm, bazującego na solidarności wywodzącej się z istoty Ewangelii.

foto: PAP/PAW/Murraja Lateef

Papież z innego świata

Piotr Kościński

Papież Franciszek pochodzi z Argentyny i bez zrozumienia argentyńskich doświadczeń niełatwo pojąć zachowanie, słowa i nauczanie Ojca Świętego.

W niedawnym wywiadzie, udzielonym dziennikarzowi i lekarzowi ze swojego kraju Nelsonowi Castro, w odpowiedzi na pytanie, jak wyobraża sobie własną śmierć, papież Franciszek odparł, że „jako papież urzędujący lub emeryt w Rzymie. Nie wrócę do Argentyny”.

Nie jest jasne, dlaczego Ojciec Święty nie odwiedza swego rodzinnego kraju. Ale też my w Polsce Argentynę znamy bardzo słabo. Dawniej nasza wiedza ograniczała się raczej do znajomości argentyńskiego tanga i nazwy mia-

sta Buenos Aires. W 1996 r. pojawił się bardzo popularny film, musical „Evita” o drugiej żonie prezydenta Juana Peróna, Evie, z Madonną w roli głównej. Jednak film (a wcześniej wystawiany na scenie musical) przybliżył tylko niewielki fragment historii tego kraju.

Tymczasem Argentyna jest krajem sprzeczności. W minionym stuleciu miało tam miejsce sześć zamachów stanu: pierwszy w 1930 r., a ostatni w 1976 r. Na początku II wojny światowej w Buenos Aires dominowały nastroje proniemieckie, dopiero zamach z 1943 r. zmienił sytuację, a i to nie na tyle, by kraj zwrócił się przeciw Niemcom – Argentyńczycy wypowiedzieli im wojnę dopiero w marcu 1945 r. A od 1943 r. coraz większą rolę odgrywał wspomniany już Juan Perón, późniejszy szef państwa.

PĘKNIĘTA ARGENTYNA

Historia Argentyny w XX w. jest mocno skomplikowana i naznaczona podziałami

mi politycznymi. W znacznej mierze właśnie te podziały komplikują stosunek papieża Franciszka do swojego kraju – od nich także zależy ocena osoby Ojca Świętego przez Argentyńczyków.

– Tutaj mówią o „pęknięciu” – *grieta* – między peronistami, którzy rządili od 2003 do 2015 r. (najpierw prezydent Nestor Kirchner, później wdowa po nim Cristina Kirchner), i liberałami, którzy sprawowali władzę od 2015 do 2019 r. Teraz z prezydentem Alberto Fernandezem powrócili peroniści. O papieżu zawsze mówiono, że jako młody człowiek sympatyzował z generałem Perónem w pierwszym okresie jego rządów, w latach 1948-1955 – mówi tygodnikowi „Idziemy” urodzony i mieszkający w Argentynie Polak.

Jak to możliwe, że niemal pół wieku od śmierci Peróna istnieje podział na peronistów i ich przeciwników? – Można posłużyć się analogią do Polski. Przecież piłsud-

czyści wciąż kłóć się z narodowcami, choć od śmierci Piłsudskiego i Dmowskiego minęło tyle lat, a w międzyczasie była też wojna – wyjaśnia nam ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski, urodzony i przez lata mieszkający w Argentynie.

Juan Perón, w 1943 r. pułkownik, wziął udział we wspomnianym już, udanym przewrocie wojskowym. Zyskał poparcie związków zawodowych i klas średnich, wzywając do interwencji państwa w gospodarce. Promował „justycjalizm” jako „trzecią drogę” między socjalizmem i kapitalizmem. Stopniowo obejmował coraz wyższe urzędy, począwszy od ministra pracy. W 1946 r. został wybrany na prezydenta; władzę stracił w 1955 r. i na osiemnaście lat musiał wyjechać z kraju. Wypada w tym miejscu zauważyć, że bardzo popularna Eva „Evita” Perón została jego żoną w 1945 r. i zmarła w 1952 r.

W 1973 r. Perón wrócił z wygnania i ponownie został prezydentem. Jednak peroniści, Partia Justycjalistyczna, byli podzieleni na różne nury, od prawicy po lewicę, co utrudniało im rządzenie krajem. Po śmierci Peróna w 1974 r. szefem państwa została jego żona Isabel, obalona w wyniku zamachu stanu w 1976 r. Niemniej peroniści nie przestali istnieć. Partia Justycjalistyczna (jej hymn to „Marsz Peronistów”) działała dalej. – Ten ruch dryfuje, staje się coraz bardziej populistyczny i coraz bardziej lewicowy – mówi ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski. Obecny prezydent Argentyny Alberto Fernández, lewicowy peronista, był inicjatorem ustawy legalizującej aborcję – a więc prawa, któremu zdecydowanie sprzeciwiał się papież Franciszek.

RZEKOMA WSPÓŁPRACA Z JUNTA

W Europie sporo pisano i mówiono o roli przyszłego papieża podczas i po zamachu w 1976 r. W latach 1973-1979 Jorge Mario Bergoglio był prowincjałem zakonu jezuitów w Argentynie; w czasie zamachu miał około czterdziestu lat. W 1976 r. wojskowi uprowadzili dwóch jezuitów, Franza Jalicsa i Orlanda Yorio, uwięzili ich i torturowali. Zakonnicy zostali odnalezieni pięć miesięcy później. Yorio twierdził, że to właśnie ojciec Bergoglio ich zadenuncjował, donosząc władzom, że są terrorystami. Na temat domniemanej negatywnej roli przyszłego papieża w tych wydarzeniach pojawiały się książki i artykuły. Po wyborze Ojca Świętego w marcu 2013 r. rzecznik Stolicy Apostolskiej Federico Lombardi oświadczył, że zarzuty są bezpodstawne, a ojciec Bergoglio w okresie dyktatury wojskowej chronił wiele osób. Później Franz Jalics opublikował oświadczenie, że ojciec Bergoglio wcale ich nie zadenuncjował.

Co się działo czterdzieści pięć lat temu w Argentynie? Wojsko obaliło rząd pani Isa-

bel Perón; była to część większej serii puczów w Ameryce Łacińskiej, wspieranych zresztą przez USA (od Paragwaju po Chile). Władzę objął generał Jorge Rafael Videla. Argentyna była w tym czasie wstrząsana przez potężny kryzys gospodarczy i wojnę domową. Partyzanci zabijali ludzi, napadali na banki, porywali dla okupu. Okrucieństwem wykazywali się Monteneros (pierwotnie związani z Perónem, później coraz bardziej lewicowi) oraz komunistyczna, maoistowska Ludowa Armia Rewolucyjna.

Junta wojskowa obiecywała „proces reorganizacji narodowej”, ale następstwem puczu stała się „brudna wojna”, w której zginęły tysiące ludzi. Wojskowi skutecznie zwalczali partyzantkę, ale też likwidowali wszelką opozycję.

Szacuje się, że zamordowali od 15 do 30 tys. osób. Porwanych – nazywanych popularnie „zaginionymi”, czyli *desaparecidos* – torturowano, odurzano narkotykami i zabijano. Kilka tysięcy ludzi wsadzono do samolotów i zrzucano do Atlantyku, gdzie ginęli bez śladu. Szukały ich rodziny. Słyszały pogłoski o „lotach śmierci”, o ośrodkach zatrzymań, w których torturowano ludzi. I rozpaczliwie szukały śladów swoich bliskich.

– O oskarżeniach pod adresem Ojca Świętego dotyczących 1976 r. od dawna nie ma wzmianek w argentyńskich mediach – mówi tygodnikowi „Idziemy” wspomniany już Polak żyjący w tym kraju. A ks. Moszoro-Dąbrowski podkreśla, że tamte wydarzenia szczegółowo nakreślił Austen Ivereigh w swej książce „Prorok. Biografia Franciszka, papieża radykalnego”. – Dowiódł, że przyszły papież nie tylko nie pomagał władzom wojskowym, ale przeciwnie, wspierał prześladowanych – mówi. Z książki wyłania się obraz Jorge Mario Bergoglio, który w wielkim stopniu przyczynił się do uratowania Franza Jalicsa i Orlanda Yorio.

We wspomnianym już opublikowanym niedawno wywiadzie papież przyznał, że właśnie w 1976 r. zmuszony był skorzystać z opieki pewnej doktor psychiatrii. – Pomogła mi przezwyciężyć ówczesne lęki. Zdarzało się, że ukrywałem wtedy niektóre osoby i pomagałem im opuścić kraj. Proszę sobie wyobrazić, jak się bałem, gdy przewoziłem kogoś ukrytego tylko pod kocem w samochodzie i tak przejechałem przez trzy wojskowe punkty kontrolne. Napiecie, jakie to we mnie wywoływało, było ogromne – opowiadał.

POMÓC NAJBIEDNIEJSZYM

– O wizerunku papieża w Argentynie trudno jest mówić. Opinie o nim zależą w wielkiej mierze od poglądów politycznych. Istnieje rodzaj „dumy narodowej” związanej

z Franciszkiem, ale podobnej do tej wynikającej z faktu, że Maradona i Messi są Argentyńczykami – mówi argentyński Polak.

W opracowaniu mieszczącego się w Houston Baker Institute for Public Policy, będącego częścią Rice University, wskazano, że jako ksiądz w latach 60. i 70. przyszły papież nie popierał teologii wyzwolenia, opierającej się na ideach marksistowskich. Był bardziej zaangażowany w teologię ludu, która wyraża silne poparcie dla chrześcijaństwa, w połączeniu z różnymi sposobami pomocy biednym.

Z kolei teologia ludu miała w Argentynie pewien związek z peronizmem.

Trzeba pamiętać, że ten liczący ponad 45 milionów mieszkańców kraj w 2020 r. miał PKB na mieszkańca wynoszące

8,5 tys. dolarów, gdy Polska ok. 15 tys. (według danych Międzynarodowego Funduszu Monetarnego). Szacuje się, że aż 40 proc. mieszkańców Argentyny żyje w stanie ubóstwa. W samym tylko Buenos Aires żyje około 200 tys. bezdomnych! To wszystko powoduje, że sprawa walki z ubóstwem należy do najważniejszych. Także dla Kościoła. I rozumiał to doskonale Jorge Mario Bergoglio, najpierw jako biskup pomocniczy Buenos Aires, potem arcybiskup metropolita i kardynał. Skromność w zachowaniu czy ubożstwo wynikała z przekonania, że ksiądz – niezależnie od tego, czy proboszcz w parafii gdzieś na zapadłej prowincji, czy też biskup w dużym mieście – musi być z tymi najbardziej potrzebującymi. Dzisiejsze zachowanie papieża Franciszka jest konsekwencją tamtego. – W swym nauczaniu Ojciec Święty jest wyrzutem sumienia, gdy wciąż pyta: „A ty co robisz dla innych?” – podkreśla ks. Moszoro-Dąbrowski.

Zarazem wiele poglądów papieża można określić jako konserwatywne. Dotyczy to m.in. kwestii aborcji – Ojciec Święty usiłował wpłynąć na przebieg wydarzeń i decyzje argentyńskich polityków, ale bezskutecznie. – Myślę, że rozumie, iż jego ewentualny przyjazd byłby wykorzystywany politycznie i partyjnie – mówi Polak żyjący w Argentynie. – I każdy gest byłby mocno krytykowany przez dzisiejszą opozycję. Więc w efekcie jego przyjazdu „pęknięcie” nie tylko nie zniknie, lecz może się jeszcze powiększyć.

Tak czy inaczej papieska niechęć do podróży do ojczystego kraju musi mieć bardzo poważne powody. Jan Paweł II odwiedzał Polskę regularnie nawet wtedy, gdy była pod rządami komunistów, wrogich religii i katolicyzmowi. Franciszek został papieżem w marcu 2013 r. i już od ośmiu lat nie gościł w Buenos Aires...

W SKRÓCIE

■ **U Józefa.** W Poznaniu Caritas otworzyła, a abp Stanisław Gądecki pobłogosławił „Rozmównicę św. Józefa”. Nowy punkt pomocy bezdomnym i potrzebującym ma być miejscem spotkania, gdzie można będzie uzyskać pomoc prawnika, lekarza, a także porozmawiać z kapłanem.

■ **Angelus z nową twarzą.** Małgorzata Ziętkiewicz jest nową prowadzącą program Angelus w Polsat News o 11.55. W audycji transmitowana jest m.in. modlitwa Anioł Pański oraz rozważania Ojca Świętego, jego krótka katecheza, zakończona błogosławieństwem na nowy tydzień. Niezmiennie program prowadzić będzie także Milena Sławińska.

■ **Kościół pozostanie.** Miasto Kraków planowało korektę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wokół kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP, która otwierałaby drogę do zmiany przeznaczenia budynku, pełniącego aktualnie funkcję kaplicy szpitalnej i siedziby duszpasterstwa tradycji łacińskiej. Instytut Ordo Iuris informuje, że zgłosił uwagi do przygotowywanej zmiany planu, które zostały uwzględnione, a zmiana została skutecznie zablokowana.

■ **Profanacja na filmie.** Cztery młode osoby próbowały dostać się do sanktuarium Matki Bożej Myslenickiej (archidiec. krakowska), a gdy im się to nie udało, zaczęły dewastować otoczenie świątyni i jej mury, zniszczyły zabytkowe epitafium. Na nagraniu z monitoringu widać, że wszystko filmowały telefonem. Policja zabezpieczyła ślady i przyjęła zgłoszenie w tej sprawie.

■ **Dożywocie za pobicie księdza** grozi mężczyźnie, który 2 marca na terenie parafii w Paradyżu usiłował zamordować 69-letniego proboszcza Adama Myszkowskiego. Policjanci zostali wówczas powiadomieni o poważnych obrażeniach ciała, w tym głowy kapłana. 47-letni podejrzanym przyznał się do winy, w chwili popełnienia przestępstwa był nietrzeźwy, został tymczasowo aresztowany na trzy miesiące.

■ **Jałmużna i porządki.** Na konto Fundacji Małych Stópek można przekazać darowiznę z dopiskiem „Wielkopostne Porządki” w ramach akcji o tym tytule albo zorganizować zbiórkę w parafii, szkole, miejscu pracy – szczegóły: ambasadorzy@fundacjamalychstopek.pl.

■ **Poradnik ofiar.** Instytut Ordo Iuris uruchamia Program Spraw Precedensowych przeznaczony dla ofiar przemocy: serwis internetowy stopprzemocy.org, zawierający m.in. informacje na temat możliwości uzyskania wsparcia oraz mapę interaktywną ośrodków przeciwdziałania przemocy, a także poradnik dotyczący tej kwestii.

foto: PAP/Andrzej Grygel

Nie żyją dwaj górnicy kopalni Mysłowice-Wesoła. Do opadu skał stropowych doszło w pobliżu ściany wydobywczej ok. 665 m pod ziemią. Dwaj poturbowani górnicy wydostali się z zagrożonej strefy o własnych siłach, dwaj inni zostali

przysypani skałami stropowymi. Nie żyli, gdy po kilku godzinach dotarli do nich ratownicy. Ofiary to doświadczeni górnicy w wieku niespełna 50 i 33 lat, z 11- i 12-letnim stażem pracy. W 2020 r. w górnictwie zginęło 16 osób, w 2019 – 23.

foto: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

„Jest kapłanem, który nie boi się medialnych ataków, co więcej w wielu sytuacjach odważnie i nieugięcie idzie pod prąd. W ślad za papieżem pokazuje, że trzeba myśleć, to znaczy opisywać rzeczywistość, walczyć o prawdę, nie szukać wrogów, ale pokazywać nowe lub stare, lecz ubrane w nowe szaty ideologie: gender, LGBT, skrajny feminizm, aborcjonizm,

antyhumanizm, które są groźne dla człowieka i ludzkiej cywilizacji. Pozostaje trwałym filarem, niepodważalnym i autentycznym autorytetem, przede wszystkim zaś duchowym przewodnikiem dla potrzebujących wsparcia ludzi Kościoła” – pisali w uzasadnieniu Nagrody Feniks Złoty 2020 członkowie Kapituły o uhonorowanym abp. Marku Jędraszewskim.

foto: materiały prasowe

ŚWIATŁO WOLNOŚCI

25 marca, w rocznicę proklamowania niepodległej Białoruskiej Republiki Ludowej, obchodzony jest Dzień Wolności Białorusi – święto nieuznawane przez rząd Aleksandra Łukaszenki, ale przypominane przez białoruskie społeczeństwo. Aby zademonstrować solidarność i wsparcie dla białoruskich sąsiadów, którzy od sierpnia ubiegłego roku głośno upominają się o swobody demokratyczne, Narodowe Centrum Kultury, Instytut Adama Mickiewicza i TVP Kultura, przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, po raz drugi inicjują akcję #LightForBelarus. Akcja polega na iluminacji tego dnia siedzib i obiektów instytucji kultury oraz innych obiektów publicznych kolorami biało-czerwono-białej flagi niepodległej Białorusi.

UAKTYWNIĆ MŁODZIEŻ

fot. EPA/JULIEN WARNAND. Dostawca: PAP/IEPA

– Dzieci są zmęczone siedzeniem w domu, mają obniżoną sprawność fizyczną, pojawia się u nich nadwaga – za-

uważa Ministerstwo Edukacji, które ze specjalistami z Akademii Wychowania Fizycznego od kwietnia ruszy z programem „Aktywny powrót do szkoły”. Nauczyciele pod okiem najlepszych specjalistów z AWF poznają m.in. metody przeciwdziałania skutkom hipokinezy (bezczynności ruchowej), izolacji społecznej czy zdrowotnym pojawiającym się po przebiegu COVID-19. Prowadzący opowiedzą o konsekwencjach psychicznych nauczania zdalnego, izolacji społecznej, metodach wzbudzania i utrzymywania motywacji i tworzenia motywacyjnego klimatu na zajęciach ruchowych, budowania relacji społecznych w grupie rówieśniczej czy metod pokonywania barier aktywności fizycznej. Kolejne z czterech programów wsparcia uczniów zapowiadanych przez MEiN dotyczą m.in. pomocy psychologiczno-pedagogicznej i okulistycznej.

fot. PAP/Łukasz Capiński

SÓL I REHABILITACJA

W Uzdrowisku Kopalni Soli w Wieliczce trwają sesje rehabilitacji pulmonologicznej. Zjazdy odbywają się w trybie dziennym, od poniedziałku do piątku. Pacjenci przebywają w podziemnym sanatorium pod stałą opieką lekarza, fizjoterapeuty i pielęgniarki.

ZAKUPY SOCJALNE

Pierwszy na Mazowszu sklep socjalny powstał w Radomiu. Mogą w nim robić zakupy osoby, które otrzymały specjalne zaświadczenie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Oferowane towary są prawie o połowę tańsze niż w innych placówkach handlowych.

fot. PAP/Adam Kumorowicz

■ **Pomoc po poronieniu.** Tarnowska fundacja Opes139 po raz trzeci dofinansowuje nier refundowane badania po poronieniu w celu diagnostyki przyczyny straty dziecka i szybkiego wdrożenia ewentualnego leczenia. – Wszystko po to, aby dać szansę zaistnieć nowemu życiu już przy następnej ciąży, a rodziców uchronić przed traumą kolejnej straty – mówi prezes fundacji Joanna Sadowska. Na projekt fundacja przeznacza 12 tys. zł.

■ **Ochrona dzieci.** Propozycję kompleksowych zmian w prawie karnym zwiększających ochronę dzieci przed przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności przedstawiła Państwowa Komisja ds. Pedofilii. Projekt zawiera m.in. zakwalifikowanie zmuszania małoletniego do uprawiania prostytucji jako zbrodni; podniesienie granicy wieku szczególnej ochrony małoletniego z 15 na 16 lat; wyłączenie przedawnienia karalności przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego; dodanie dwóch nowych przestępstw: „nawiązania kontaktu z małoletnim w celu seksualnego wykorzystania w cyberprzestrzeni” i „naruszenia w cyberprzestrzeni intymności seksualnej małoletniego – bez jego wiedzy lub zgody – poprzez udostępnienie nagiego wizerunku małoletniego w sieci – w celu zaspokojenia seksualnego sprawcy lub innych osób”. Prace nad projektem są kontynuowane i odbywają się wspólnie z Kancelarią Prezydenta RP.

■ **Wolna młodzież na tablicy.** Na budynku IX Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Częstochowie IPN zorganizował uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej antykomunistyczną organizację młodzieżową Wolna Młodzież.

REKLAMA

Przeznacz na Hospicjum
1% Domowe
podatku „Empatia”
KRS 0000126492

Hospicjum Domowe EMPATIA
Otwockiego Towarzystwa Opieki Palliatywnej,
ul. Żeromskiego 6, 05-400 Otwock, tel.: 22 719 42 80,
e-mail: hospicjumotwock@wp.pl, www.otophospicja.pl
PKD BP: 93 1020 1127 0000 1502 0008 6355

EMPATIA
HOSPICJUM DOMOWE
OPIEKA PALLIATYWNA
WIELICZKA

Jacek Karnowski

Odzieranie z kultury

O czym opowiada „W pustyni i w puszczy”, jedna z najbardziej znanych powieści Henryka Sienkiewicza? To zależy od punktu widzenia. Według posła Lewicy Macieja Gduli dzieło to „uczy poczucia wyższości wobec ludzi innych ras, pokazuje, jak celebrować własną kulturę i pogardzać kulturą obcą, oraz uzasadnia dominację silnych nad słabymi”. Według nas, którzy tę powieść czytali i w wielu przypadkach pokochali, „W pustyni i w puszczy” to rzecz o dorastaniu do wyzwań, mierzeniu się z nimi, miłości, opiece nad słabszymi, wreszcie o umiłowaniu ojczyzny. Bo przecież Staś żyje tak, jak zalecił mu ojciec, mówiąc: „Słuchaj, Stasiu! Śmiercią nie wolno nikomu szafować, ale jeśli ktoś zagrozi twej ojczyźnie, życiu twej matki, siostry lub życiu kobiety, którą ci oddano w opiekę, to pal mu w łeb, ani nie pytaj, i nie czyn sobie z tego żadnych wyrzutów”. W pewnym sensie „W pustyni i w puszczy” opowiada o drodze do niepodległej ojczyzny, w której Staś i Nel ostatecznie zamieszkali.

Posel Gdula domaga się usunięcia powieści z listy lektur szkolnych. Twierdzi, że jego córka cierpiała straszliwie, czytając o wielkiej podróży z Port Saidu przez Chartum, Faszodę aż do Mombasy. „Przestańmy męczyć i zatruwać dzieci!” – wzywa, przekonując, że jeśli już czytać „W pustyni i w puszczy”, to tylko „krytycznie, jako przykład ideologii rasistowskiej i kolonialnej”. W tym celu należy ją jednak przesunąć do klas wyższych. Klasy niższe powinny zaś dostać

nowe lektury: zamiast „W pustyni i w puszczy” – „Cyryl, gdzie jesteś?” Woroszylskiego, zamiast „Chłopców z placu Broni” – „Wojnę, która ocaliła mi życie”, zamiast „Kamienia szaniec” – „Pamiętnik z powstania warszawskiego” Białoszewskiego. Klucz jest więc

jasny: zamiast perspektywy bohaterów, dzielnych żołnierzy, przepełnionych duchem poświęcenia i solidarności, perspektywa ukrywającego się w piwnicy cywila.

Dziś się uśmiechamy, czytając analizy posła Gduli, ale czy jesteśmy pewni, że zdołamy obronić Sienkiewiczowskie arcydzieło? Raz uruchomiona polityczna poprawność nie zatrzymuje się nigdy.

Gdula argumentuje w sposób, wobec którego trudno będzie nam przejść obojętnie w coraz bardziej wielokulturowym społeczeństwie. Weźmy takie oto zdanie: „Ta książka po prostu szkodzi, bo wdraża takie odruchy negatywne, czy pełne uprzedzeń wobec osób czarnych, a w polskich szkołach są czarne dzieci. Tego typu treści przedstawione jako kanon, jako coś, co jest klasyką polskiej literatury, która jest uważana za ważną i wartościową, po prostu nie powinno mieć miejsca, bo takie osoby czują się wykluczone, potraktowane źle, czują się stereotypizowane”. Co zrobimy, jeśli rodzice czarnoskórego dziecka uznają, że lektura jest obraźliwa? Taktyki światowej lewicy, zmierzające do przebudowy całego świata, są nieprzypadkowo skuteczne. One są dobrze mierzone i sprzężone choćby z polityką imigracyjną.

Tym bardziej trzeba bronić całości naszego kodu kulturowego. Jeśli zgodzimy się na jego szatkowanie i uśmiercanie wybranych kawałków, nigdy

już nie zaznamy spokoju. Lewica zawsze chce więcej, zawsze jest nienasycona. Przecież właściwie w każdej ważnej książce z XIX czy XX w. można znaleźć jakieś – realne bądź urojone – wątki rasistowskie, antysemickie, antykobiece. Weźmy choćby „Lalkę”, która dobrze portretuje napięcia wokół relacji chrześcijańsko-żydowskich, nie szczędząc czytelnikowi cytatów, które dziś nie przesyłby w żadnej gazecie. Napiętnować można także i cudownego „Robinsona Cruzoe”, bo przecież Piętaszek to dzikus, ludożerca, człowiek pozbawiony logiki, którego dopiero biały rozbitek

uczy wszystkiego, co szlachetne. W „Tajemniczej wyspie” pięciu białym bohaterom towarzyszy jeden czarnoskóry, który oczywiście jest sługą. Również lewicowe z ducha książki Astrid

Lindgren mogą się nie ostać: główna bohaterka „Dzieci z Bullerbyn” Lisa już w pierwszych liniach deklaruje, że jest dziewczynką i że widać to gołym okiem. Czyż nie jest to teza wykluczająca w epoce, która – to nie jest żart – likwiduje w sklepach w USA osobne działy odzieżowe dla chłopców i dziewcząt?

Usunąć z listy można wszystko, to ostatecznie nie jest wielki problem. Ale czy nie lepiej potraktować to wszystko, co dostaliśmy po przodkach – i co wytrzymało próbę czasu – jako skarbiec pełen niedoskonałych, ale wciąż wartościowych dzieł? Odzieranie człowieka z kolejnych warstw cywilizacji nie doprowadzi nas do szczęśliwego finału. Bronisław Wildstein porównał to kiedyś do obierania cebuli. Na końcu jest nicość, duchowa i kulturowa pustynia. I zapewne o to chodzi: człowiekiem, który nie ma się do czego odwołać, bardzo łatwo manipulować.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Picie w necie

Związek Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego zaapelował o unormowanie sprzedaży alkoholu przez internet, argumentując m.in., że może to być szansą na przetrwanie pandemii COVID-19 dla małych i średnich przedsiębiorców. Postulat ten bp Tadeusz Bronakowski uznał za „niegodziwy i niszczący społecznie”. – Argumenty ekonomiczne nie mogą przeważać nad oczywistym dobrem osób, zwłaszcza młodych – powiedział KAI.

Naga randka

W show „Magia Nagości. Polska”, opartym na brytyjskim formacie, uczestnicy wybierają kandydatów na randkę, widząc tylko ich nagie ciała. Kandydaci, dobrani według deklarowanych upodobań wybierającego, stoją nago każde w oddzielnej kabinie, a w trakcie programu stopniowo odsłaniane są ich ciała – w pierwszym etapie genitalia.

Zagraniczne wersje programu są już emitowane w ogólnodostępnej dla Polaków Zoom TV, polska wejście do ramówki wiosną, aktualnie trwają castingi.

Swój sprzeciw można wyrazić na: <https://serwisrodzinny.pl/stop-uprzedmiotowieniu-kobiet-i-mezczyzn-nie-dla-demoralizacji-w-telewizji/>.

Libacja w świątyni

Wnętrze zabytkowego kościoła na osiedlu Budziwój w Rzeszowie zostało zniszczone przez dwóch sprawców, którzy włamali się do środka w celu odbycia libacji alkoholowej. Interweniującego proboszcza pobili. Napastnicy odsiadują obecnie trzymiesięczny areszt tymczasowy.

fot. PAP/Darek Delmanowicz

fot. BP KEP

Zmiany w Gdańsku

Abp była głoszona Ewangelia” – to motto posługi biskupiej abp. Tadeusza Wojdy, pallotyna, misjologa, wieloletniego pracownika Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, a od 2017 r. metropolity białostockiego. 2 marca papież Franciszek mianował go arcybiskupem metropolity gdańskim. Ingres odbędzie się najprawdopodobniej w niedzielę Palmową 28 marca.

Abp Tadeusz Wojda (ur. 1957) wychowywał się w Kowali na Kielecczyźnie w rodzinie wielodzietnej, jako czwarte dziecko. Jego młodszy brat także jest pallotynem, a starsza siostra należy do Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek Cieszyńskich.

Do Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (pallotynów) wstąpił w 1976 r. Odbił studia z filozofii i teologii w Wyższym Seminarium Duchownym Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego w Ołtarzewie k. Warszawy oraz studia z teologii fundamentalnej na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 1983 r. przyjął święcenia kapłańskie. W 1984 r. został skierowany do Rzymu na studia z misjologii, które odbył na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim, a zakończył doktoratem. Od 1990 r. pracował w Papieskim Dziele Rozkrzewiania Wiary i w Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów.

Obejmując w 2017 r. posługę metropolity białostockiego,

swoje zadania jako biskupa definiował w nawiązaniu do myśli papieża Franciszka: pasterz powinien być na początku, w środku i na końcu stada; powinien pachnieć owcami.

Zdaniem abp. Wojdy jednym z głównych priorytetów duszpasterskich Kościoła w Polsce powinna być pogłębiona tożsamość ludzi świeckich, wychodzenie z Ewangelii do tych, którzy są daleko od Kościoła. Zwraca uwagę na kwestie ekumeniczne. Jako członek Kościelnej Komisji Konkordatowej z niepokojem wsłuchuje się w lewicowe postulaty wypowiedzenia konkordatu. Występuje w obronie małżeństwa i rodziny, a także przeciwko obrażaniu uczuć religijnych. W lipcu 2019 r. w związku z planowanym w Białymstoku Marszem Równości wystosował do wiernych odezwę, przytaczając wrogie wobec Kościoła incydenty występujące podczas podobnych wydarzeń w innych miastach. Zaprosił też wiernych na czuwanie modlitewne w katedrze w dniu planowanego marszu oraz na piknik rodzinny, nad którym objął patronat.

Jak podkreśla abp Hoser, jego współbrat w zakonie i wieloletni współpracownik, jest przede wszystkim kapłanem, a przy tym człowiekiem ciepłym, serdecznym i bardzo skromnym.

Tęczowe wyroki

Sąd Rejonowy w Płocku uniewinnił trzy aktywistki oskarżone o obrazę uczuć religijnych. Kobiety w kwietniu 2019 r. rozklejały wizerunek Matki Boskiej z sześciobarwnym logotypem ruchu LGBT. Naklejki pojawiły się m.in. na śmietnikach i w publicznych toaletach. Instytut Ordo Iuris, który reprezentował pokrzywdzonego proboszcza miejscowej parafii, zapowiada złożenie apelacji. Prawnicy wskazują też na uchybienia, takie jak brak powołania biegłego w postępowaniu pierwszej instancji.

Podczas procesu oskarżyciele posiłkowi wskazywali, że narusza ich uczucia religijne fakt, że w wizerunek Matki Bożej wpisywany jest symbol ideologii i zachowań sprzecznych z nauczaniem Kościoła, a przestępstwo obrazy uczuć religijnych może być popełnione nie tylko w za-

miarze bezpośrednim, ale również ewentualnym. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazuje, że istnieje konieczność ochrony uczuć religijnych jako elementu szerszej wolności religii, a władze krajowe dysponują szerokim marginesem swobody co do formy, w jakiej uczucia religijne będą chronione. Ochrona uczuć religijnych stanowi realizację obowiązku państwa co do zapewniania pokojowej koegzystencji różnych wyznań i religii.

We Włoszech czy Irlandii przewidziane są m.in. kary za bluźnierstwo. Z kolei w Hiszpanii zakazane jest obrażanie uczuć osób wierzących poprzez wyśmiewanie ich wierzeń, dogmatów lub obrzędów. Podobne przepisy obowiązują np. w Austrii czy Niemczech, gdzie za obrazę uczuć religijnych grozi do trzech lat więzienia.

fot. PAP/Lukasz Cigalski

Jak koronowano

W Muzeum Katedralnym na Wawelu zaprezentowano odrestaurowaną kapę koronacyjną króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. To najstarszy istniejący element stroju koronacyjnego polskich władców.

REKLAMA

WESPRZYJ
OŚRODEK
HOSPICIUM
DOMOWE

Twój podatek,
to 100% naszej
troski o pacjentów!

KRS 0000218644

ul. Tykocińska 27/35
03-545 Warszawa

www.ohd.waw.pl

ks. prof.
Waldemar Chrostowski

że podchodzi, by się przyjrzeć, zawołał do niego ze środka krzewu: «Mojżesz, Mojżesz!»». On zaś odpowiedział: «Oto jestem»” (Wj 3, 2-4).

Dlaczego Bóg wybrał właśnie Mojżesza? Skoro nie da się zracjonalizować wszystkich wyborów dokonywanych przez ludzi, to daleko bardziej nie da się zracjonalizować wyborów, których dokonuje Bóg. Są one tajemnicą Jego miłości.

Powołanie Mojżesza niosło wyjątkową odpowiedzialność. Miał się stać przywódcą hebrajskich niewolników, z których Bóg pragnął uczynić świadomy własnej tożsamości naród Izraela. Mojżesz otrzymał konkretne

«JESTEM, KTÓRY JESTEM»”. Znajomość imienia umożliwia wejście w bliski i zażyły kontakt z drugą osobą. Objawienie imienia Bożego stanowi apogeum sceny powołania Mojżesza. Imieniem Boga jest Jego obecność. Mojżesz został wezwany, by uwierzyć Bogu i doświadczyć Jego życiodajnej obecności. Moc przywództwa Mojżesza będzie się brała z pełnego zaufania Bogu.

Mojżesz wrócił nad Nil i kilkakrotnie stał przed faraonem, w noc paschalną zaś wyprowadził pobratymców z Egiptu. Była to gromada niewolników przywykłych do ciężkich robót. Przez cztery stulecia zginali karki przed ciemieczkami i wydawało im się, że wol-

Mojżesz

– kryzys przywódcy

Mojżesz jest fascynującą postacią, ale wiele z tego, co naprawdę ważne w jego życiu, pozostaje niezauważone.

Patriarcha musiał sprostać wielu przeciwnościom – został wypędzony z kraju nad Nilem i stał się banitą na pustyni. Miał liczne problemy z rodakami, których wyprowadził z Egiptu, gdyż buntowano się przeciwko niemu – ale największy problem zaistniał wtedy, kiedy nie potrafił sobie poradzić z samym sobą, bo osłabło w nim bezgraniczne zawierzenie Bogu. W drodze do Ziemi Obiecanej miała miejsce jego największa porażka, w której przejawiał się duchowy kryzys przywódcy.

PRYWÓDZTWO KU WOLNOŚCI

Wejście Mojżesza w dorosłe życie zostało zapoczątkowane powołaniem go przez Boga wówczas, gdy po ucieczce na Synaj był człowiekiem pozbawionym własnej ojczyzny i tożsamości. Zbiegł znad Nilu, ponieważ czuł się zagrożony także przez część własnych rodaków – po tym jak w obronie jednego z nich nieumyślnie zabił Egipcjanina. Na pustyni i wśród owiec przeżył coś, czego się nie spodziewał: „Wtedy ukazał mu się Anioł Pański w płomieniu ognia, ze środka krzewu. Widział, jak krzew płonął ogniem, a nie spłonął od niego. Wtedy Mojżesz powiedział do siebie: «Podejdę, żeby się przyjrzeć temu niezwykłemu zjawisku. Dlaczego krzew się nie spala?». Gdy zaś Pan ujrzał,

polecenie: „Dosyć napatrzyłem się na udrękę ludu mego w Egipcie i nasłuchałem się narzekania jego na ciemieczków, znam więc jego uciemiężenie. Zstąpiłem, aby go wyrwać z rąk Egiptu i wyprowadzić z tej ziemi do ziemi żyznej i przestronnej, do ziemi, która opływa w mleko i miód, na miejsce Kananejczyka, Chittity, Amoryty, Peryzzyty, Chiwity i Jebusyty” (Wj 3, 7-8).

Bóg wyznacza zadanie, o którym się wydaje, że nie sposób mu sprostać, dlatego Mojżesz zapytał: „Kimże jestem, bym miał iść do faraona i wyprowadzić Izraelitów z Egiptu?”. Jest to pytanie realisty, gdyż jego możliwości w ogóle nie przystają do tego, czego się od niego wymaga. Taka świadomość oznacza początek stawiania się przywódcą i łączy się z pokorą. Pytanie: „Kimże jestem?” jest skierowane nie tyle do Boga, ile do samego siebie. Odtąd zawsze, gdy Mojżesz rozmawia z Bogiem, rozmawia również z samym sobą.

Bóg odpowiedział: „Ja będę z tobą. Znałem zaś dla ciebie, że ja cię posłałem, będzie to, iż po wyprowadzeniu tego ludu z Egiptu oddacie cześć Bogu na tej górze” (Wj 3, 12). To, co się wydarzy, nie będzie dziełem Mojżesza, lecz Boga, Jego wierności i miłosierdzia. Misja Mojżesza polega przede wszystkim na tym, by bezgranicznie zaufać Bogu. Przywódcy, którzy polegają wyłącznie na swoich możliwościach, są groźni i nieskuteczni w tym, co dobre.

„Mojżesz zaś rzekł Bogu: «Oto pójdę do Izraelitów i powiem im: Bóg ojców naszych posłał mnie do was. Lecz gdy oni mnie zapytają, jakie jest Jego imię, cóż im mam powiedzieć?». Odpowiedział Bóg Mojżeszowi:

ność to jedynie brak nadzorców. Lecz wolność nie oznacza swobody czy swawoli, ani nawet wyboru między dobrem a złem, lecz ponawianie wyboru coraz większego dobra.

Właśnie tej prawdy, posługując się Mojżeszem, Bóg chciał ich nauczyć. Przeżyli wielki entuzjazm, związany z nadzwyczajnym przeżyciem przez Morze Czerwone, lecz gdy trzy dni szli przez pustynię i nie znaleźli wody, zaczęli szemrać przeciw Mojżeszowi. Pamięć jest zawodna, a entuzjazm i wdzięczność – ulotne. Zwróciwszy się do Boga, Mojżesz dał im wodę i usłyszał słowa: „Ja, Pan, chcę być twoim lekarzem” (Wj 15, 26). Skuteczność leczenia zależy od tego, czy pacjent podejmie zaleconą terapię, a więc czy zaufa lekarzowi. Bóg wzywa uwolnionych niewolników, by Mu zaufali, lecz wybór należy do nich.

PRYWÓDZTWO JAKO ZAWIERZENIE

Na Synaju, gdzie Mojżesz został powołany przez Boga, lud niewolników prowadzony ku wolności miał otrzymać dar Dzieśięciorga Przykazań. Czekając na Mojżesza, zaczęto się niecierpliwić i żądać od Aarona sporządzenia wizerunku „boga, który by siedł przed nami, bo nie wiemy, co się stało z Mojżeszem, tym mężem, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej” (Wj 32, 1). Aaron polecił zdjąć kosztowne ozdoby i je przetopić oraz wykonać posąg złotego cielca. Religia Egiptu, gdzie Izraelici byli niewolnikami, była religią zoomorficzną, cielec zaś kojarzył się z płodnością i siłą.

Schodząc z góry z tablicami przykazań, w obliczu wielkiej apostazji Mojżesz słyszy

słowa Boga: „Widzę, że lud ten jest ludem o twardym karku. Pozwól mi, aby rozpalili się gniew mój na nich. Chcę ich wyniszczyć, a ciebie uczynić wielkim ludem” (Wj 32, 9-10). Stał w obliczu rzeczywistości, która przedtem była udziałem jedynie dwóch osób: Adama, od którego wywodzi się cała ludzkość, i Noego, od którego wywodzi się ludzkość po potopie. Dla swojego narodu Mojżesz mógł stać się nowym Adamem i nowym Noem. Ale za jaką cenę? Za cenę całkowitego wyniszczenia odstępców.

Mojżesz nie chciał takiej wielkości. Jako prawdziwy przywódca pozostał solidarny z ludźmi, którzy zostali mu powierzeni. Uznał, jak niegdyś Abraham, że byłoby niesprawiedliwe, gdyby cały lud został ukarany unicestwieniem. Mojżesz nie chce swojej wielkości za cenę życia innych! „Wówczas to Pan zaniechał zła, jakie zamierzał zesłać na swój lud” (Wj 32, 14). Przywództwo można sprawować na dwa sposoby: ocalając ludzi i kierując ich ku dobru, albo – jak Aaron – folgując ludzkim żądom i doprowadzając do katastrofy. Są przywódcy, którzy budują wspólnotę i społeczną tożsamość, oraz tacy, których decyzje mogą ludziom poważnie zaszkodzić.

Ale i wielcy bohaterowie wiary mają chwile słabości. Kiedy Izraelici otrzymali Dziesięcioro Przykazań i podjęli dalszą drogę, okazało się, że cena wolności jest bardzo wysoka. Ziemia Obiecana była geograficznie coraz bliższa, ale duchowo jakby się oddalała. W sytuacji tego paradoksu, tuż po śmierci Miriam, swojej siostry, Mojżesz przeżył najgłębszy kryzys. Opowiada o nim Księga Liczb (20, 1-13). „Gdy społeczności zabrakło wody, zeszli się przeciw Mojżeszowi i Aaronowi. I klócił się lud z Mojżeszem, wołając: «Lepiej by było, gdybyśmy zginęli, jak i bracia nasi, przed Panem. Czemu wyprowadziliście zgromadzenie Pana na pustynię, byśmy tu razem z naszym bydłem zginęli? Dlaczego wywiedliście nas z Egiptu i przyprowadziliście na to nędzne miejsce, gdzie nie można siać, nie ma drzew figowych ani winorośli, ani

drzewa granatowego, a nawet nie ma wody do picia?»”. Po wszystkim, co dotychczas przeżyli, buntownicy są gotowi zawrócić do

Egiptu. To częsta pokusa ludzi, którzy dar wolności traktują jako nieszczęście.

„Mojżesz i Aaron odeszli od tłumu i skierowali się ku wejściu do Namiotu Spotkania. Tam padli na twarz, a ukazała się im chwała Pana”. Mojżesz rozumiał, że nie można ludzi uszczęśliwić wbrew ich woli. Gdy jego per-

sważja na pewno by nie wystarczyła, pogrążył się w modlitwie i usłyszał głos Boga: „Weź laskę i zbierz całe zgromadzenie, ty wspólnie z bratem twoim, Aaronem. Następnie prze-

mów w ich obecności do skały, a ona wyda z siebie wodę. Wyprowadź wodę ze skały i daj pić ludowi oraz jego bydłu”. Bardzo ważna jest kolejność poszczególnych czynności: wyprowadzenie wody ze skały miało być poprzedzone wystąpieniem Mojżesza, w którym wyrazi się jego bezwarunkowe zaufanie Bogu. Na oczach ludu spragnionego wody, pełnego gniewu, wątpliwości i złamanego na duchu, Bóg wymaga od Mojżesza absolutnego heroizmu. Podczas gdy wszyscy zwątpili, przywódca powinien pozostać niezłomny.

„Stosownie do nakazu zabrał Mojżesz laskę sprzed oblicza Pana. Następnie zebrał Mojżesz wraz z Aaronem zgromadzenie przed skałą i wtedy rzekł do nich: «Słuchajcie, wy buntownicy! Czy potrafimy z tej skały wyprowadzić dla was wodę?»”. Wygląda na to, że Mojżesz stawia to pytanie buntownikom, ale w gruncie rzeczy, wypowiadając je wobec nich, maskuje własne wątpliwości. Zwracając się do tłumu, zapytuje samego siebie, czy możliwe jest to, co wyrażają wypowiedziane przez niego słowa. Po raz pierwszy – i jedyny – zwątpił, że z martej skały może wypłynąć woda dla ludzi i zwierząt. „Następnie podniósł Mojżesz rękę i uderzył dwa razy laską w skałę”. W poleceniu, które otrzymał od Boga, nie było mowy o uderzeniu laską. Dwukrotny gest Mojżesza był przejawem zwątpienia. Nie tyle chciał przynaglić Boga, ile dał wyraz bezradności, którą odczuwał.

„Wtedy wypłynęła woda tak obficie, że mógł się napić zarówno lud, jak i jego bydło. Rzekł znowu Pan do Mojżesza i Aarona: «Ponieważ Mi nie uwierzyliście i nie objawiliście mojej świętości wobec Izraelitów, dlatego wy nie wprowadzicie tego ludu do kraju, który im daję». Bóg wymaga od przywódcy absolutnego zawierzenia. Mojżesz rozumiał swój błąd i uznał wolę Boga. Zrozumiał, że jest człowiekiem okresu transformacji, ale to nie wystarczy do odnowienia wolności we własnym kraju. Uświadomił sobie, że nadszedł czas, kiedy trzeba ustąpić miejsca innemu przywódcy. Wkrótce miał go zastąpić Jozue.

Rzeźba Mojżesza autorstwa Michała Anioła w kościele św. Piotra w Okowach w Rzymie

foto: xiz

Jako prawdziwy przywódca Mojżesz pozostał solidarny z ludźmi, którzy zostali mu powierzeni.

O historycznym aspekcie i niezwykłości papieskiej podróży do Iraku mówiono już wiele, i to w zasadzie we wszystkich mediach świata: od Bliskiego Wschodu, przez Francję, aż po pierwszą stronę weekendowego wydania amerykańskiego „New York Timesa”.

diów niech więc przemówią same ofiary. Jedną z nich jest Nadia Murad, iracka działaczka społeczna, jezydka, laureatka Pokojowej Nagrody Nobla, która stwierdziła, że wizyta papieża Franciszka podkreśla trudną sytuację mniejszości religijnych w Iraku, i która razem z przedstawicielami 34 innych organizacji podpisała list otwarty do papieża Franciszka, wyrażający uczucia nadziei i radości, podzielane przez lokalne mniejszości, w związku z papieską pielgrzymką.

Nadzieja i radość są słowami-kluczami, opisującymi tę pielgrzymkę. Podczas wizyty w Iraku Ojciec Święty spotkał się z przywódcami religijnymi, rządem i władzami lokalny-

snym kraju – powiedział mi Fadi, młody Irakijczyk pracujący dla jednej z tutejszych diecezji. Sam ma jeszcze wiele przed sobą, zajmuje się mediami i nie widać w nim strachu, powtarza, że ma nadzieję na przyszłość. Poprosił jednak, bym nie podawał jego nazwiska publicznie.

NAJWYŻSZY SZACUNEK

Kiedy tylko papież Franciszek, 10 minut przed godziną 12.00, wylądował w Bagdadzie w piątek 5 marca, został przywitany z najwyższymi honorami. W uroczystości powitania przewidzianej przez protokół dyplomatyczny nie wziął udziału jedynie nuncjusz apostolski w Iraku abp Matija Leskovar, który jest zara-

Michał Kłosowski

fol. PAP/EPN/Alessandro Di Meo

Na początku marca oczy całego świata znów skierowały się na Irak. Franciszek – jako pierwszy papież w historii – postawił stopę na ziemi, na której rozkwitały najstarsze ludzkie cywilizacje, a w ostatnich latach wciąż wybuchły konflikty i kryzysy: ekonomiczne, zdrowotne i zbrojne; na ziemi, która w XXI w. na niespotykaną skalę była świadkiem przelewu krwi przedstawicieli wszystkich niemalże religii świata.

RADOŚĆ I NADZIEJA

Irak dziś to państwo, na którego terenie wciąż dochodzi do zamachów, które stara się podnieść z niemalże permanentnego kryzysu i wyleczyć z ran zadanych jego mieszkańcom w ostatnich dziesięcioleciach. Zamiast me-

mi i co najważniejsze: z irackimi chrześcijanami i członkami innych mniejszości religijnych, także tych, które w ostatnich latach przetrwały represje ze strony tzw. Państwa Islamskiego, a dla których ta pielgrzymka jest swego rodzaju cudem – jak nazwał ją jeden z mieszkańców miasta Karakosz, największego osiedla chrześcijańskiego na Równinie Niniwy, zamieszkanej niegdyś przez blisko milion chrześcijan, z których dziś pozostało dziesięciokrotnie mniej. Miasto Karakosz papież Franciszek odwiedził w niedzielę 7 marca, dzień przed wylotem do Rzymu. – Mamy nadzieję, że dzięki tej wizycie zostaniemy dostrzeżeni nie tylko na świecie, ale i we wła-

żony COVID-19. Koronawirusowe tło silnie towarzyszyło papieskiej wizycie. Pierwszego dnia Ojciec Święty został powitany na lotnisku

**Kościół w Iraku
zbudowany
jest na krwi
męczenników.**

przez premiera Iraku Mustafę Abdellatifa Mshatata, który objął swój urząd w maju 2020 r. po fali demonstracji, która ogarnęła cały kraj. Demonstracji, które zmieniły scenę polityczną Iraku; protestujący wówczas

młodzi ludzie domagali się nowego otwarcia i prodemokratycznych reform.

Po przywitaniu przez delegację dzieci z kwiatami, chaldejskiego patriarchę Babilonii kard. Luisa Sako, głównego architekta tej wizyty, i po pozdrowieniu ze strony kompanii reprezentacyjnej oraz wzajemnym

fot. PAP/EPA/Vatican Media - Handout

Podczas spotkania międzyreligijnego na Równinie Ur na ziemi Abrahama

przedstawieniu delegacji Franciszek odbył krótkie spotkanie z premierem w jednym z pomieszczeń na terenie bagdadzkiego lotniska. Następnie skierował się w stronę oddalonego o 21 km pałacu prezydenckiego, gdzie odbyło się oficjalne powitanie papieża w Iraku. Trasę tę przejechał opancerzoną, kuloodporną limuzyną. To był jeden ze znaków rozpoznawczych tej wizyty – z jednej strony wielka radość i nadzieja Irakijczyków witających Ojca Świętego, z drugiej niezwykła troska o bezpieczeństwo Franciszka, towarzyszących mu dziennikarzy oraz wszystkich, którzy na miejscu śledzili te historyczne wydarzenia.

Przyznać trzeba, że w Iraku zastosowano środki bezpieczeństwa na skalę dotychczas niespotykaną. Nawet w Maroku Ojciec Święty poruszał się papamobile, w Iraku jednak, poza momentami zamkniętych spotkań z wiernymi, Franciszek przemieszczał się zamkniętym samochodem. A to, czego nie było widać w oficjalnych relacjach, to wielka ilość policji i wojska na ulicach irackich miast, latające w powietrzu helikoptery i drony. Murem bezpieczeństwa otoczony został nawet hotel w Bagdadzie, w którym mieszkali dziennikarze z całego świata, towarzyszący papieżowi w podróży. Na każdym niemal kroku widać było mobilizację sił bezpieczeństwa, policyjnych i wojskowych.

Wszystko to nie przyćmiło jednak radości samych Irakijczyków, którzy w wielu rozmowach podkreślali, jak ważna to dla nich wizyta. Nawet taksówkarze, najczęściej wcale nie chrześcijanie, zapytani o pielgrzymkę Ojca Świętego odpowiadali: Franciszek? Okej! Rozpoznawalność papieża w świecie islamu jest dziś bardzo duża.

NA KRWI MĘCZENNIKÓW

Na zakończenie pierwszego dnia Ojciec Święty odprawił nabożeństwo w katedrze w Bagdadzie. W tym samym miejscu, gdzie blisko dekadę temu miał miejsce zamach terrorystyczny w przeddzień uroczystości Wszystkich Świętych. I choć zakończył się już diecezjalny etap procesu beatyfikacyjnego 48 sług Bożych, zamordowanych przez islamskich terrorystów

podczas Mszy w katedrze w Bagdadzie, ślady krwi na posadzce pozostały.

– Chciałbym powrócić teraz do naszych braci i siostr, którzy zginęli w zamachu terrorystycznym w tej katedrze dziesięć lat temu i których proces beatyfikacyjny jest w toku. Ich śmierć przypomina nam dobitnie, że podżegania do wojny, postaw nienawiści, przemocy i rozlewu krwi nie da się pogodzić z nauczaniem religii – powiedział w homilii w katedrze Ojciec Święty. Watykańska Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych wciąż bada sprawę pod kątem uznania męczeństwa zamordowanych w zamachu, ale jeżeli dojdzie do beatyfikacji, wśród wyniesionych do chwały ołtarzy znajdzie się dwóch kapłanów oraz 46 osób świeckich: całe rodziny, matki i ojcowie, jedenastoletnia dziewczynka, trzyletni Adam, trzymiesięczne niemowlę i nienarodzone dziecko, które zostało zamordowane razem z matką.

Nie bez powodu mówi się, że Kościół w Iraku zbudowany jest na krwi męczenników. Postulator procesu ks. Luis Escalante jeszcze przed wizytą papieża wyraził nadzieję, że rozbudzi ona wiarę tutejszych wiernych. – Chrześcijanie, którzy decydują się pozostać, stanowią niewielką mniejszość, która wciąż się kurczy. Oni potrzebują pomocy. Muszą czuć, że nie są sami, a uznanie tego męczeństwa pomogłoby – powiedział ks. Escalante na kilka dni przed przylotem papieża.

Z SZYCKIM ISLAMEM

Można uznać, że właśnie temu poświęcona została dalsza część pielgrzymki. W sobotę bowiem Ojciec Święty spotkał się z przywódcą irackich szytów ajatollahem Alim as-Sistanim, którą to wizytę odczytać można jako próbę nawiązania relacji między papieżem a ajatollahem, opiekującym się trzecim najważniejszym miastem islamu szyckiego – al Nadżaf, gdzie znajdują się szczątki proroka Alego.

Zapytana przeze mnie Rasha al-Aqeedi, pracująca dla waszyngtońskiego Newlines Institute for Strategy and Policy, twierdzi, że

spotkanie miało dwójakie znaczenie. – Było uznaniem najwyższego autorytetu w szyckim islamie na świecie. Szyici stanowią bowiem około 10 proc. muzułmanów na świecie, ale większość rozsiana jest w różnych krajach i regionach, takich jak Irak, Iran, Afganistan i Pakistan. Spotkanie z ajatollahem as-Sistanim jest uznaniem przez najwyższego przywódcę świata katolickiego, że to as-Sistani, a nie irański ajatollah Ali Chamenei, jest najbardziej szanowaną postacią w szyckim islamie – twierdzi al-Aqeedi.

NA GRUZACH W MOSULU

Głównym miejscem niedzielnych uroczystości, w ostatnim dniu tej pielgrzymki, był plac Hosh al-Bieaa w Mosulu – plac czterech kościołów: syrokatolickiego, ormiańskiego, syroprawosławnego i chaldejskiego. Wszystkie one zostały zniszczone przez terrorystów w latach 2014-2017.

W przemówieniu na ruinach miasta Franciszek odniósł się najpierw do losu chrześcijan wygnanych z niego przez Państwo Islamskie. Opowiedział o tym na początku spotkania miejscowy proboszcz ks. Raid Adel Kallo, posługujący zaledwie siedemdziesięciu chrze-

ścijańskim rodzinom, które powróciły do Mosulu. Kiedy w 2014 r. opuszczał to miasto, tylko w jego parafii rodzin chrześcijańskich było pięćset. Franciszek podziękował też przedstawicielowi społeczno-

ści muzułmańskiej za jego słowa zachęty skierowane do chrześcijan, aby powrócili do Mosulu i rozpoczęli tam normalne życie. Właśnie w imię nadziei na lepszą przyszłość, na lepsze jutro dla ich miasta.

Na zakończenie papież Franciszek podkreślił, że braterstwo musi być silniejsze niż bratobójstwo. To przekonanie – powiedział – przemawia głosem bardziej wymownym niż głos nienawiści i przemocy, nigdy nie może on zostać uciszony krwią przelewaną przez tych, którzy wypaczają imię Boga, podążając drogami zniszczenia. – Jeśli Bóg jest Bogiem życia – a jest nim – to Jego dzieciom nie godzi się w Jego imię zabijać innych Jego dzieci – przypomniał Franciszek w trakcie modlitwy w intencji ofiar wojny i terroryzmu, w Mosulu – na gruzach miasta, które próbują odbudować jego mieszkańcy.

Historii, zwłaszcza tutaj, zapomnieć się nie da, ale dzięki wierze można patrzeć z radością i nadzieją w przyszłość. Odbudowywać i wciąż próbować szukać porozumienia, współistnieć dla innych, z nadzieją. Chrześcijanie mieszkający w Iraku są tego najlepszym przykładem. Bo jeśli nie teraz, to kiedy?

Autor jest zastępcą redaktora naczelnego magazynu „Wszystko Co Najważniejsze”, uczestnikiem pielgrzymki papieża Franciszka do Iraku

Marek Jurek

Media i liderzy opinii liberalnej gorszą się wulgaryzmami prezesa Obajtka, ale zachwycają się zdżyczeniem językowym na demonstracjach aborcyjnych. Fundacja Batoroego od tygodni urządza głębokie seminaria i konferencje na temat „języka rewolucji”. Bardziej umiarkowani (albo zmuszeni do urzędowego umiaru) – jak minister Bodnar, skądinąd pogromca mowy nienawiści – „rozumieją emocje”, które to zdżyczenie generują. Kiedy zwróci się im uwagę na niekonsekwencję, odpowiadają – jak profesor Jacek Jaworski, „przekonany demokrat” – że „prezes Lempart nie ukrywa, że używa wulgaryzmów”, które mają „uzasadnienie”. No dobrze, ale bohaterowie „Wieczorów u Sowy i Przyjaciół” bynajmniej się nimi nie chwalili. Czy to powód, byśmy o obyczajach liberalnej elity zapomnieli? A jakie „uzasadnienie” można znaleźć dla osiągających szczyty wulgarności genitalnych autoanaliz Marka Belki, byłego prezesa Narodowego Banku Polskiego?

Biorąc przykład z Parlamentu Europejskiego, media i liderzy krajowej opinii liberalnej chcą wprowadzenia frekwencyjnej cenzury i zakazu wolnego udziału we Mszy Świętej, a jednocześnie domagają się nieograniczonej swobody urządzania aborcyjnych zbiegowisk. Antyeugeniczny wyrok z 22 października 2020 r. uznają za „pseudo-

orzeczenie pseudotrybunału”, ale kiedy przypomina się im dalej idące niewątpliwe orzeczenie niewątpliwego Trybunału z 28 maja 1997 r., udają, że nie słyszą, i mimo całej namiętnej miłości do pluralistycznej debaty – nabierają wody w usta.

nie było – w „Wyborczej” albo na łamach „Wyborczej” (i to całkiem niedawno) – „pier**lę nie rodzę” Blumsztajna albo „napi**dalajcie katolików” Urbana. Nikomu nie wolno odmawiać prawa do poprawy, szczególnie w Poście. Ale

szkładać ataki na antyeugeniczne orzeczenie nabierają pewnej logiki, albo niech sobie przypomną orzeczenie z 1997 r. i niech zrezygnują z ataków na ponowioną sentencję, jeśli ich deklaracje o demokracji konstytucyjnej i rządach prawa mają mieć jakąkolwiek wiarygodność.

Wszystko, co wyżej napisałem, dotyczy zasad, bo to zasady powinny regulować życie publiczne. Ale na szczęście w ich przestrzeganiu nie jesteśmy związani wzajemnością (choć bez wzajemnego uznania ich wpływ na życie społeczne jest o wiele słabszy).

Jeśli jednak dialog nie jest możliwy, a dobru wspólnemu zagraża działalność wywrotowa – potrzebna jest po prostu silna, suwerenna władza kierująca się dobrem wspólnym. Nawet bowiem gdy dialog nie jest możliwy – można realizować politykę opartą na szacunku. Gwarantując prawo i kierując się prawem. Kierując się dobrem wspólnym, ale sobie stawiając takie same wymagania jak oponentom. Przyjmując każdy słuszny postulat (bo na tym polega „rozmowa z ludźmi”) – niezależnie od tego, kto go przywołuje. Krytykując samowolę i wyrzekając się samowoli.

Tak działająca władza mogłaby nie tylko rozpocząć proces naprawy życia publicznego, przywrócenia w nim zasad szacunku i solidarności, ale też, dzięki swej wiarygodności, mogłaby poszerzać poparcie dla zasad, którym ma służyć. Ktoś powie, że to naiwne oczekiwanie bez adresata. Tak bywa, nie zawsze mamy do kogo kierować postulaty. Ale to nie powód, by z nich zrezygnować czy je zapominąć. Bo dopiero wtedy może nastąpić zupełny rozkład politycznej wspólnoty narodu.

Zasady przeciw obłudzie

Biorąc przykład z Parlamentu Europejskiego, media i liderzy krajowej opinii liberalnej chcą wprowadzenia frekwencyjnej cenzury i zakazu wolnego udziału we Mszy Świętej. Jednocześnie domagają się swobody urządzania aborcyjnych zbiegowisk

A przecież rzetelna debata wymaga przynajmniej zgody co do faktów, a nie udawania, że ich nie było.

Tak wygląda rzeczywistość postliberalnej demokracji. Właśnie dlatego w Parlamencie Europejskim naszym oponentom, gorszącym się znaną formułą premiera Orbána, cierpliwie powtarzałem: „nietliberalna demokracja” to nie postulat, to rozpoznanie tego, co właśnie wy uprawiacie.

Oczywiście, aby przywrócić moc demokracji klasycznej, opartej na debacie, należałoby odbudować jakąś przestrzeń wspólnych kryteriów i zgody co do faktów. Mówiąc inaczej – zapewnić życiu publicznemu minimum (wraz z możliwościami wzrostu) prawości i szczerości. Najlepiej byłoby po prostu stanąć w obronie języka, za szacunkiem, przeciw nienawiści. Nie udając, że zanim przyszła Lempart,

(teoretyczną) zmianę musi potwierdzać jakaś konsekwencja i wiarygodność.

Oczywiście, jeśli znalezienie pola wspólnych zasad jest niemożliwe, jakimś wyjściem jest jeszcze szczerość i rezygnacja z obłudy zagłuszanej siłą mikrofonów. W końcu zwolennicy strajku aborcyjnego mogą powiedzieć otwarcie: nowa demokracja potrzebuje nowego języka, „polszczyzna stara niech wy****da!” To też jest jakieś stanowisko. Będziemy z nim walczyć, będziemy bronić szacunku i polszczyzny, ale przynajmniej będzie wiado-

mo, o co się spieramy. Bo to nie my będziemy bronić języka prezesa Obajtka. W sprawie Trybunału przeciwnicy wyroku październikowego też się powinni zdecydować: albo razem z Jarosławem Kaczyńskim są zwolennikami Trybunału, który ma nie przeszkadzać władzy, i wtedy (w imię przyszłych wygranych wyborów, kiedy już im nie będzie wolno prze-

foto: PAP/EPN/Olivier Hoslet

Mówmy „dzień dobry”

**ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski**

Brytyjscy naukowcy znaleźli nowe dowody na zaraźliwą moc śmiechu: nasz mózg jest szczególnie towarzyski, ponieważ wywołuje uśmiech w odpowiedzi na pierwszy śmiech, który dostrzeżę. Wcześniejsze badania wykazały, że kiedy patrzymy na uśmiechniętą twarz, aktywowana jest grupa komórek nerwowych zwanych neuronami lustrzanymi, które powodują, że się uśmiechamy. Zjawisko to jest widoczne u niemowląt, które uśmiechają się do tych, którzy się do nich uśmiechają.

W nowym badaniu zastąpiono bodziec wzrokowy bodźcem słuchowym. Naukowcy wybrali wokalizacje, które odpowiadały pozytywnym (radość i triumf) i negatywnym (strach i obrzydzenie) emocjom i za pomocą badań funkcjonalnego rezonansu magnetycznego monitorowali reakcję mózgu w grupie ochotników. Neurony lustrzane były aktywowane w odpowiedzi na wszystkie dźwięki, przygotowując mięśnie twarzy do działania. Jednak reakcja była bardziej intensywna w przypadku śmiechu i głosów triumfu. A więc pozytywne emocje są bardziej zaraźliwe niż negatywne.

Niemalże każda strona Ewangelii zachęca nas do hojnego otwierania się na innych, dzielenia się radością zbawienia.

Według badaczy fakt, że pozytywne emocje aktywują system neuronów lustrzanych w większym stopniu niż emocje negatywne, pozwala zrozumieć, w jaki sposób pozytywne emocje promują spójność społeczną. Wylania się wniosek: mamy mózg społeczny, który zapewnia nam biologiczne podstawy zdolne do sprzyjania interakcji i empatii, zjawiskom fundamentalnym dla życia w społeczeństwie. Ale mamy też wrodzoną skłonność do łączenia się z pozytywnymi emocjami.

Niemalże każda strona Ewangelii zachęca nas do hojnego otwierania się na innych, dzielenia się radością zbawienia.

Na przykład wezwanie Jezusa „Bądźcie wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec niebieski” można połączyć z wcześniejszym zdaniem: „i jeśli pozdrawiacie tylko swych braci, cóż szczególnego czynicie? Czyż i poganie tego nie czynią?” (Mt 6, 47). Jezus przecież nie przestał się witać z nikim, nawet z Judaszem w Ogrodzie Oliwnym.

Jesteśmy powołani do budowania więzi społecznych w świecie, który pomimo retoryki otwartości staje się coraz bardziej indywidualistyczny.

Zarażać uśmiechem, gdy jest dużo znużonych twarzy; na opuszczone spojrzenia i uszy zajęte słuchawkami, bez względu na to, co się wydarzyło, mówić: dzień dobry. Takie pozdrowienie może stać się pierwszym krokiem, aby zapłonął ogień Chrystusa w nowych sercach. Jeśli myślimy, że idziemy pod prąd, pamiętajmy, że w ten sposób „staniemy się synami Ojca, który jest w niebie” (por. Mt 6, 45).

I

Bądź wytrwały

**Magdalena
Wołochowicz**

Siedziałam w samochodzie na egzaminie

nie na prawo jazdy. Dziesiąty raz... Tak, dziesiąty! To było niemal dwadzieścia lat temu i wielu egzaminatorów było skorumpowanych. Ja chciałam zdać uczciwie. Za szóstym razem powinienam mieć zaliczone. Niestety, być może brak koperty przeszkodził. Każda z porażek była dla mnie bolesna, ale dzięki Bożej mocy podnosiłam się i zapisywałam na egzamin ponownie. Przez pół roku zdawałam mniej więcej co 2-3 tygodnie. To była prawdziwa lekcja wytrwałości.

Tym razem poszło mi całkiem dobrze. W moim odczuciu wystarczająco, by zdać. Jednak gdy po powrocie do ośrodka egzaminator zaczął wymieniać moje błędy, po mo-

ich policzkach mimowolnie zaczęły cieknąć łzy. „O nie. Nie przepuścił mnie”. I wtedy usłyszałam słowa: „Żadnego z tych błędów nie popełniła Pani dwa razy, a więc niech Pani już nie przychodzi po raz jedenasty”. Nie mogłam uwierzyć w to, co słyszę! Naprawdę zdałam! Moja wytrwałość przyniosła owoc.

Mentalnością dzieci Króla, Bożych córek i synów, jest nieugiętość i wytrwałość. A to w dużej mierze oznacza bycie aktywnym w działaniu i dążenie do celu pomimo wszelkich, nawet bardzo trudnych okoliczności.

Choć porażki czy niespełnione oczekiwania rodzą ból, Bóg, kojąc nas, mówi: „Powstań, nie porzucaj celów i marzeń, módl się dalej, zaufaj mi – Ja sam zadziałam”. I On to naprawdę zrobi! Może właśnie w najmniej oczekiwanym momencie, kiedy tak jak ja, za dziesiątym podej-

ściem do egzaminu na prawo jazdy, po raz kolejny będziesz miał wrażenie, że znów nic się nie zmienia i powracasz do punktu wyjścia, że nadzieja na przełom przepada, nagle wszystko się zmienia.

Kiedy stajemy oko w oko z problemem, toczy się walka o postawę naszego serca – o to, czy zaufamy Bogu i pomimo trudności będziemy się starać z Jego pomocą je przezwyciężyć, czy też poddamy się, a tym samym przegramy.

Moja Mama zwróciła kiedyś uwagę na cztery fragmenty Listu do Hebrajczyków, w których Bóg podkreśla absolutną konieczność wytrwałości w wierze. Czego możemy się z nich nauczyć? Dziś podzielę się jednym z wersektów, a za tydzień pozostałymi trzema.

„Chrystus zaś, jako Syn, był nad swoim domem. Jego domem my jesteśmy, jeśli ufność i chwalebna nadzieja aż do końca wytrwale zachowamy” (Hbr 3, 6).

Po pierwsze, potrzebujemy uświadomić sobie swoją tożsamość w Bogu. Podstawą

jest świadomość tego, kim jesteśmy dzięki ofierze Chrystusa. Kiedy oddajemy Mu swoje życie, On przyjmuje nas do swojej królewskiej rodziny i czyni przybranymi dziećmi. I tak jak mówi św. Pa-

weł, zaczyna w nas mieszkac: „Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Gal 2, 20). A dowodem tego jest wytrwałość.

I tu pojawia się pytanie do Ciebie: Na ile jesteś świadomy swojej tożsamości w Bogu?

Na ciąg dalszy zapraszam za tydzień.

I

Choć porażki czy niespełnione oczekiwania rodzą ból, Bóg, kojąc nas, mówi: „Powstań, nie porzucaj celów i marzeń”.

Związek z muzułmaninem

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Moja kuzynka we Francji związała się z muzułmaninem. Mam mieszane uczucia w związku z tym. Ona tłumaczy, że jest on europeizowany. Mój dziadek, który był żołnierzem gen. Andersa, przekazał mi ciepłe wspomnienie muzułmanów. Przeczytałam, że muzułmanie wydali w Rosji encyklikę „Fratelli tutti”, a jednocześnie słyszy się wciąż o terroryzmie, o prześladowaniach chrześcijan przez islam. Co mam o tym sądzić?

Islam wyznaje ponad miliard ludzi, większość z nich ma do chrześcijan nastawienie życzliwe. Uznają, że łączy nas wiara w jednego Boga. Muzułmanie są sojusznikami chrześcijan w sporach z LGBT – liberalną ideologią, w obronie cywilizacji życia. Występują jednak w islamie także grupy oskarżające chrześcijaństwo. Życzliwa wiara w Jezusa jako proroka przechodzi w negację Jezusa jako Boga-Człowieka. Według Mahometa Syn Boży tak naprawdę nie umarł za wszystkich na krzyżu. Uznawanie Boga Trójjedynego według muzułmanów w istocie fałszuje prawdę, że Bóg jest jeden. Stosunek do chrześcijaństwa w samym Koranie nie jest jednoznaczny.

Oprócz teorii ważna jest praktyka. Każdy człowiek jest inny, ale podlega wpływom. Cały świat się radykalizuje. Liderami is-

lamu zaczynają być radykalni młodzi fundamentaliści, często z Europy. Oni będą przewodzić muzułmanom w przyszłości. Nie są tak mili jak ich dziadkowie. Coraz mniej dają się wychowywać przez starszych i rodzinę. Co z tego wyjdzie? Trudno powiedzieć. Papież Franciszek przypomina nam, że trzeba dialogować i współpracować z islamem.

Przytaczam kontekst kulturowy dla związku Pani kuzynki. Wiadomo, że każda dziewczyna ma nadzieję, że ten jedyny, wybrany nie powieli stereotypów. Jednak im dłużej jestem księdzem, tym mniej optymistycznie patrzę na małżeństwa chrześcijanek z ludźmi innych kultur i wiar. Jest im naprawdę ciężko. Kiedy minie zakochanie, coraz bardziej liczy się komunikacja i bliskość małżonków, wspólnota dążeń związana ze światopoglądem. Połowa małżeństw w Europie rozpada się ze względu na różnice. Tym więcej różnic należy się spodziewać na linii chrześcijanka – muzułmanin. Można poczytać w internecie, jak islam widzi sprawy rodzinne, małżeńskie, relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi. Głęboko inaczej rozumiemy nawet same słowa „mąż”, „kobieta”, „małżeństwo”.

Sądzę jednak, że w kwestiach małżeńskich dobrze jest znać poziom trudności, jakie pojawiają się z biegiem lat. Z moich doświadczeń wynika, że warto ani nie zachęcać, ani nie zabraniać komuś małżeństwa. Najlepiej, jak każdy sam ponosi pełną odpowiedzialność za wybór drugiej połowy.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Z Jezusem podczas męki

W historii ludzkości nie było wydarzenia istotniejszego niż męka i śmierć Chrystusa Pana, bo to one zmieniły kierunek, w jakim podążała ludzkość, i anulowały jej

tragiczne przeznaczenie. Tylko w sferze materialnych faktów niełatwo to dostrzec” – pisze Maria Szamot w swojej najnowszej książce, wydanej przez dominikańskie wydawnictwo W drodze.

Autorka od kilkunastu lat inspirowa duszpasterzy, kaznodziejów i osoby świeckie wyjątkowymi interpretacjami Pisma Świętego. Nie jest teologiem ani biblistą, lecz wiernym, „który do tekstu objawionego podchodzi z pokorą i zaufaniem”.

W czterech rozdziałach – „Konteksty”, „O niewinności”, „Niewinność Jezusa” i „Droga Baranka” – próbuje wraz z czy-

telnikiem towarzyszyć Jezusowi podczas Jego męki i cierpienia. Autorka stawia wiele pytań, np. czy bazując na współczesnym doświadczeniu, potrafimy jeszcze odnaleźć drogę do bliskości z Jezusem

w godzinach Jego męki.

Książka zachęca do refleksji i medytacji o cierpieniu Jezusa i pomaga zrozumieć także sens cierpienia, których doznajemy w naszym życiu. Jak zachęcają wydawcy, pozwala poznać Chrystusa w sposób dotychczas nieznany i jest jedyną książką o drodze krzyżowej, która więcej mówi o świętości Pana niż o okrucieństwie krzyża.

Patronat medialny nad publikacją objął tygodnik „Idziemy”./ws

„Droga cierpienia Niewinnego”
Maria Szamot
Wydawnictwo W drodze
Poznań 2021, 176 s.

Rolniczy KOR

W świadomości Polaków, zwłaszcza starszego pokolenia, rozwinięcie skrótu KOR to niemal wyłącznie Komitet Obrony Robotników. Tymczasem swój KOR mieli również rolnicy – był to Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników.

Mało znane i nieco zapomniane fakty przypominają autorzy książki „O wolną wieś i wolną Polskę”. Pracę rozpoczyna opracowanie Andrzeja Kaczorowskiego pt. „Powstanie Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników”. Jego głównym celem było zaangażowanie mieszkańców wsi w walkę o zniesienie stanu wojennego i powrót do porządku sierpniowych. Kolejne teksty dotyczą zagadnień szczegółowych, związanych z funkcjonowaniem OKOR w wybranych regionach. Ryszard Śmietan-

ka-Kruszelnicki opisał sytuację w województwie świętokrzyskim, a Artur Brożniak – w przemyskim. Starsze pokolenie pamięta zapewne prześladowania rodziny Bartoszczów, których historię opisał Wojciech Gonera.

Bardzo ważny jest rozdział poświęcony stanowisku Kościoła wobec pracy ludzkiej

na roli. Ten temat – nawiązujący także do spotkania św. Jana Pawła II z rolnikami w Tarnowie 10 czerwca 1987 r. – przedstawia Antoni Kura.

Wartościowa książka, przypominająca niemal zapomniane dziś wydarzenia sprzed blisko 40 lat./ws

„O wolną wieś i wolną Polskę”
Instytut Pamięci Narodowej
Kraków 2020, 208 s.

Fronton kościoła

Ołtarz główny i prezbiterium

Parafia Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Hucie Mińskiej obfituje w inicjatywy formacyjne, zachęcające do pogłębiania życia duchowego.

Jedną z nich jest lokalny kurs ewangelizacyjny „Alpha w Hucie Mińskiej na Nowej”. To cykl spotkań dla młodzieży przed sakramentem bierzmowania oraz dla dorosłych. – Spotkanie rozpoczyna się drobnym poczęstunkiem i integracją. Potem zapraszamy na katechezę filmową przygotowaną przez Stowarzyszenie Alpha Polska. Po projekcji rozmawiamy o temacie poruszonym w filmie – opowiada proboszcz ks. Wojciech Pancewicz.

W kaplicy przy parafii MB Nieustającej Pomocy w Hucie Mińskiej odbywają się spotkania Instytutu Katechetycznego dla osób dorosłych Chocholanum, prowadzone przez ks. Mirosława Mikulskiego. Obecnie omawiany jest Dekalog, który będzie szczegółowo analizowany do czerwca 2021 r. Jerzy Gańko, współinicjator Chocholanum, wyjaśnia, że wokół tematu Dziesięciorga Przykazań pojawia się mnóstwo pytań. – Chocholanum gromadzi ludzi nie tylko z miejscowej parafii. Przyjeżdżają osoby z innych miejscowości, także ze stolicy. W spotkaniach uczestniczy około 30 osób – opowiada (O Instytucie pisaliśmy szerzej w „Idziemy” nr 43/2020). Jerzy Gańko jest również autorem hymnu parafii, który od kilku lat śpiewany jest podczas najważniejszych uroczystości.

Ks. Wojciech Pankiewicz podkreśla, że dużym zainteresowaniem parafian cieszyły się jesienią ubiegłego roku 33-dniowe rekolekcje przygotowujące do oddania się Sercu Pana Jezusa. Ks. Pancewicz ewangelizuje także poprzez parafialnego Facebooka. Zaproponował wiernym zadanie na Wielki Post, aby przez tydzień nie oglądali i nie słuchali żadnych wiadomości. „Jeżeli będziesz temu wierny, obiecuję ogromną ulgę. Mile przeczytam wasze świadectwa i wnioski – zachęcał w mediach społecznościowych. – W zależności od zainteresowania będę kontynuował kolejne wyzwania”. – Na stronie parafialnej

Formacyjnym szlakiem Patryk Lubrzyński

Ksiądz proboszcz Wojciech Pancewicz

umieszczałem także przez pewien czas „Myśli z homilii” – mówi ksiądz proboszcz.

Latem ks. Pancewicz organizuje cyklicznie Parafialną Pielgrzymkę Rowerową na Jasną Górę. Już teraz zaprasza chętnych do udziału w tegorocznej edycji, w dniach 5-10 lipca. Zapisy są możliwe poprzez stronę internetową parafii lub profil na Facebooku. – Każdego ranka przed wyjazdem w trasę czytamy Ewangelię z danego dnia, a w czasie odpoczynku odmawiamy dziesiątkę różańca. Msza św. odbywa się w miejscowości, gdzie nocujemy. Wczoraj jest czas na lekturę duchową – opisuje dzień na szlaku pątniczym ksiądz proboszcz.

W Hucie Mińskiej funkcjonuje grupa modlitewno-formacyjna, nie mająca oficjalnej nazwy. Spotkanie rozpoczyna się Mszą św. – Potem modlimy się Hymnem do Ducha Świętego, uwielbiamy Boga pieśniami, rozważamy i medytujemy Słowo Boże – mówi uczestniczka Beata Kuć. – Podaję punkty do modlitwy, które pomagają zgłębiać słowo z Pisma Świętego. W Adwencie i Wielkim Poście jako grupa przygotowujemy posiłki dla głodzących rekolekcje księży. Pomagamy opracowywać rozważania Dróg Krzyżowych – wylicza Beata Kuć.

Parafianie, odpowiadając na wezwanie bp. Romualda Kamińskiego, od grudnia

Ołtarz MB Nieustającej Pomocy

poprzedniego roku każdego siódmego dnia miesiąca włączają się w modlitwę w intencji powołań kapłańskich w diecezji warszawsko-praskiej. – Jeżeli dzień modlitwy przypada w niedzielę, modlimy się litanią do Pana Jezusa, jeśli w dzień powszedni, to prowadzona jest adoracja Najświętszego Sakramentu, w ciszy, z indywidualnym, wybranym wcześniej fragmentem Słowa Bożego – omawia Beata Kuć.

We wnętrzu świątyni warto obejrzeć replikę Całunu Turyńskiego, znajdującą się w lewej części prezbiterium. – Ma certyfikat, że została odwzorowana na podstawie prawdziwego całunu. Wzdłuż bocznych naw kościoła usytuowane są gabloty opisujące Całun Turyński i badania, które były nad nim prowadzone. W kaplicy MB Nieustającej Pomocy można podziwiać ołtarzyk św. Huberta, który ufundowali myśliwi i leśnicy. – Umiejscowiona jest tu figura ich patrona i myśliwskie trofea – wyjaśnia ks. Wojciech Pancewicz.

Parafia liczy około 2,4 tys. osób z trzynastu miejscowości: Hutki Mińskiej, Gliniaka, Cielechowizny, Chochola, Tartaka, Grabiny, Iłowca, Prus, Mikanowa, Marianki, Chmielewa, Wólki Iłowieckiej i części Kluk.

W SKRÓCIE

■ **Żegnamy kapłana.** Ks. Ryszard Tadeusz Rabijewski zmarł 3 marca w wieku 69 lat. W kapłaństwie przeżył 21 lat. Był absolwentem Archidiecezjalnego Seminarium Misyjnego „Redemptoris Mater”, pracował jako wikariusz w parafii św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Warszawie-Włochach i NMP Matki Kościoła w Warszawie. W latach 90. rozpoczął ewangelizację w ramach praktyk seminaryjnych w Szwecji, RPA, Rosji i Kazachstanie, a po święceniach kapłańskich, jako katechista wędrowny, na Ukrainie i w Kielcach. Mszę św. pogrzebową zaplanowano na 9 marca w kościele NMP Matki Kościoła w Warszawie, złożenie ciała na Cmentarzu Powązkowskim w grobach kapłańskich.

■ **Nowe sanktuarium św. Józefa.** Uroczysta Msza św., podczas której kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski, odczyta dekret ustanawiający kościół św. Józefa Oblubieńca NMP na Kole w Warszawie (ul. Deotymy 41) archidiecezjalnym sanktuarium św. Józefa, zostanie odprawiona 19 marca o godz. 18.00.

■ **W intencji maturzystów.** Bp Michał Janocha w koncelebrze z kapłanami z Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży 8 marca modlił się na Jasnej Górze w intencji tegorocznych maturzystów z archidiecezji warszawskiej. Ze względu na pandemię młodzież nie mogła przybyć na Jasną Górę.

■ **Udzielenie lektoratu stałego.** Bp Jacek Grzybowski 20 marca o godz. 11.00 w konkatedrze MB Zwycięskiej, ul. Grochowska 365, udzieli posługi lektoratu stałego.

■ **Pamięci ks. Walkowskiego.** Bp Romuald Kamiński będzie przewodniczył Mszy św. w intencji ks. mjr. pilota Szczepana Walkowskiego 16 marca o godz. 18.00 w parafii Najczystszego Serca Maryi na warszawskim Grochowie. Po Eucharystii przewidziano słowo o zmarłym Władysławie Szeląg, prezesa Towarzystwa Historycznego im. Szembeków, zwiedzanie wystawy „Książd major pilot Szczepan Walkowski. Sercem Polak – Przyjaciół Argentyny”.

■ **Nowenna przed uroczystością św. Józefa.** W parafiach diecezji warszawsko-praskiej trwa nowenna do św. Józefa, która zakończy się 19 marca, w uroczystość ku czci świętego. Wydział Duszpasterstwa Ogólnego zaopatrzył ponad 30 parafii, które zadeklarowały taką chęć, w materiały dotyczące patrona tego roku, w tym teksty nowenny dla parafian.

REKOLEKCJE
SZAFARZY

W konkatedrze Matki Bożej Zwycięskiej 6 marca nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej z parafii diecezji warszawsko-praskiej przeżywali dzień skupienia. Bp Jacek Grzybowski przypomniał zgromadzonym mężczyznom o odpowiedzialności, jaka spoczywa na każdym, kto służy na chwałę Pana. – Pełniąc

różnego rodzaju posługi w Kościele, stajemy się widocznymi, będziemy oceniani i wobec nas będą oczekiwania. Musimy z pokorą przyjąć to, realizując swoje zadania oraz służbę w taki sposób, aby jak mówi Pismo „nie dawać nikomu sposobności do zgorszenia – powiedział do zebranych bp Grzybowski.

MODLITWA
ZA WYKLĘTYCH

W pierwszą niedzielę marca w parafii św. o. Pio na Gocławiu bp Jacek Grzybowski przewodniczył Mszy św. w intencji gen. Emila Fieldorfa „Nila” i Żołnierzy Wyklętych. Przed Eucharystią przedstawiciele władz samorządowych oraz delegaci parafii św. o. Pio złożyli wieńce przed po-

mnikiem gen. Emila Fieldorfa „Nila”. – To, co w Żołnierzach Wyklętych pozostaje uniwersalne, to nie tyle walka z samym systemem zła, ile pokazanie, że godność osoby ludzkiej nie zależy od systemów politycznych, jest ona nam dana, nie dyskutowana – powiedział podczas homilii hierarcha.

POD OPIEKĘ MARYI

Trwa peregrynacja kopii obrazu Matki Bożej Łaskawej w parafiach diecezji warszawsko-praskiej. Od 28 lutego do 8 marca obraz gościł w parafii Nawrócenia św. Pawła na warszawskim Grochowie. Prócz codziennej modlitwy różańcowej w kościele z tej okazji odbywały się wykłady o roli Matki Bożej w Cudzie nad Wisłą, zaproszeni goście dawali świadectwa o swoim nawróceniu. Obrazowi towa-

rzyszli Żołnierze Chrystusa. Uroczystej Eucharystii na zakończenie nawiedzenia, z aktem oddania się Matce Bożej, przewodniczył miejscowy proboszcz ks. prał. Bogusław Kowalski.

DLA PAŃ!

Duszpasterstwo Kobiet Archidiecezji Łódzkiej z okazji przypadającego 8 marca Dnia Kobiet zaprosiło wszystkie panie na wspólną Mszę św. on-line w ich intencji, której przewodniczył bp Ireneusz Pękański. W homilii łódzki biskup pomocniczy przypomniał spotkania Jana Pawła II z kobietami i podkreślił geniusz kobiety – dla tego wspaniałego geniuszu jest miejsce w Kościele! Natomiast w przestrzeni internetowej, na stronie duszpasterstwa kobiet Kierunek Niebo, przygotowa-

fot. ks. Paweł Klys

wano dla wszystkich pań upominek muzycznych wykonanych przez łódzkich muzyków./xpk

fot. ks. Paweł Klys

DIAKONI 35+

Nauczyciel, bibliotekarz, prezes firmy budowlanej oraz ratownik medyczny – to czterech alumni Ogólnopolskiego Seminarium dla Starszych Kandydatów do Świeceń, którzy w niedzielę 7 marca w łódzkiej katedrze przyjęli święcenia diakonatu. – Bądźcie mądrymi i mocnymi diakonami. Nie bądźcie głupimi, bezsilnymi diakona-

mi, to w przyszłości nie będziecie głupimi, bezmyślnymi księżmi. Bądźcie mądrymi i mocnymi diakonami i kapłanami – mądrymi i mocnymi Miłością ukrzyżowaną! – mówił abp Grzegorz Ryś podczas liturgii święceń. Nowi diakoni poprzez swoje święcenia zostali inkardynowani do archidiecezji łódzkiej./xpk

■ **Wspólnota Osób Owdowiałych** zaprasza na Mszę św. w sobotę 20 marca o godz. 16.00 do konkatedry MB Zwycięskiej na Kamionku, ul. Grochowska 365. Mszę św. w intencji zmarłych współmałżonków ze wspólnoty odprawi o. Łukasz Andrzejewski CP.

■ **Szkolne rekolekcje.** Rekolekcje wielkopostne dla dzieci i młodzieży w diecezjach warszawskich w tradycyjnej formie nie mogą się w tym roku odbyć. – Za wskazaniem biskupa ordynariusza zachęcamy księży proboszczów, by w programie rekolekcji parafialnych, na ile to będzie możliwe, uwzględnić dzieci i młodzież. Zgodę na udział w rekolekcjach parafialnych muszą wyrazić rodzice. Zachęcamy do korzystania z licznych wartościowych inicjatyw dostępnych w internecie, m.in. rekolekcji wielkopostnych on-line z katechezą 2.0. Są też przewidziane nauki rekolekcyjne, które ma przygotować Telewizja Polska – mówi ks. Piotr Pierzchała, dyrektor Wydziału Nauki Katolickiej DWP. Archidiecezja warszawska przygotowała nauki rekolekcyjne w formule on-line, oddzielnie dla uczniów szkół podstawowych, liceów, techników oraz studentów. Wszystkie odcinki dla poszczególnych etapów edukacji są dostępne na YouTube'ie archidiecezji warszawskiej. Szczegóły: <https://archwwa.pl/aktualnosci/rekolekcje-w-formie-online-propozycja-dla-dzieci-i-młodzieży-na-wielki-post/>.

■ **Wystawa Mea Culpa.** Dobre Miejsce – Katolickie Centrum Kultury, ul. Dewajtis 3, wejście A, Galeria Krużganek – zaprasza na wystawę prac Katarzyny Kowal „Mea Culpa”, od 14 marca do 22 kwietnia, codziennie w godz. 8.00-20.00. Ekspozycja oscylująca wokół tematu życia i śmierci stanowi zacin dla refleksji wielkopostnych. Midisaż wystawy oraz spotkanie z autorką odbędzie się 28 marca o godz. 12.30. Wstęp wolny.

KOŚCIOŁY STACYJNE

Kościoły stacyjne w warszawskich diecezjach w najbliższym tygodniu: 14 marca – IV niedziela Wielkiego Postu – bazylika Świętego Krzyża, ul. Krakowskie Przedmieście 3 (archidiecezja warszawska); 15 marca – poniedziałek – par. Ofiarowania Pańskiego, ul. Stryjeńskich 21 (AW); 16 marca – wtorek – par. Świętej Rodziny, ul. Rozwadowska 9/11 (diecezja warszawsko-praska); 17 marca – środa – par. św. Franciszka z Asyżu, ul. Hynka 4 A (AW); 18 marca – czwartek – par. Wszystkich Świętych, plac Grzybowski 3/5 (AW); 19 marca – piątek – par. MB Różańcowej, ul. Wysokiego 8 (DWP); 20 marca – sobota – par. MB Wspomożycielki Wiernych, ul. Conrada 7 (AW); 21 marca – V niedziela Wielkiego Postu – konkatedra MB Zwycięskiej, parafia Bożego Ciała na Kamionku, ul. Grochowska 365 (DWP); 22 marca – poniedziałek – par. św. Augustyna, ul. Nowolipie 18 (AW).

REKLAMA

Wesprzyj

najbiedniejszych

na misjach

Księża Marianie pracują m.in. w Rwandzie, Kamerunie, Kazachstanie, Indiach, Polsce, na Białorusi, Ukrainie i Filipinach.

DARMOWY program do rozliczania PIT na stronie www.pity.spm.org.pl

wypełniając PIT, wpisz

KRS: 0000 44 89 63

cel szczegółowy:

MISJE KSIĘŻY MARIANÓW

foto: xhiz

czasie okazała się za mała. Stała więc trzecia, a później kościół i plebania. Brakowało pieniędzy, więc sam podawał majstrom cegły i gotował żupę. Wyjeżdżał do Niemiec, aby tam zastępować księży i zarobić na budowę.

– Dla mnie był wzorem księdza. Nie pamiętam już jego słów, ale jego flanelową koszulę i dreluchy, w których pracował przy budowie kościoła. Służył. Traktował ludzi równo, z ciepłem i dobrocią – wspomina pochodzący z Otwocka ks. Andrzej Jakubaszek, proboszcz parafii św. Rity w Warszawie.

Nowa wspólnota szybko się zawiązała i powstało w niej wiele powołań kapłańskich. Nie miał czasu się nimi nacieszyć. W 1997 r. został mianowany proboszczem parafii Świętej Trójcy w Kobylce. Z zapalem zabrał się do prac koniecznych przy remoncie tej barokowej świątyni. Odnowił ją w środku i odsłonił freski na zewnątrz, stworzył kaplicę adoracyjną i muzeum w podziemiach, odnowił i uszczelnił fundamenty, wybudował w parafii

pach parafialnych w Kobylce działało ponad tysiąc osób. W jego ogrodach ministranci grali w piłkę i bawiły się harcerki, w salkach działała kawiarenka, dzieci świętowały tam urodziny.

– Biskup ordynariusz zdecydował, że równocześnie z parafii w Kobylce mają wyłonić się dwie nowe wspólnoty: w Nadmie i Turowie – wspomina ks. Grzegorz Mioduchowski, proboszcz parafii św. Jana Chrzciciela w Nadmie. – To były trudne zadania, ale ks. Jan jako życiowy optymista mówił: „Damy radę”. Tak też się stało. Często pracował fizycznie na budowie. Pamiętam, jak kiedyś przy stole wyznał: „Ja kocham Kościół”. To wyznanie było hasłem jego życia.

– Chciał, żeby ludzie mieli blisko do kościoła, tabernakulum i konfesjonału. Wciąż zbierał tacę dla księży budowniczych. Po posłudze w kancelarii przyjeżdżał do mnie, zostawiał sutannę w samochodzie, szedł na budowę, podawał cegły – opowiada ks. Jarosław Wy-

Cały dla Kościoła Barbara Wiśniowska

Znał swoje owce i dla nich żył – powiedział abp Henryk Hoser SAC, przewodniczący Mszy św. pogrzebowej śp. księdza prałata Jana Andrzejewskiego 8 marca w bazylice mniejszej Świętej Trójcy w Kobylce.

Odszedł do Pana nagle, w wieku 69 lat, 4 marca w Kobylce, gdzie w parafii Świętej Trójcy do sierpnia 2020 r. pełnił posługę proboszcza, a później rezydenta.

– Chwalił Boga słowem, pieśnią i świadectwem. Tego nas uczył, bo sam był świadkiem jedynego Pasterza Jezusa Chrystusa – podkreślił abp Henryk Hoser.

– Od czasów seminaryjnych dał się poznać jako człowiek pracowity, pobożny. Można było powierzyć mu ogrom zajęć, nie unikał ich. Nie mówił: „zrobię tylko to, co konieczne”. Temu, co robił, poświęcał się bez reszty. W jego sercu młodego kapłana było pragnienie oddania się wyłącznie i w pełni na służbę Bogu i ludziom – podkreślił podczas pogrzebowej homilii bp Romuald Kamiński.

Ks. Andrzejewski służył w wielu podwarszawskich parafiach: w Postoliskach, Celestynowie, Pyrach, Otwocku i Kobylce. W 1988 r. w Otwocku-Ługach zaczął od tworzenia parafii pustego pola. Pierwsza kaplica wybudowana przez niego doszczętnie spłonęła. Nie poddał się. Druga kaplica po krótkim

dom pielgrzyma. Doprowadził do przyznania świątyni tytułu bazyliki mniejszej. Dbał o promocję jej wewnątrz w albumach i na wystawach. Wspierał kulturę, samorząd, seniorów i młodzież. Organizował pielgrzymki, zachęcał do czytania prasy katolickiej. Często mawiał, że zrobiłby wszystko, aby przyciągnąć ludzi do Kościoła. Zapraszał na liczne koncerty, był dumny, że festiwal Perła Baroku odbywa się co roku właśnie w jego parafii. Stworzył chór, fundował nagrody w powiatowym konkursie dla dzieci „Liryki o Niepodległej”.

– Zaprosił braci Golców na koncert kolęd – opowiada Andrzej Zbyszński, prezes Towarzystwa Przyjaciół Miasta Kobylka. – Dla zespołu trzeba było wybudować podest w nawie głównej, a nawet przesunąć ołtarz. Kościelny oburzał się: „Tęgo tu jeszcze nie było!”, a ksiądz prałat go uspokajał: „Spokojnie, papież bardzo lubił Golców i oni występowali u papieża, będzie dobrze”. Na koncert przyszło kilka tysięcy osób.

Jako patriota wspierał i organizował obchody rocznic Bitwy Warszawskiej 15 sierpnia w pobliskim Ossowie. Ogrodził i zagospodarował teren tamtejszej kaplicy, a także doprowadził do powstania alei pamięci ofiar katastrofy smoleńskiej i muzeum. Troszczył się o pamięć tych miejsc, a zwłaszcza o krzyż upamiętniający miejsce śmierci ks. Ignacego Skorupki.

Ostro napominał w kwestiach moralnych, ale z miłością, nie ubliżał i nie odrzucał. Powtarzał, że jeśli narzeczonych nie stać na ślub, on pobłogosławi im za darmo i jeszcze dołoży 5 tys. zł na uroczysty obiad. Cieszył się z tłumów na niedzielnych Mszach św. W 23 gru-

foto: Barbara Wiśniowska

szomierski, proboszcz parafii bł. Jerzego Popiełuszki w Kobylce-Maciolkach, wyłonionej z parafii Świętej Trójcy. Prężny rozwój parafii w Kobylce doprowadził do powstania nowego dekanatu, którego ks. Jan został dziekanem.

– Ze względu na przebyty udar poprosił bp. Romualda Kamińskiego o przeniesienie na emeryturę. Pozostał przy parafii w mieszkaniu, które sobie przygotował. Do końca chciał być pomocny, służył radą. Nie był wymagający – wspomina obecny proboszcz z Kobylki ks. kan. Jacek Dębski.

Anna Szarek, dyrektor festiwalu Perła Baroku, wspomina: – Zachwycalo mnie, że tak skromnie jadał, a noszenie czterdziestoletniego płaszcza komentował: „przecież dobry, jeszcze grzeje”.

Był wielkim czcicielem Najświętszego Sakramentu. Odszedł do domu Pana w pierwszy czwartek miesiąca. Spoczął 8 marca na cmentarzu parafialnym w Kobylce, obok parafian, których kochał.

Eucharystie w Roku Rodziny

Uroczystość św. Józefa 19 marca rozpocznie w Kościele katolickim Rok Rodziny, ustanowiony przez papieża Franciszka. Będzie to czas poświęcony na refleksję nad dokumentem „Amoris laetitia” oraz na podjęcie inicjatyw proponowanych przez Dykasterię ds. Świeckich, Rodziny i Życia. Zwieńczeniem Roku Rodziny będzie X Światowe Spotkanie Rodzin w Rzymie w czerwcu 2022 r.

W diecezji warszawsko-praskiej inauguracja Roku Rodziny odbędzie się w parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Józefowie, ul. Piotra Skargi 24. W piątek 19 marca o godz. 18 bp Jacek Grzybowski będzie przewodniczyć uroczystej Eucharystii. Ks. Robert Wielądek, diecezjalny duszpasterz rodzin, zachęca, aby także w poszczególnych parafiach diecezji tego dnia podczas głównej Mszy Świętej, po modlitwie po Komunii św. odbyło się krótkie nabożeństwo rozpoczynające rok poświęcony rodzinie. Tekst nabożeństwa ma zostać przesłany do parafii przez Wydział Duszpasterstwa Ogólnego.

– Proponujemy, by od marca 2021 do czerwca 2022 r. dziewiętnasty dzień każdego miesiąca był dedykowany poszczególnym osobom tworzącym nasze rodziny – zachęca ks. Robert Wielądek. – Mając świadomość, że Rok Rodziny przeżywamy jest wraz z Rokiem św. Józefa, chcemy połączyć te inicjatywy. Jeśli w parafiach ten dzień jest już zaplanowany, można wybrać inny termin. Wydziały duszpasterskie naszej kurii diecezjalnej na każdy miesiąc przygotowują scenariusz nabożeństwa oraz propozycje tek-

stów do wykorzystania w homilii – wyjaśnia ks. Wielądek.

Modlitwom w parafiach każdego dwunastego dnia miesiąca będą przewodniczyć biskupi prasy. W kwietniu – w parafii św. Patryka, ul. Rechniewskiego 14 w Warszawie.

Kalendarium Roku Rodziny w diecezji warszawsko-praskiej, z uwzględnieniem tematyki modlitw:

19 marca 2021 (pt.) – rozpoczęcie
19 kwietnia 2021 (pon.) – dzieci
19 maja 2021 (śr.) – matki
19 czerwca 2021 (sob.) – ojcowie
19 lipca 2021 (pon.) – dziadkowie
19 sierpnia 2021 (czw.) – uzależnieni
19 września 2021 (niedz.) – młode małżeństwa
19 października 2021 (wt.) – rodziny z utraconym dzieckiem
19 listopada 2021 (pt.) – młodzież
19 grudnia 2021 (niedz.) – małżeństwa starające się o potomstwo
19 stycznia 2022 (śr.) – narzeczeni
19 lutego 2022 (sob.) – chorzy i starsi
19 marca 2022 (sob.) – świętość życia
19 kwietnia 2022 (wt.) – rodziny z dziećmi przed chrztem/I Komunią/bierzmowaniem
19 maja 2022 (czw.) – powołania do życia rodzinnego i kapłańskiego
19 czerwca 2022 (niedz.) – zakończenie.

– Inne propozycje wraz ze wskazaniem Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia zostaną przedstawione w najbliższym czasie – informuje ks. Wielądek.

REKLAMA

GRALEWSKI
WARSAWSKI ZAKŁAD POGRZEBOWY

**KOMPLEKSOWE USŁUGI
POGRZEBOWE**

TEL. 507 507 487

www.pogrzeby-gralewski.pl

Kaplica – Biuro – Chłódnia – Warszawa, na terenie
Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej
ul. Ostrobramska 72

REKLAMA

Księga - ks. Łukasz Turek i Paweł Kęska,
sobota, godz. 20.10 i niedziela 9.10

Ewangeliarz - codziennie,
godz. 6.15, 12.02, 15.45 i 21.22

Radio Warszawa 106,2 FM
i www.radiowarszawa.com.pl

„Naród, który przez całe wieki był w swych najbardziej szlachetnych ambicjach krzyżowany, rozumie wymowę krzyża”. Lubie wracać do tego fragmentu kazania księdza prymasa Wyszyńskiego o Warszawie – mieście nieujarzmionym, bo przypomina, że stolica tę wymowę krzyża i moce z niego płynące rozumie dogłębnie. I tu powstaje pytanie: jak sytuacja wygląda współcześnie?

Głębokich związków Warszawy z cierpiącym Zbawicielem i z Jego krzyżem uczyli nas ludzie święci i błogosławieni, którzy w tym mieście żyli. Uczyla nas poezja, muzyka i sztuka. Na czele długiego szeregu ludzi zasłużonych pod tym względem dla naszego miasta stoi błogosławiony Władysław z Gielniowa. Bez wątpienia przysługuje mu tytuł pierwszego poety, który na długo przed Mikołajem Rejem pisał po polsku dla pożytku prostego ludu. Ten płomienny kaznodzieja, autor licznych pieśni, przez długie lata związany był z kościołem św. Anny na Krakowskim Przedmieściu. W tej bernardyńskiej świątyni jego kazań o umęczonym dla naszego zbawienia Chrystusie lud warszawski słuchał z zapartym tchem. W Wielki Piątek 1505 r., na oczach tłumu, który wypełniał świątynię, Władysław, mówiąc kazanie o męce Zbawiciela, uniósł się nad ambonę. Krótka trwała chwila lewitacji, a święty zakonnik za niedługi czas oddał ducha Bogu. Ale na zawsze pozostała w sercach ludzi miłość do Ukrzyżowanego, którą bernarydyn wyśpiewał prostemu ludowi swoją pieśnią:

„Jezus z krzyżem podniesion, patrzcie chrześcijany!

Miedzy lotry postawion, drogą krwią obłany;
Od Żydów jest naśmiewan, gdy na krzyżu wisiał,

Jezus, miłosierny Pan, wszystko skromnie cierpiał”.

Miłości do Chrystusa ukrzyżowanego uczyli się niedługo potem mieszkańcy Warszawy „u fary, gdzie Pan Jezus stary” (powtarzając za Or-Otem), czyli w kolegiacie św. Jana na Świętojańskiej. Figura została ocalona przed zniszczeniem w protestanckiej Norymberdze. Cudowny Pan Jezus z Baryczkowskiej kaplicy obrósł w niejedną warszawską legendę – choćby tę o odrastających naturalnych włosach, które dodawały figurze niezwykle wyrazu.

Zastygłe ciało Jezusa jakby przemawiało rozchylonymi wargami:

„zobacz, człowiecze, jak cię Bóg miłuje,
jako dla ciebie sobie nie folguje”.

W pobliskim kościele św. Marcina na Piwniej można było Matce Bożej Bolesnej z sercem przeszytym mieczem wypowiedzieć wszystkie swoje bóle i troski. A Ona w największym nawet strapieniu zawsze była „pocieszeń pełna” – i tak jest do dziś, choć tamten obraz spłonął wraz z Warszawą w powstaniu 1944 r. Cudowność wizerunku przetrwała płomienie i grzyzy, a Matka Bolesna z wierniej kopii nadal mówi do wszystkich, którzy patrzają na Jej lzy:

„wszyscy, co drogą zdążacie, przypatrzcie się,
czy jest boleść, jako boleść moja”.

Potem były Gorzkie Żale, które narodziły się w kościele Świętego Krzyża i stąd rozbiegły się na całą Polskę. Któż zdoła zmierzyć żarliwość serc porwanych aż do zachwyty tym pięknym nabożeństwem, w którym człowiek litował się nad cierpiącym Chrystusem, ale wi-

placyk przy kościele akademickim św. Anny. A było w tych krzyżach wszystko – ból stanu wojennego, śmierć księdza Jerzego Popiełuszki, rozłaka internowanych i nadzieje na lepsze jutro ojczyzny.

Wśród tych świętych warszawskich miejsc jest jedno bardzo szczególne. Położone nieco na uboczu, w małym kościółku nieopodal Wisły; posadowione tu przed wiekami wśród skromnych domków jurydyki o nazwie Solec. Kościół i parafia noszą wezwanie Świętej Trójcy. W kościele tym od dawna czczona jest figura Jezusa Nazareńskiego.

W sztuce sakralnej jest wiele obrazów i rzeźb Trójcy Świętej, na których Bóg Ojciec trzyma w ramionach rozpiętego na krzyżu swego Jedyne Syna. Nad głową umęczonego Jezusa unosi się Duch Święty w postaci gołębic. W sztuce takie wizerunki nazywa się Tronem Łaski.

W kościele na Solcu Tron Łaski przedstawia się nieco inaczej. Chrystus stoi przed nami

ks. Wiesław Kądziela

dział też swoje nędze, a i nad losem ojczyzny nieraz zapłakał. Przejmujące są te proste słowa – zarówno podczas wielkiej narodowej niewoli, wojen światowych, powstań, stanu wojennego, jak i wszelkiego zniewolenia osobistego:

„Upał serca swego chłodzię, gdy w przepaść
Twej męki wchodzę”.

Nie można zapomnieć o jeszcze jednym, typowo warszawskim krzyżu, chyba jedynym na świecie z taką siłą wyrazu – o krzyżu z kwiatów, układanym w miejscu papieskiego ołtarza od pierwszej rocznicy papieskiej Mszy Świętej na placu Zwycięstwa. Pierwsze kwiaty były od kleryków z pobliskiego seminarium. Kiedysmy się tam udali z modlitwą i pięknym bukietem kwiatów, do naszej modlitwy dołączyli przypadkowi przechodnie. Kwiatów przybywało. I tak powstał pierwszy kwiatowy krzyż. Gdy władze komunistyczne wydały walkę kwietnemu pomnikowi, krzyż ten przeniesiono na

jako skazaniec, ze związanymi rękami. Patrz nam prosto w oczy. Sam wydany w ręce ludzi, a przecież nazywany Jezusem Nazareńskim od wykupu niewolników. Posłany przez Ojca, jako jedyny ratunek dla świata, aby nas wszystkich wykupić z niewoli grzechu. Za chwilę weźmie krzyż na ramiona i stanie się posłusznym aż do śmierci. Przed tym niezwykłym wizerunkiem człowiek czuje się wezwany, aby pokornie upaść na kolana i z Nim rozmawiać – o Trójcy Świętej, o własnym odkupieniu i o tym, czy potrafi pojąć wymowę krzyża. Może w tej rozmowie, tu na Solcu, choć trochę lepiej zrozumie, co znaczy być ewangeliczną solą ziemi... Tej ziemi.

„Przybliżmy się więc z ufnością do Tronu Łaski, abyśmy otrzymali miłosierdzie i znaleźli łaskę dla uzyskania pomocy w stosownej chwili” (Hbr 4, 16).

Ks. kan. Zbigniew Wojciechowski
podczas jednej z kapłańskich pielgrzymek

a ostatnie, w 2011 r. – w parafii św. Włodzimierza na warszawskim Bródnie.

– Bardzo troszczył się o parafię, miał dobry kontakt z ludźmi, był lubiany przez parafian – mówi ks. Grzegorz Idzik, od pół roku wikariusz parafii. Kiedy ktoś zadzwonił poza godzinami dyżuru kancelarii, to nie odsyłał, ale wyglądał, czekał na te osoby. W okresie Bożego Narodzenia przy szopce urządzał tzw. kolędnicę – wieczór kolęd przeplatany wspomnieniami. – Bardzo się cieszył, kiedy mówiłem o nowych osobach w Ruchu Światło-Życie czy Rodzinach Nazaretańskich – mówi ks. Marek Jeznach, wikary parafii.

Ks. Zbigniew przygotowywał dzieci do I Komunii Świętej. – Z pieczołowitością tłumaczył prawdy wiary, zasady liturgiczne. Dla rodzin dzieci odprawiał Msze Święte – mówi ks. Marek Jeznach. Siadał naprzeciwko dzieci w ławkach i „zaznajał” ze spowiedzią, żeby zminimalizować

fol. xh2

Podkreślał wspólnotowość wśród kapłanów, w parafii, w Kościele. Ks. kan. Zbigniew Feliks Wojciechowski, proboszcz par. św. Włodzimierza w Warszawie, zmarł 2 marca w Mazowieckim Szpitalu Bródnowskim.

Odszedł w 47. roku kapłaństwa, w wieku 71 lat, po długiej chorobie. – Trudno było przyjąć to do wiadomości. Mógł jeszcze służyć Kościołowi – mówi ks. prałat Marcin Wójtowicz, kursowy kolega, proboszcz parafii Chrystusa Króla na Targówku.

– Kiedy objąłem moją pierwszą parafię św. Wita w Karczewie, mogłem poznać bliżej rodzinne strony ks. Zbyszka, jego bliskich. On sam w życiu był zawsze konkretny, rzeczowy, uczciwy, wszystko nazywał po imieniu, niczego nie tuszował. Otwarty na innych, przede wszystkim koleżeński. Nie opuścił żadnego z naszych spotkań kursowych – mówi ks. Wójtowicz. – Troszczył się o parafię; kościół św. Włodzimierza, gdzie był przez dziesięć lat proboszczem, wypiękniał – dodaje.

Ks. prałat Wojciech Zdun, kursowy kolega, proboszcz parafii św. Marii Magdaleny na Bródnie, podkreśla, że ks. Zbigniew bardzo dbał o oprawę liturgiczną uroczystości w parafii. – Na Boże Ciało każdego roku zapraszał orkiestrę z Niepokalanowa, także odpusty parafialne były z udziałem zaproszonych zespołów, a uczestniczyło w nich zwykle około dwu-

Orędownik wspólnoty

dziestu kapłanów diecezjalnych – mówi ks. Zdun.

– Bóg dawał mu radość życia, ale nie szczędził także krzyża. Był bardzo schorowany – mówi ks. prałat Ryszard Ladziński, dziekan dekanatu bródnowskiego. Przeszedł operację kręgosłupa, zmagał się z chorobą nowotworową. – Nigdy jednak się nie skarżył, nie mówił o swoich dolegliwościach – mówi ks. Zdun.

W seminarium trafił na dwa lata do kleryckiej jednostki wojskowej w Białobrzegach. Bp. Zbigniewowi Kraszewskiemu nie wszystkich kleryków udało się wybronić przed narzuconym przez ówczesne władze państwowe „obowiązkiem”, który miał odwieść kleryków od kapłaństwa.

Święcenia kapłańskie ks. Zbigniew przyjął z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego 16 czerwca 1974 r. Jako wikariusz pracował w parafiach: św. Anny w Jakubowie, Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Lesznie, MB Pocieszenia w Żyrardowie, św. Aleksandra w Warszawie, Opatrzności Bożej w Warszawie na Rakowcu.

W czerwcu 1988 r. został administratorem, a potem proboszczem parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Nowym Dworze Mazowieckim. Wybudował kaplicę wraz z zapleczem. Po czterech latach został administratorem parafii Chrystusa Miłosiernego w Zabrańcu, a w 1992 r. – proboszczem parafii Zmartwychwstania Pańskiego na Targówku Przemysłowym. Kolejne probostwo przypadło w parafii Opatrzności Bożej w Warszawie-Wesołej,

stres. Tak też towarzyszył kolejnym grupom dzieci, kiedy czekały do konfesjonaliu. – Na plebanii my, wikariusze, lubiliśmy spędzać czas razem z proboszczem, przy posiłkach czy wspólnie oglądając program w telewizji. Wymienialiśmy się myślami, doświadczeniami – dodaje ks. Idzik.

Ks. Ladziński podkreśla, że był kapłanem maryjnym. – Często spotykałem ks. Zbyszka w różnych sanktuariach maryjnych – mówi. Jako wikariusz parafii MB Pocieszenia w Żyrardowie zabierał młodzież na pielgrzymki na Jasną Górę – w grupie „Czerwonej” Warszawskiej Pielgrzymki Pieszej, zwanej paulińską. Potem z tą samą grupą czerwoną wędrował w ramach WAPD. – Był dobrym przewodnikiem. Zgromadził w tej grupie dobrych kapłanów, dlatego dużo ludzi chciało z nimi pielgrzymować – mówi ks. prał. Bogusław Kowalski, późniejszy przewodnik grupy, obecnie proboszcz parafii Nawrócenia św. Pawła na Grochowie. – Wprowadzał tradycyjnego ducha pielgrzymkowego w doborze pieśni, modlitw, mówił piękne konferencje, a dla nas, młodych księży, był bardzo koleżeński – wspomina ks. Kowalski.

Duch pielgrzymkowy został w nim do końca – do czasu przed pandemią brał udział w kapłańskich pielgrzymkach organizowanych przez tygodnik „Idziemy”. Ziemskie pielgrzymowanie ks. Wojciecha zakończyły uroczystości pogrzebowe 8 i 9 marca, spoczął na cmentarzu parafialnym w rodzinnej parafii w Karczewie./is

Wystawa ikon

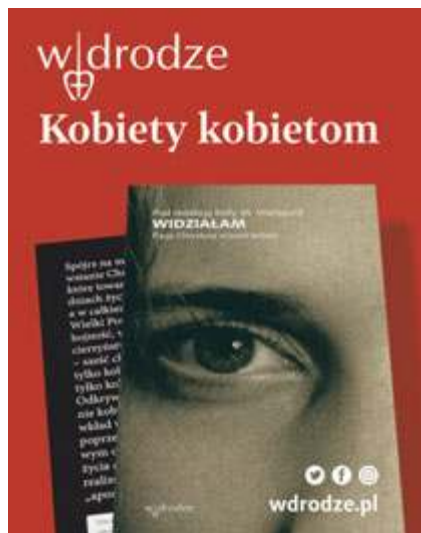
Hlaira Shcherbak
„Chrystus Pantokrator”

W Muzeum Archidiecezji Warszawskiej do 31 marca czynna jest wystawa ikon „Słowo stało się ciałem”. Zaprezentowanych zostało około 50 ikon artystów, którzy w 2020 r. spotkali się na XII Międzynarodowych Warsztatach Ikonopisów w Nowicy.

Wystawie ikon towarzyszy prezentacja fotografii Piotra Beyma, który od roku 2016 uczestniczy w spotkaniach. Jego zdjęcia są nie tyle dokumentacją wydarzenia, ile artystycznym spojrzeniem na warsztaty i proces pisanie ikony, oddają ciszę pracy i klimat miejsca.

Goście muzeum proszeni są o noszenie maseczek, dezynfekcję rąk i zachowanie dystansu. Wystawa jest czynna od wtór-

REKLAMA

Mykhailo Makhaliuk
„Boże Narodzenie”

ku do piątku w godzinach 12-18, w soboty i niedziele od 12 do 16.

„Wystawa o tematyce bożonarodzeniowej prezentowana w czasie Wielkiego Postu może powodować swoisty dysonans, ale jest też okazją do uświadomienia sobie, że Jezus przychodzi, by nas zbawić (patrz Iz 35, 1-8). Krzyż Chrystu-

sowy widać również nad żłóbkiem. Czy świętujemy Boże Narodzenie, czy Zesłanie Ducha Świętego, czy inne uroczystości w roku liturgicznym, zawsze dominuje jedno główne misterium: Wielkanoc, paschalne misterium Chrystusa” – piszą organizatorzy ekspozycji.

Marian Świąder
„Jezus Chrystus jest Naszym Światłem”

Sergiusz Powalka „Zwiastowanie”

fot. TVP

Opowieść o Polsce w Rosji

Mirosław Winiarczyk

fot. TVP

Niedawno w TVP 2 zakończyła się emisja rosyjskiego serialu fabularnego „Urodzona gwiazda”. Scenariusz tego dwunastoodcinkowego utworu został oparty na życiu i karierze Edyty Piechy, radzieckiej pieśniarki polskiego pochodzenia, która od końca lat 50. XX w. w ZSRR i później w Rosji zrobiła nieprawdopodobną karierę.

Dużo podróżowała z występami po świecie. Wielokrotnie gościła także w Polsce, a w 2006 r. odwiedziła rodzinne strony na Dolnym Śląsku, gdzie po wojnie chodziła do szkoły i skąd w 1954 r. wyjechała na studia do Leningradu. Powstał wówczas film dokumentalny o jej życiu i reportaż dla polskiej telewizji. Artystka urodziła się w 1937 r. we Francji, jako córka pracującego tam polskiego górnika. Po wojnie wróciła do Polski z matką i ojczymem. 83-letnia dziś Edyta Piecha mieszka w Petersburgu. Warto podkreślić, że nigdy

nie wyrzekła się polskiego rodowodu, zawsze podkreślała, że jest Polką. Szkoda, że TVP po zakończeniu emisji serialu nie przeprowadziła z nią rozmowy. Nie było też wywiadu z autorami utworu. Powodem tego może być fakt, że – jak można było przeczytać w internecie w dziale ciekawostek kulturalnych – gwiazda piosenki stanowczo skrytykowała serial, który jej zdaniem przypominał plotkarską historię z wymyślnymi elementami brukowymi, a nie opartą na faktach poważną opowieść biograficzną. Może dlatego twórcy (podobno) nie przewidują kontynuacji serialu, którego akcja kończy się w 1964 r., kiedy to kariera Edyty rozpoczęła się na dobre.

Bohaterką serialu jest młoda polska studentka Klaudia Kowal (niby Edyta Piecha), która w połowie lat 50. w Leningradzie przypadkowo wykazuje się wielkim talentem wokalnym. Wpada w oko młodemu kierownikowi studenckiego zespołu muzycznego, który robi z niej solistkę. Po występie zespołu w Moskwie Klaudia-Edyta staje się znaną piosenkarką.

W tym momencie zaczyna się opowieść z pogranicza sensacji, dramatu i stylizowanego na amerykańskie kino melodramatu. Początek kariery Klaudii obfitował w dramatyczne wydarzenia – głównie romans, ślub i rozwód z Pawłem, wspomnianym kierownikiem zespołu muzycznego. Ważne są także jej perturbacje zawodowe o charakterze politycznym. Okazało się, że w czasach od-

wilży Chruszczowa organy partyjne, ministerialne i KGB gorliwie śledziły artystów, czego ofiarą w pewnym momencie padła Klaudia. W jej życiu pojawił się wówczas funkcjonariusz KGB, który towarzyszył pieśniarce podczas wizyty w Szwecji. Okazał się on postacią jak z „Biesów” Dostojewskiego. Opętany złem i moralną znieczulicą człowiek wydawał się autentycznie i maniackalnie zakochany w Klaudii. Szkoda, że twórcy serialu nie dopowiedzieli tej toksycznej relacji czekisty z piosenkarką, kończąc serial isticie hollywoodzkim happy endem.

fot. TVP

W rzeczywistości Edyta Piecha po rozwodzie z kierownikiem zespołu muzycznego wyszła za mąż, zgodnie z opublikowanym jej życiorysem, za podobnego czekistę, a później za jakiegoś generała z administracji. Może dlatego artystka mogła kontynuować karierę... Zobaczymy, czy w TVP ukażą się komentarze do serialu.

Serial fabularny: „Urodzona gwiazda” (Roždennaja zvezdoj); Rosja 2015; reżyseria: Vladimir Shevelkov, Marat Kim; aktorzy: Marina Aleksandrowa, Igor Petrenko i inni; 12 odcinków; emisja: TVP 2, poniedziałek–czwartek

REKLAMA

PRZEKAŻ 1% PODATKU
NA WOŁOMIŃSKIE HOSPICJUM

25 LAT
HOSPICJUM OPATRZNOŚCI BOŻEJ

KRS 0000315342

www.hospicjumopatrznosci.org

KONKURS

Wydanemu przez Jedność modlitewnikowi „Modle się ze św. Józefem. Najpiękniejsze modlitwy” patronują słowa Jana Pawła II: „nabożeństwo, jakie mamy do św. Józefa, jest kontynuacją czci, z jaką traktował swego opiekuna sam Jezus”. Dlatego powierzajmy mu się w codziennych sprawach, upraszamy wsparcia w sprawach czystości, wyboru małżonki, pracy, ale także prosimy o wiarę, ufność i pokorę, wreszcie o szczęśliwą śmierć. Oprócz modlitw w książeczce znajdziemy także nabożeństwa ku czci św. Józefa, poświęcone mu pieśni oraz warunki uzyskania odpustu zupełnego w Roku św. Józefa. Pięknie wydana całość ilustrują reprodukcje dzieł z Józefem w roli głównej. Wśród czytelników, którzy 16 marca między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Który papież wprowadził imię św. Józefa do drugiej, trzeciej i czwartej modlitwy eucharystycznej zaraz po imieniu Najświętszej Maryi Panny?** – rozlosujemy 3 egzemplarze modlitewnika.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 10: Psalmista przysięga Bogu „przestrzegać Twoich sprawiedliwych wyroków” (Ps 119, 106). Zwycięzcom gratulujemy!

Możemy zdecydować, na jaki cel będą przeznaczone pieniądze z naszych podatków.

Przekazywanie wybranej instytucji jednego procentu dochodów nie wymaga od nas dodatkowych kosztów ani pracy. Wystarczy, że w formularzu rozliczeniowym PIT w odpowiedniej rubryce wpiszemy numer KRS wybranej organizacji, a o przekazanie pieniędzy zatroszczy się naczelnik naszego urzędu skarbowego. W usłudze e-PIT jest to jeszcze prostsze, program automatycznie podpowiada nam organizację, której przekazywaliśmy pieniądze rok wcześniej.

Miłosierdzie w przypadku tej darowizny nic nie kosztuje, a przynosi radość darczyńcy i obdarowanemu. Możemy decydować, czy wesprzemy dzieci chore, biedne, niepełnosprawne, osoby starsze, a może poszkodowane przez COVID-19.

DZIECI I MŁODZIEŻ

Dziś każdy z nas może napisać nowe zakończenie bajki o dziewczynce z zapalkami. Na krańcach świata misjonarze niosą pomoc dzieciom głodującym i zaniedbanym. Księża marianie w Rwandzie prowadzą ośrodek rekolekcyjno-terapeutyczny dla ofiar wojny, opiekują się też pielgrzymami w Kibeho, a wspiera ich modlitwą i ofiarą Stowarzyszenie Pomocników Ma-

Stypendyści Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia

Twój 1% może wiele

Barbara Wiśniowska

riańskich. Pallotyni z Fundacji Misyjnej Salvatti pracują w trzynastu krajach Afryki, Azji i Ameryki Południowej, a Salezjańskie Ośrodki Misyjne działają w ponad stu państwach na wszystkich kontynentach.

Małenka Alice z Wybrzeża Kości Słoniowej długo marzyła o pójściu do przedszkola, ale najbliższe było oddalone o 30 km, dojechać nie było czym. Od świtu do zmierzchu pracowała z rodzicami w polu i pilnowała kóz. Każdego dnia jej rodzina walczyła o przetrwanie. Inne małuchy z wioski całymi dniami szwendały się po zaroślach głodne, narażone na ataki dzikich zwierząt, nie miał się kto nimi zająć, gdy rodzice ciężko pracowali, aby nie zginąć z głodu. Marzenie Alice spełniło się

półtora roku temu. W jej wiosce Koundanou, dzięki darowiznom z jednego procentu podatku z Polski, zostało wybudowane przedszkole. Pallotyńska Fundacja Misyjna Salvatti zbiera obecnie fundusze na budowę szkoły dla dzieci niepełnosprawnych w Wybrzeżu Kości Słoniowej. Edukacja jest jedyną nadzieją dla mieszkańców krajów Trzeciego Świata. Niewykształcona ludność skazana byłaby na pracę w polu i bierne oczekiwanie na pomoc z krajów zachodnich, wykształceni obywatele lepiej zadbać o region i własny byt.

Jednak nie tylko w krajach Trzeciego Świata brakuje funduszy na edukację. Wielu polskim dzieciom także trudno jest zdobyć wymarzone wykształcenie.

Agnieszka Kowalik z Węgorzewa jedenaście lat temu ledwie śmiała marzyć o studiach muzycznych w Warszawie. Spełnienie marzenia umożliwiło jej stypendium Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia. Aby otrzymać pomoc materialną, musiała udokumentować bardzo dobre wyniki w nauce i trudną sytuację finansową rodziny. Dzięki pieniądзом ze stypendium mogła odciążyć budżet siedmioosobowej rodziny, opłacić dojazdy do Szkoły Muzycznej II stopnia w Olsztynie, zakwaterowanie w internacie i wyżywienie. Obecnie ukończyła studia w zakresie dyrygentury chóralnej w Warszawie i studiuje drugi kierunek: dyrygenturę symfoniczno-operową w Bydgoszczy. Prowadzi

fot. archiwum FDNF

dwa chóry, uczy dzieci gry na instrumentach. Marzyć o pracy dyrygenta zaczęła na obozie stypendystów Fundacji, gdy podczas Mszy św. usłyszała chór i orkiestrę. – Dzieło Nowego Tysiąclecia pomaga nie tylko materialnie, ale i duchowo – wyznaje Agnieszka. – Na obozie przekonałam się, że jest wielu ludzi, którzy wierzą tak jak ja, chcą się modlić, rozmawiać na tematy religijne. Stworzyliśmy jedną wielką rodzinę i przez te wszystkie lata trzymamy się razem. To dzięki nim nie bałam się przeprowadzek do nowych miast. Dzięki fundacji poznałam Kościół od innej strony, teraz sama chcę go współtworzyć. Przez muzykę można chwalić Boga i docierać do człowieka, ona może dotrzeć do stwardniałych serc. Dlatego zostałam dyrygentem. Już nie boję się marzyć – dodaje.

Centrum Dobrego Wychowania Fundacji Szczęśliwe Dzieciństwo w Motyczu Leśnym także ma na celu zachęcanie dzieci i młodzieży do odkrywania swoich talentów i kształtowania postaw patriotyzmu oraz przedsiębiorczości. Prowadzi wiele projektów edukacyjnych, specjalistycz-

ne warsztaty, zielone szkoły, konferencje naukowe.

Fundacja Dorastaj z Nami opieką psychologiczną i edukacyjną obejmuje dzieci żołnierzy, strażaków i ratowników poległych na służbie. Pomaga pokryć koszty zakwaterowania w internatach, dojazdu do szkoły, zajęć pozalekcyjnych, a także dodatkowych terapii wspierających radzenie sobie z emocjami.

ZDROWIE

Jeden procent naszego podatku może pomóc komuś odzyskać sprawność. Dwuletni Antoś Kłoda jest 39-tysięcznym podopiecznym Fundacji Dzieciom „Zdążyć z pomocą”. Od urodzenia cierpi na chorobę genetyczną – łamliwość kości. Nawet najmniejszy ucisk może spowodować ich uszkodzenie. Terapia wymaga dużych nakładów finansowych, kupowania ortez, podawania leków, kosztownych zabiegów ortopedycznych, specjalistycznej rehabilitacji i częstych wizyt w szpitalu. Największym marzeniem rodziców Antosia jest, aby ich synek mógł kiedyś o własnych siłach chodzić, jednak ich sytuacja finansowa nie pozwala zaspokajać wszystkich potrzeb dziecka. Tylko od ludzi dobrej woli zależy, czy Antoś da radę stanąć o własnych siłach.

Caritas Polska dzięki naszym darowiznom walczy z pandemią, więc ze środków pozyskanych od darczyńców w ramach jednego procentu zakupiła w ubiegłym roku 130 koncentratorów tlenu, 15 respiratorów, specjalistyczne łóżka na oddziały intensywnej terapii. Dodatkowo organizacja finansowała wakacyjny wypoczynek i żywienie najmłodszych, świetlice socjoterapeutyczne, noclegownie dla osób w kryzysie bezdomności, punkty żywieniowe, zakup sprzętu medycznego dla ośrodków rehabilitacyjnych i domów opieki.

ŻYCIE

Hospicjum pomaga wówczas, gdy choroba jest nieuleczalna, gdy lekarz w szpitalu wykorzystał już wszystkie możliwości, gdy leczenie niesie coraz więcej cierpienia, gdy padły słowa „nie da się już nic zrobić”, gdy dalszy pobyt w szpitalu staje się bezcelowy. W niemal dwumilionowej Warszawie znajduje się tylko 60 łóżek dla pacjentów hospicjów, a potrzeba dwukrotnie więcej. Potrzebujący długo oczekują w kolejce, dlatego siostry felcjanek w centrum miasta przygotowują kolejną placówkę stacjonarną dla osób dorosłych. Wciąż pozostaje do wykonania wiele prac remontowych i wykończeniowych w budynku. Tylko od ludzi dobrej woli i ich hojności zależy, jak szybko uda się otworzyć Hospicjum Sióstr Felcjanek i przynieść ulgę cierpiącym pacjentom.

W Warszawie na ulicy Tykocińskiej działa także Ośrodek Hospicjum Domowe Zgromadzenia Księżki Marianów, a w pobliżu stolicy: Hospicjum Domowe Empatia Otwockiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej oraz Hospicjum Opatrzności Bożej Księżki Orionistów w Wołominie.

Lekarze Warszawskiego Hospicjum dla Dzieci skupiają się na uśmierzaniu bólu, a psychologowie – na przygotowaniu rodziców do rozstania z dziećmi. Ostatni okres życia dziecko może spędzić we własnym pokoju, w otoczeniu rodziny, własnych zabawek i domowych zwierzątek.

Fundacja Małych Stópek i Centrum Służby Rodzinie szczególną opieką obejmują kobiety w ciąży i matki, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki wsparciu materialnemu więcej samotnych kobiet decyduje się na urodzenie swojego dziecka i porzuca myśl o aborcji.

RELACJE

Komu bliska jest troska o trwałość i nierozzerwalność małżeństw, może chcieć wesprzeć Stowarzyszenie Spotkania Małżeńskie – organizatora rekolekcji małżeńskich oraz kursów przedmałżeńskich: Wieczorów dla Zakochanych. Poznanie zasad dialogu ułatwi komunikację nie tylko ze współmałżonkiem i dziećmi, ale z każdym napotkanym człowiekiem. Nasze wsparcie może pomóc wyjechać na rekolekcje osobom ubogim, które nie są w stanie zapłacić za swój pobyt, a pragną ratować rodzinę przed rozwozem. Ze swojego doświadczenia zwraca się Anna, uczestniczka rekolekcji podstawowych dla małżonków: – Ja już z naszego małżeństwa zrezygnowałam. Po ostatniej awanturze postanowiłam wrócić do rodziców i zacząć życie od nowa. Znajomi namówili nas jednak na ten weekend. Było nam bardzo trudno włączyć się w program, ale wyjeżdżamy pełni nadziei i chcemy znów być razem.

Jeśli zdecydujemy się pomóc którejśkolwiek z powyższych organizacji pożytku publicznego, możemy mieć pewność, że dobrze wykorzystamy nasz dar, a my przyczynimy się do budowania lepszego świata.

Mechanizm przekazywania organizacjom pożytku publicznego jednego procentu podatku dochodowego od osób fizycznych został ustanowiony 1 stycznia 2004 r. Wtedy skorzystało z tej możliwości ponad 80 tysięcy Polaków, natomiast rok temu prawie 15 milionów. Do polskich organizacji pożytku publicznego spłynęło w sumie 906 995 835 zł za rok 2019.

którzy doczekali srebrnego jubileuszu wyzwolenia z Dachau 1945 – 29 IV – 1970”.

W przeszklonych gablotach w ścianach kaplicy ogromne wrażenie robią dary przekazane przez kapłanów więźniów z Dachau. Są tam kromki i różaniec z obozowego chleba, uszyte z materiału bursy. Patenę wotum od papieża Pawła VI dachauowczycy przekazali nad cudowny obraz do kaplicy św. Józefa.

OCALENI Z DACHAU

– Jedni mówią, że Święta Rodzina wraca z pielgrzymki z Jerozolimy do Nazaretu, inni interpretują, że to Święta Rodzina na spacerze – opisuje kaliski obraz ks. dr Jacek Plota, od dwudziestu lat kustosz sanktuarium. – Obraz jest niezwykle w swojej treści. W wymiarze poziomym widzimy Jezusa z Maryją i Józefem, w wymiarze pionowym Trójcę Świętą. Ale to św. Józef odbiera w nim

fol. xhz

Święty Józef Kaliski

Irena
Świerdzewska

To miejsce nazywane jest polskim Nazaretem. Od niemal 400 lat św. Józef z kaliskiego obrazu udziela pomocy i łask. Ocalenie zawdzięcza mu 856 polskich księży i około 30 tys. świeckich więźniów z niemieckiego obozu w Dachau.

Narodowe Sanktuarium Świętego Józefa znajduje się w samym centrum Kalisza, miasta, którego istnienie najstarsze kroniki notowały na długo przed powstaniem państwa polskiego. Odkąd przed trzema laty papież Franciszek ogłosił Nadzwyczajny Rok Świętego Józefa Kaliskiego, przed sanktuarium stoi jubileuszowa brama. Przez nią wchodzimy do wnętrza bazyliki, gdzie prawa nawa wiedzie do kaplicy z cudownym obrazem. Cztery wieki interwencji kaliskiego świętego opowiadają umieszczone w gablotach liczne wota – w postaci kształtów uzdrowionych części ciała, precjozów czy dziękczynnych tabliczek, jak ta za ocalenie z zarazy, ufundowana przez rajców miejskich w 1756 r. „[...] Miasto Kalisz pod Twoją obronę się daje, niech Cię w powietrzu pierwszym patronem doznaje”.

Najwymowniejszym wotum wdzięczności św. Józefowi Kaliskiemu jest mieszcząca się w podziemiach bazyliki kaplica. Prowadzą do niej strome schody. Na ścianach imitacja ogrodzenia z drutu kolczastego i kamienna tablica z napisem: „Świętemu Józefowi w pokornej podzięce za wyzwolenie z otchłani śmierci ku uczczeniu zamęczonych i zmarłych braci kaptani,

Ksiądz prałat Jacek Plota,
kustosz Narodowego Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu

fol. Dariusz Szyling

czeńść. Charakterystyczne jest, że ma taką samą twarz jak Bóg Ojciec. Chociaż nie jest w centrum obrazu, to widać, że kroczy tak, jakby to on prowadził Świętą Rodzinę – mówi kustosz sanktuarium.

Obraz, jako wotum dziękczynne za uzdrowienie z paraliżu dzięki św. Józefowi, ufundował mieszkaniec podkaliskiej wsi Szulec około 1625 r. Darczyńca przekazał obraz do ówczesnej kaliskiej kolegiaty. Kult św. Józefa był znaczący, skoro wiek XVIII w polskiej józefologii opisano jako „złoty”. W okresie zaborów i aż do II wojny światowej kult przygał. Pamiętne jednak były obchody stulecia koronacji obrazu w 1896 r. i pięćdziesięciolecia patronatu św. Józefa nad diecezją włocławską w 1930 r.

Dopiero po II wojnie światowej rozpoczął się drugi „złoty” wiek kultu św. Józefa. – Przyczyniły się do tego trzy wydarzenia – mówi kustosz kaliskiego sanktuarium: cudowne wyzwolenie księży z obozu w Dachau 29 kwietnia 1945 r., utworzenie w Kaliszu Polskiego Studium Józefologicznego 24 września 1969 r. oraz wizyta papieża Jana Pawła II w kaliskim sanktuarium 4 czerwca 1997 r.

W obozie w Dachau na terenie Niemiec przebywało 1777 polskich kapłanów, najwięcej pochodziło z ówczesnej diecezji włocławskiej, na terenie której znajdował się Kalisz z sanktuarium św. Józefa. Kapłanów Niemcy traktowali w obozie z wyjątkowym okrucieństwem. 8 grudnia 1940 r. w obozowej kaplicy w Sachsenhausen grupa księży z bloku 18 zawierzyła się św. Józefowi kaliskiemu. 19 marca 1941 r. ponowili akt oddania się św. Józefowi. Przed zakończeniem wojny, spodziewając się niemieckich planów zagłady obozu, duchowni razem ze świeckimi więźniami w KL Dachau postanowili zawierzyć się św. Józefowi kolejny raz. Przygotowaniami kierował ks. kan. Franciszek Jedwabski. Odbyły się konferencje, pogadanki. Nowennę 22 kwietnia 1945 r. zakończył akt oddania się w opiekę św. Józefowi. Kapłani zobowiązali się szerzyć jego cześć, po wyzwoleniu pielgrzymować do kolegiaty kaliskiej i przyczynić się do powstania jakiegoś dzieła miłosierdzia.

Niemcy zaplanowali na 29 kwietnia na godzinę 21 wzniesienie pożaru i zagładę więźniów. Jednak cztery godziny wcześniej wkroczył tam zwiad amerykańskiej VII Armii. Amerykanie nie zdawali sobie sprawy z tego, że wojsk niemieckich jest sześciokrotnie więcej, ale zaskoczeni Niemcy nie bronili się. Cud ocalenia więźniów polegał na tym, że Amerykanie przyspieszyli wyzwolenie obozu o dobę. Nie wiedzieli wtedy o niemieckich planach.

W 1948 r. ocaleni kapłani rozpoczęli coroczne pielgrzymowanie dziękczynne do sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. Wotum za ocalenie stała się także Kaplica Męczeństwa i Wdzięczności oraz założony przez bp. Kazimierza Majdańskiego Instytut Studiów nad Rodziną w Łomiankach koło Warszawy.

ZADANIE OD PAPIEŻA

Na placu przy bazylice św. Józefa znajduje się pomnik św. Jana Pawła II. Poza papieża, pochylo-

nego nad dzieckiem, przypomina przesłanie, które zostawił tu następca św. Piotra podczas pielgrzymki w 1997 r. Ojciec Święty odwiedził wtedy bazylikę św. Józefa i modlił się przed cudownym obrazem. „To sanktuarium ma bowiem szczególne miejsce w dziejach Kościoła i narodu – powiedział w homilii. – (...) Tu, w Kaliszu, gdzie św. Józef, ten wielki obrońca i troskliwy opiekun życia Jezusa, jest czczony w szczególny sposób. (...) Życie jest najpiękniejszym darem Boga. Największym niebezpieczeństwem zagrażającym pokojowi jest dzisiaj aborcja. Jeżeli matce wolno zabić własne dziecko, cóż może powstrzymać ciebie i mnie, byśmy się nawzajem nie pozabijali? Jedynym, który ma prawo odebrać życie, jest Ten, kto je stworzył. Nikt inny nie ma tego prawa: ani matka, ani ojciec, ani lekarz, żadna agencja, żadna konferencja i żaden rząd” – przypominał Jan Paweł II. – Zostawił nam zadanie modlitwy w obronie życia i modlitwy za rodzinę – mówi ks. Jacek Plota.

Do kaliskiego sanktuarium co roku przybywa kilkanaście zorganizowanych ogólnopolskich pielgrzymek stanowych i różnych grup. – W pandemii nie są odwrotane, zmniejszyły się tylko liczebnie, przybывая ich przedstawiciele – mówi ks. Jacek Plota. Sezon pielgrzymkowy rozpoczyna się w marcu, bo to miesiąc z odpustową uroczystością św. Józefa (19 marca). Drugi odpust – Opieki Świętego Józefa – przypada w pierwszą niedzielę czerwca. Od szesnastu lat za pośrednictwem TV Trwam w pierwsze czwartki miesiąca z sanktuarium prowadzona jest transmisja pielgrzymkowej Mszy Świętej w intencji rodzin i obrony poczętego życia, która jest wypełnieniem swoistego testamentu św. Jana Pawła II.

ZDUMIEWAJĄCY ŚWIĘTY

– Gdybym miał jednym słowem opisać św. Józefa kaliskiego, to powiedziałbym, że to święty zdumiewający. Jest patronem od trudnych spraw. Zwłaszcza dużo jest świadectw dotyczących potrzeb rodzin, uproszenia pomocy w znalezieniu męża, wyblągania cudu narodzin dziecka, rozwiązania kłopotów mieszkaniowych – mówi ks. Plota. Zapisywany jest już czwarty tom księgi łask i cudów. Powstać ma film fabularny o św. Józefie, realizowany przez Rafael Film, z udziałem aktorów Jerzego Trela i Radosława Pazury.

Św. Józef w diecezji kaliskiej od lat cieszy się ogromnym kultem. – Pamiętam, jak mnie ośmiolatkę do sanktuarium św. Józefa przyprowadzali prababcia i rodzice. Kiedy bywaliśmy u dziadków koło Sieradza, klękaliśmy całą rodziną i modliliśmy się: „Święty Józefie, ratuj nas”. Babcia podsunęła mi książkę Jana Dobraczyńskiego „Cień Ojca” – przywołuje wspomnienia z dzieciństwa Barbara Kociok, kaliszanka, w której życiu św. Józef zapisał się szczególnie. – Pomógł mi w wyborze uczelni – Instytutu Studiów nad Rodziną w Łomiankach, jako mężatce w staraniach o dom i w trudnościach z poczęciem trzeciego dziecka – opowiada pani Barbara.

Cztery lata temu małżonkowie zapragnęli czwartego dziecka. Cięża zakończyła się poronie-

niem. Dwa tygodnie później ginekolog stwierdziła rozwijający się nowotwór, który zniszczył poczęte życie i zagrażał także matce. Pani Barbara trafiła do szpitala na chemioterapię. – Kustosz sanktuarium św. Józefa, który zna naszą rodzinę, polecił modlić się nowenną do św. Józefa i codziennie odprawiana była Msza św. nowenna. Przekazał mi też szkaplerz św. Józefa kaliskiego. Choroba nie dawała jednak oznak końca. Stan zdrowia bardzo się pogorszył, w szpitalu nastąpił krwotok. Z zaufaniem oddałam się Bogu, by czynił, co zechce. Męża poprosiłam o „Telegram do św. Józefa” – opowiada pani Barbara. To modlitwa praktykowana w nagłej potrzebie, dla wyblągania szybkiego ratunku za pośrednictwem św. Józefa. Po przetoczeniu krwi pani Barbara wróciła do domu, ale choroba wciąż nie ustępowała.

– Jeszcze kilkakrotnie musiałam wracać do szpitala, gdzie spotykałam wiele chorych kobiet. Pytały mnie, skąd mam tyle siły. Mówiłam im wtedy

Pielgrzymka kapłanów w kaplicy św. Józefa

o Panu Bogu. Kiedy zrozumiałam, że moje cierpienie i trud są komuś potrzebne, łatwiej było mi je znosić – wspomina dziś. Po miesiącu od przyjęcia szkaplerza została uzdrowiona z choroby. Pani Barbara teraz mówi innym o św. Józefie. Z myślą o pomocy rodzinom realizuje w swoim wolnym czasie audycje tematyczne w kaliskim radiu.

– Św. Józef uważnie wysłuchuje naszych prośb, ale lubi, kiedy mu się coś obieca – zdradza miejscowy kustosz – na przykład przybycie do sanktuarium w charakterze pokutnym, nawrócenie się, odbicie spowiedzi, szerzenie jego kultu.

W ogłoszonym przez Ojca Świętego Franciszka Roku św. Józefa kaliskie sanktuarium przygotowało „Marcowe wieczory u św. Józefa”. To nie wszystko, czym chce zaskoczyć i gościnnie przyjąć pielgrzymów.

ks. Jacek Stefański

dą, aczkolwiek wyjątkową, bo słońce, księżyc i inne gwiazdy oddają mu hołd. Ostatecznie ten sen się spełni, bo Józef egipski zasłynie jako „gwiazda” nie tylko ze względu na posiadaną władzę w Egipcie, ale również dlatego, że dla swoich braci i ojca stanie się wybawicielem ratującym ich z głodu. Jaka jest geneza tak radykalnej zmiany w życiu Józefa egipskiego?

Patriarcha Jakub posyła go do braci. Ci zaś, zazdroszcząc mu, że jest umiłowanym synem

dzięki temu, że zawiera związek małżeński z Matką Zbawiciela. Tak więc dochodzimy do wniosku, że gwiazda, którą Mędrcy ujrzeni na Wschodzie i która zaprowadziła ich do Betlejem, wskazywała nie tylko na Pana Jezusa, ale również na św. Józefa.

W jednej ze swoich homilii z okazji uroczystości Objawienia Pańskiego Benedykt XVI stwierdził, że fizyczna pielgrzymka Mędrców do Betlejem, która zostaje zapoczątkowana obecnością gwiazdy wskazującej na

Święty Józef i Gwiazda Mędrców

Po narodzinach Pana Jezusa w Betlejem przybywają do Niego Mędrcy ze Wschodu. Podczas wizyty św. Józef wydaje się nieobecny na scenie bożonarodzeniowej. Ale czy rzeczywiście z niej znika?

Aby odpowiedzieć na to pytanie, musimy wrócić do znanej nam już zasady biblijnej: trzeba uważnie szukać tego, co nam wydaje się nieobecne. Gdy to czynimy, odkrywamy, że opiekun Zbawiciela nie znika ze sceny bożonarodzeniowej. W intrygujący sposób ewangelista Mateusz nawiązuje do obecności opiekuna Zbawiciela za przyczyną dziejów Mędrców.

STAROTESTAMENTOWE TŁO

W Księdze Rodzaju czytamy, że pewnego dnia Józef, syn patriarchy Jakuba, miał sen, w którym ujrzał, jak słońce, księżyc i jedenaście gwiazd oddają mu pokłon (por. Rdz 37, 9). Kiedy Jakub usłyszał o śnie syna, był oburzony. Powiedział mu: „Czyż ja, matka twoja i twoi bracia mielibyśmy przyjść do ciebie i oddawać ci pokłon aż do ziemi?” (Rdz 37, 10).

Przyjrzyjmy się dokładniej tym słowom. Zauważmy, że to Jakub podaje nam interpretację snu Józefa. Patriarcha daje do zrozumienia, że w tym śnie on, Jakub, jest słońcem, jego żona jest księżycem, a jedenastu braci Józefa jest gwiazdami. Skoro jedenastu braci Józefa jest gwiazdami, to kim jest Józef? Niewątpliwie Józef jest dwunastą gwiaz-

da, postanawiają go zabić, chociaż nagle pojawiają się na scenie Izmaelici z Gileadu, których wielbłądy niosły wonne korzenie, żywicę i pachnące olejki (por. Rdz 37, 25). Czy nie jest ciekawe, że owi Izmaelici wiozą trzy produkty (korzenie, żywicę i olejki pachnące), podobnie jak późniejsi Mędrcy ze Wschodu (złoto, mirra i kadzidło)?

Tak czy inaczej Izmaelici zabierają Józefa do Egiptu. On zaś po licznych perypetiach dochodzi tam do władzy po wyjaśnieniu snu władcy Egiptu. Dzięki temu Józef zostaje mianowany drugą osobą po faraonie na dworze królewskim i ratuje z głodu nie tylko swoich braci, ale również licznych pogan. Tak więc sen z młodości, przedstawiający Józefa, syna Jakuba, jako gwiazdę, spełnia się nie tylko względem braci, ale w pewnym sensie względem całego świata pogańskiego.

GWIAZDA NA DRODZE WIARY

Mając na uwadze historię Józefa egipskiego, postrzeganego jako gwiazda dla narodów, możemy zapytać, na kogo wskazywała gwiazda, którą Mędrcy ujrzeni na Wschodzie. Zazwyczaj ta gwiazda kojarzy nam się z Panem Jezusem, zwłaszcza ze względu na słowa Mędrców do Heroda, według których przyszli oddać pokłon nowonarodzonemu królowi żydowskiemu, którego gwiazdę ujrzeni na Wschodzie (por. Mt 2, 2). Trzeba natomiast pamiętać, że Pan Jezus jest królem żydowskim, dlatego że jest nim przede wszystkim św. Józef. To Józef pochodzi z rodu Dawida (por. Mt 1, 20), a zatem on jest tym, który nadaje godność królewską Synowi Bożemu

Mesjasza, jest jakby duchowym itinerarium lub schematem rozwijającej się wiary każdego wyznawcy Chrystusa. Takie stwierdzenie emerytowanego dzisiaj papieża oznaczałoby, że św. Mateusz, pisząc o pielgrzymce wiary Mędrców ze Wschodu, mógł mieć na myśli również pielgrzymkę wiary św. Józefa.

To, że Józef był ukryty przed światem, mogło wynikać z jego woli, aby jego przeczysta Małżonka była bardziej czczona niż on.

Może to być jedynie nasza spekulacja, ale w tym kontekście warto zwrócić uwagę na ciekawy szczegół. Przeczysty małżonek Matki Bożej jest wspomniany bezpośrednio przed dziejami Mędrców (Mt 1, 24-25) i znowu po

ich opisie (Mt 2, 13). Inaczej mówiąc, kiedy Mędrcy pojawiają się na kartach Ewangelii, wówczas znika Józef. Natomiast jak tylko Mędrcy znikają, Józef pojawia się ponownie. Możemy przypuszczać, że św. Mateusz pragnął tak przedstawić nam dzieje Mędrców ze Wschodu, aby odsłonić przed nami drogę wiary Józefa. Ale w jaki sposób?

POCZĄTEK PIELGRZYMKI WIARY

Mędrcy byli najprawdopodobniej astrologami z Persji. W wyniku wpatrywania się w niebo odkryli gwiazdę, która zapewne ich zafascynowała, bo po jej ujrzeniu podjęli długą, trudną podróż do Jerozolimy. Mimo że nie byli Żydami, najprawdopodobniej słyszeli o mesjańskich prorocत्वach narodu wybranego od Żydów, z którymi mogli mieć kontakt. Stąd też wniosek, że na początku pielgrzymki wiary Mędrców Bóg prowadzi ich do dwóch rzeczywistości. Pierwsza rzeczywistość to gwiazda, dzięki której rozumieją, że muszą ruszyć w drogę. Druga

101

Pokłon Trzech Mędrców – mozaika w Rawennie

rzeczywistość to prawdopodobny kontakt z przedstawicielami narodu wybranego, dzięki którym Mędrcy dowiadują się, na jaką Osobę wskazywała gwiazda i dokąd trzeba było się udać, aby tę Osobę odnaleźć.

W przeciwieństwie do Mędrców, którzy byli poganami, św. Józef był wierzącym Żydem. Ale podobnie jak u Mędrców w jego życiu też pojawiła się „gwiazda”. Była nią jego Niepokalana Małżonka, w której Bóg stał się człowiekiem i którą Litania loretańska nazywa Gwiazdą zaranną. Była Ona dla niego „gwiazdą” również dlatego, że w Niej spełniły się prorocтва Starego Testamentu (por. Iz 7, 14). Ponadto podobnie jak w przypadku Mędrców, którym potrzebne było zetknięcie z Bożym objawieniem poprzez kontakt z Żydami, tak też św. Józefowi było potrzebne objawienie Boże, aby pozostać przy swojej dziewiczej Małżonce. Otrzymał je od Anioła w słowach „Józefie, synu Dawida, nie bój się wziąć do siebie Maryi twej Małżonki, albowiem z Ducha Świętego jest to, co się z niej poczęło. Porodzi Syna, któremu nadasz imię Jezus” (Mt 1, 20-21).

Oblubieniec Matki Bożej uwierzył, że Dziecię w Jej łonie zostało poczęte za sprawą Ducha Świętego. Tu jest początek drogi wiary Józefa w Chrystusa – Syna Bożego i Syna Niepokalanej Dziewicy. Najważniejszy natomiast jest fakt, że opiekun Zbawiciela nie wyruszyłby w drogę wiary, jeżeli w jego życiu nie byłoby Najświętszej Maryi Panny. Dlatego też św. Jan Paweł II napisał w adhortacji *Redemptoris custos*, że Józef „wraz z Maryją – a także ze względu na Maryję – uczestniczy od samego początku (...) w (...) szczytowym etapie samoobjawiania

się Boga w Chrystusie (...) [i w ten sposób] św. Józef staje się pierwszym (...) którego Bóg postawił na drodze (...) pielgrzymowania przez wiarę, w którym Maryja (...) będzie najdoskonalej przodować” (RC 5).

Te słowa świętego papieża potwierdzają nie tylko wiarę św. Józefa, ale również rolę, którą Matka Najświętsza odgrywa na drodze jego wiary. Jej rola jest podobna do roli gwiazdy i objawienia Bożego na drodze wiary Mędrców. Dzięki gwieździe Mędrcy wiedzieli, że trzeba ruszyć w drogę, i dzięki niej dotarli z Jerozolimy do nowonarodzonego Mesjasza. Gwiazda, którą zobaczyli po raz pierwszy na Wschodzie, była dla nich motywującą siłą, aby iść dalej i się nie zatrzymywać. Podobnie dzięki swojej Małżonce Józef dowiaduje się o czasie i sposobie przyjścia Mesjasza na świat. Była Ona jednocześnie Małżonką i współtowarzyszką na drodze wiary. Nie można więc być uczniem Chrystusa bez czynienia tego, co uczynił św. Józef: Opiekun Zbawiciela, miłując Matkę Zbawiciela i biorąc Ją do siebie, zawierzył całe swoje życie Bogu. Józef pokazuje nam, że w przeciwnym razie nasza wiara, życie duchowe oraz pobożność pozostałyby niepełne.

JAK TO SIĘ ODNOŚI DO NAS?

Dziś mamy mnóstwo publikacji na temat wiary i życia duchowego, jak również rekolekcje, konferencje, wykłady oraz warsztaty. W Polsce cieszymy się też dużą liczbą domów i ośrodków rekolekcyjnych, w których można odnaleźć czas i przestrzeń dla umocnienia wiary i odnowienia łaski swojego powołania – czy to do kapłaństwa, czy do życia konsekrowanego, samotnego lub

małżeńskiego. Jednak trzeba stwierdzić, że gdyby dany ośrodek lub przedsięwzięcie nie zawierały wyraźnego wymiaru maryjnego, to znaczy, że zabrakłoby w nich czegoś ważnego i zasadniczego.

W przypadku opracowań książkowych o tematyce duchowej wystarczy spojrzeć na spis treści i zobaczyć, ile dany autor pisze o Matce Bożej. Następnie należałoby sprawdzić, w jaki sposób o Niej pisze. Czy pisze o Niej tak, jak pisałby i mówił o Niej św. Józef? Pana Jezusa jako Zbawiciela i Odkupiciela możemy w pełni wprowadzić w swoje życie wewnętrzne pod warunkiem, że uczynimy to tak, jak św. Józef: przez Niepokalaną i z Ną. Ona była jego „gwiazdą”, światłem oraz drogą do Chrystusa.

To, że przez wiele wieków Józef wydawał się ukryty przed światem, bo zbyt mało się o nim mówiło i pisało, mogło wynikać z jego woli jeszcze za życia na ziemi. Mógł bowiem zapragnąć, aby jego przeczysta Małżonka była bardziej znana i czczona niż on. Dzisiaj, gdy Kościół przeżywa Rok Józefowy, gdy Józef coraz bardziej ujawnia się w publikacjach i w konferencjach, z pewnością pragnie, aby jego obecność była rozważana w celu wzbudzenia w nas jeszcze większego zamilowania do Najświętszej Dziewicy.

Szukajmy zatem zawsze św. Józefa przy jego Małżonce, jak również i Jej przy nim. W ten sposób nasza droga wiary zaprowadzi nas – podobnie jak Mędrców – do Betlejem. Naszą Gwiazdą będą Jezus, Maryja i Józef.

Autor jest kapłanem diecezji ełckiej,
doktorem biblistą,
urodził się i wychował w Izraelu

fol. xhz

BÓG WYWYŻSZONY

Wiele razy słyszałem, że najtrudniejszą bitwą duchową naszego serca jest ta, w której musimy zdecydować, kto lub co będzie najważniejsze w moim życiu. Kto najbardziej będzie wpływał na podejmowane przeze mnie decyzje związane z powołaniem. Niektórzy mówili, że szatan będzie chciał zdetronizować Boga w moim sercu, zniszczyć treści zapisane w trzech pierwszych przykazaniach Dekalogu, odnoszących się do relacji z Bogiem w moim życiu. Gdy tylko tego dokona, będzie mu łatwiej zniszczyć moje serce. Coś w tym jest, stwierdzam, przyglądając się rozmowom z różnymi ludźmi, ale także swojemu rozwojowi duchowemu.

W rozważanym dziś fragmencie ewangelii słyszymy słowa: „trzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne”. Taką radę otrzymujemy w kolejną niedzielę naszego wielkopostnego przygotowania do świąt Zmartwychwstania Pańskiego. Jezus ma wzrastać, a ja mam się umniejszać.

Przypomina mi się spotkanie z proboszczem wiejskiej parafii, który dzieląc się swoją posługą, wygłosił mi krótką konferencję dotyczącą życia duchowego. Opowiadał wtedy: „Wiesz, tu na parafii trochę trudniej niż w mieście, gdzie wcześniej pracowałem; nie mam organisty i muszę sam intonować pieśni podczas nabożeństw, a wiesz, jak to jest – jeden śpiewa, drugi ziewa, jeden w tonacji, inny w detonacji. Ale wiesz, ja w tym wszystkim mówię CHWAŁA PANU, żeby On był na pierwszym miejscu. I coś jeszcze, nie mam kościelnego, muszę sam wcześniej wstać, pootwierać kościół, później pozamykać, przygotować wszystko do Mszy i tak trzeba o tym wszystkim pamiętać, ale ja nie narzekam, tylko powtarzam CHWAŁA PANU, żeby On był na pierwszym miejscu”. Był w tym taki autentyczny i szczery. To była jego widoczna w tym momencie duchowość.

Wywyżżyć w swoim sercu Boga. Postawić Go na pierwszym miejscu. Trudne. Plan na całe życie. Szukam do tego programu motywacji i przychodzi mi na myśl zdanie wypowiedziane przez św. Augustyna: „Gdy Bóg jest na pierwszym miejscu, wszystko inne jest na miejscu właściwym”. Nie poddać się, nie zrezygnować, być wytrwałym i cierpliwym. W innym przypadku – jeśli nie Bóg, to co lub kto zajmie najważniejsze miejsce? Bo na pewno tak się stanie.

ks. Michał Dziedzic

Autor jest dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Młodzieży Diecezji Warszawsko-Praskiej, diecezjalnym duszpasterzem młodzieży i asystentem diecezjalnym KSM

IV NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

14 marca 2021

Czytanie z Drugiej Księgi Kronik

36, 14-16. 19-23

Wszyscy naczelnicy Judy, kapłani i lud mnożyli nieprawości, naśladować wszelkie obrzydliwości narodów pogańskich i bezczeszcząc świątynię, którą Pan poświęcił w Jerozolimie. Pan, Bóg ich ojców, bez ustanku wysyłał do nich swoich posłańców, albowiem litował się nad swym ludem i nad swym mieszkaniem. Oni jednak sztydziłi z Bożych wysłanników, lekceważyli ich słowa i wyśmiewali się z Jego proroków, aż wzmógł się gniew Pana na swój naród do tego stopnia, iż nie było już ratunku. Spalili też Chaldejczycy świątynię Bożą i zburzyli mury Jerozolimy, wszystkie jej pałace spalili i wzięli się do niszczenia wszystkich kosztownych sprzętów. Ocalała spod miecza reszta król uprowadził na wygnanie do Babilonu i stali się niewolnikami jego i jego synów aż do nadejścia panowania perskiego. I tak się spełniło słowo Pańskie wypowiedziane przez usta Jeremiasza: «Dokąd kraj nie dopełni swych szabatów, będzie leżał odłogiem przez cały czas swego zniszczenia, to jest przez siedemdziesiąt lat». Aby się spełniło słowo Pańskie z ust Jeremiasza, pobudził Pan ducha Cyrusa, króla perskiego, w pierwszym roku jego panowania, tak iż obwieścił on również na piśmie w całym państwie swoim, co następuje: „Tak mówi Cyrus, król perski: Wszystkie państwa ziemi dał mi Pan, Bóg niebios. I On mi rozkazał zbudować Mu dom w Jerozolimie, w Judzie. Jeśli ktoś z was jest z całego ludu Jego, to niech Bóg jego będzie z nim, a niech idzie!”.

Psalm responsoryjny

137, 1-6

Refren: Kościele święty, nie zapomnę ciebie.

Nad rzekami Babilonu siedzieliśmy,
płacząc na wspomnienie Syjonu.
Na topolach tamtej krainy
zawiesiliśmy nasze harfy.

Bo ci, którzy nas uprowadzili,
żądali od nas pieśni.
Nasi gnębiciele żądali pieśni radosnej:
„Zaśpiewajcie nam którąś z pieśni syjońskich”.

Jakże możemy śpiewać pieśń Pańską
w obcej krainie?
Jeruzalem, jeśli zapomnę o tobie,
niech uschnie moja prawica.

Niech mi język przyschnie do gardła,
jeśli nie będę o tobie pamiętał,
jeśli nie wyniosę Jeruzalem
ponad wszystką swą radość.

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Efezjan

2, 4-10

Bracia: Bóg, będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, i to nas, umarłych na skutek występków, razem z Chrystusem przywrócił do życia – łaską bowiem jesteście zbawieni – razem też wskrzesił i razem posadził na wyżynach niebieskich – w Chrystusie Jezusie, aby w nadchodzących wiekach przeogromne bogactwo swej łaski okazać przez dobroć względem nas, w Chrystusie Jezusie. Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę. A to pochodzi nie od was, lecz jest to dar Boga: nie z uczynków, aby się nikt nie chlubił. Jesteśmy bowiem Jego dziełem, stworzeni w Chrystusie Jezusie dla dobrych czynów, które Bóg z góry przygotował, abyśmy je pełnili. Oto słowo Boże.

Chwała Tobie, Królu wieków

Tak Bóg umiłował świat,
że dał swojego Syna Jednorodzonego;
każdy, kto w Niego wierzy, ma życie wieczne.

Słowa Ewangelii według św. Jana

3, 14-21

Jezus powiedział do Nikodema: „Jak Mojżesz wywyższył węza na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne. Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg

nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony. Kto wierzy w Niego, nie podlega potępieniu; a kto nie wierzy, już został potępiony, bo nie uwierzył w imię Jednorodzonego Syna Bożego. A sąd polega na tym, że światło przyszło na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność aniżeli światło: bo złe były ich uczynki. Każdy bowiem, kto złe czyni, nienawidzi światła i nie zbliża się do

światła, aby jego uczynki nie zostały ujawnione. Kto spełnia wymagania prawdy, zbliża się do światła, aby się okazało, że jego uczynki są dokonane w Bogu”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 15 marca

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Klemensa Marii Hofbauera, prezbitera
Czytania mszalne: Iz 65, 17-21; Ps 30, 2. 4-6. 11-12a. 13b; J 4, 43-54

Wtorek, 16 marca

Czytania mszalne: Ez 47, 1-9. 12; Ps 46, 2-3. 5-6. 8-9; J 5, 1-16

Środa, 17 marca

Dzień powszedni albo wspomnienie dowolne św. Patryka, biskupa
Czytania mszalne: Iz 49, 8-15; Ps 145, 8-9. 13-14. 17-18; J 5, 16-30

Czwartek, 18 marca

Wspomnienie dowolne św. Cyryla Jerozolimskiego, biskupa i doktora Kościoła
Czytania mszalne: Wj 32, 7-14; Ps 106, 19-23; J 5, 31-47

Piątek, 19 marca

Uroczystość św. Józefa, oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, opiekuna Zbawiciela
Czytania mszalne: 2 Sm 7, 4-5a. 12-14a. 16; Ps 89, 2-5. 27. 29; Rz 4, 13. 16-18. 22; Mt 1, 16. 18-21. 24a albo Łk 2, 41-51a

Sobota, 20 marca

Czytania mszalne: Jr 11, 18-20; Ps 7, 2-3. 9b-12; J 7, 40-53

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

BOSKA MIŁOŚĆ ROZLEWA SIĘ

W cyklu katechez o modlitwie chcemy zobaczyć, jak dzięki Jezusowi Chrystusowi modlitwa otwiera nas na Trójcę Świętą i tajemnicę Bożej miłości. To Jezus otworzył dla nas Niebo i wprowadził nas w relację z Bogiem: „Boga nikt nigdy nie widział, Ten Jednorodzony Bóg, który jest w łonie Ojca, [o Nim] pouczył”.

Dlaczego Bóg miałby miłować człowieka? Nie ma oczywistych powodów, nie ma proporcji... Do tego stopnia, że w sporej części mitologii nie rozważa się przypadku Boga, który przejmowałby się losami ludzi. To ludzie starają się pozyskać bóstwo i okazać się miłymi w jego oczach.

Nigdy nie mielibyśmy odwagi uwierzyć w Boga miłującego człowieka, gdybyśmy nie poznali Jezusa i Jego nauczania, jak choćby to zawarte w przypowieści o miłosiernym ojcu czy o pasterzu, który idzie szukać zagubionej owcy (por. Łk 15). Opowieści tego rodzaju nie moglibyśmy wymyślić, a tym bardziej zrozumieć, gdybyśmy nie spotkali Jezusa. Który Bóg jest gotów umrzeć za ludzi? Który Bóg miłuje zawsze i cierpliwie, nie domagając się odwzajemnienia miłości? Jezus mówi nam swoim życiem, do jakiego stopnia Bóg jest Ojcem. Trudno nam pojąć miłość, jaką napelniona jest Trójca Przenajświętsza, i jaki bezmiar wzajemnej życzliwości istnieje między Ojcem, Synem i Duchem Świętym. Tym bardziej trudno nam uwierzyć, że ta Boska miłość, która nie ma sobie równej na ziemi, rozlewa się, docierając do naszego człowieczeństwa. Katechizm wyjaśnia: „Święte człowieczeństwo Jezusa jest drogą, na której Duch Święty uczy nas modlić się do Boga, naszego Ojca” (n. 2664).

Podczas audyencji generalnej 3 marca 2021

DO POLAKÓW

Serdecznie pozdrawiam Polaków. Drodzy bracia i siostry, Wielki Post jest sposobnością do wytężonej modlitwy i udziału w sakramentach, do podejmowania postu i dzieł charytatywnych i do głębszego przeżywania tajemnicy miłości miłosiernej Ojca, objawionej w Synu i wylanej w Duchu Świętym. Korzystajcie z tej okazji jako szczególnego czasu łaski. Z serca wam błogosławię.

Podczas audyencji generalnej 3 marca 2021

REKLAMA

Fundacja
Dorastał z Nami

**TATA ANI
NIE PRZYJDZIE
NA JEJ I KOMUNIE...**

**Był ratownikiem
górkim, zginął
na służbie**

PRZEKAŻ 1%

KRS: 0000361265

Nawet w ekstremalnie trudnych warunkach w niemieckich obozach koncentracyjnych objawiała się wielkość człowieka. Do końca swoje człowieczeństwo i wierność Bogu oraz ojczyźnie zachował ks. Leon Kulasiński.

foto: archiwum Rodziny Kulasińskich z Sierpca

Grabowski, więzień niemieckiego obozu Soldau i Dachau, pisał: „Spotkaliśmy się z Leonkiem w kwietniu 1940 r. na podwórzu plockiego więzienia. (...) Znam dobrze tak wrażliwą duszę Leonka, a tutaj otoczony gestapowcami, nie tylko mężnie, ale z jakąś przedziwną pogodą przyjmował ten krzyż, pozbawiający go droгоценnej wolności. Przez cały czas swej niewoli: w plockim więzieniu, w barbarzyńskich warunkach Działdowa, kamieniołomach Gusen i Mauthausen (...), w obozowym szpitalu w Dachau (...) zawsze ten sam: spokojny i pogodnie uśmiechnięty (...), nawet pod razami zezwierzęconych bandytów, nawet całkowicie

Tak umierają święci

Anna Jagodzińska

Urodził się 14 marca 1911 r. w Sierpcu. W jego domu rodzinnym panowała atmosfera wzajemnej życzliwości, szacunku dla rodziców i dziadków. W 1928 r., po ukończeniu Gimnazjum Macierzy Szkolnej w Sierpcu, wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku. Pod koniec studiów zachorował na gruźlicę, a dla podratowania zdrowia przebywał w sanatoriach Poronina, Rabki i Zakopanego. Po powrocie do Płocka, 22 września 1935 r., z rąk bp. Leona Wetmańskiego przyjął święcenia kapłańskie.

Jego pierwszą placówką był wikariat w Tłuchowie (1935 r.). Od 1 września 1936 r., ze względu na zły stan zdrowia (był kilkakrotnie operowany), został mianowany przez abp. Juliana Nowowiejskiego kapłanem w plockim Szpitalu św. Trójcy.

WIĘZIEŃ 3080

Wybuch wojny zastał go w Płocku. Szybko jednak znalazł się w Warszawie, gdzie pełnił posługę w szpitalu Dzieciątka Jezus. Po kapitulacji stolicy został aresztowany i osadzony na Pawiaku. Po dwunastu dniach zwolniony, powrócił do pracy, tym razem w plockim szpitalu. Ponownie został aresztowany 9 kwietnia 1940 r. i osadzony w plockim więzieniu. Wnoszone przez rodzinę

petycje o jego zwolnienie nie dały rezultatu. 12 kwietnia 1940 r. został przewieziony do niemieckiego obozu Soldau w Działdowie. Otrzymał numer obozowy 3080, który przyszył sobie do sutanny. W Działdowie więźniowie otrzymywali numery, ale się nimi nie legitymowali. Podział przywożonych do obozu więźniów na rejestrowanych i nierejestrowanych wskazuje, że ta druga grupa przeznaczona była do natychmiastowego wymordowania.

Obóz Soldau w Działdowie (1939-1945) był miejscem pod pewnym względem wyjątkowym, a jak pisze niemiecki historyk dr Uwe Neumärker, „stał się poligonem doświadczalnym eksterminacji na masową skalę”. Tutaj przeprowadzano masowe egzekucje na Polakach, szczególnie inteligencji. Znajdował się 500 m od centrum miasta, przy końcu ul. Grunwaldzkiej, w pobliżu stacji kolejowej.

Do utworzenia obozu wykorzystano były koszary 32. pułku piechoty Wojska Polskiego. Zajmował obszar o powierzchni 8 ha, ogrodzony był murem i drutem kolczastym. W piętrowym budynku koszarowym ciągnęły się długie korytarze, a po obu ich stronach znajdowały się obszerne izby, w których przebywało od kilku do nawet prze-

szło stu więźniów. Budynek obliczony na półtora tysiąca osób mieścił do dziesięciu tysięcy więźniów.

W Lager Soldau wszyscy nosili swoje prywatne ubrania. Księża chodzili w sutannach tak długo, dopóki się całkowicie nie zniszczyły. Obóz nie posiadał kartoteki i wielu więźniów w pierwszym okresie jego działalności nie było notowanych. Umierali z głodu, żadne warunki higieniczne praktycznie nie istniały, podobnie jak opieka lekarska. Za posłanie więźniowi służyła garść luzem rzuconej słomy, brudnej i pełnej robactwa.

ZAWSZE POGODNY

Podczas pobytu w Działdowie ks. Leon był spokojny i pogodny. Cieszył się powszechnym szacunkiem i poważaniem. Ks. Lech

wyczerpany chorobą, chwytający bezskutecznie uciekające jakby przed nim powietrze”.

Więzień Działdowa ks. Wiktor Jacewicz (numer obozowy 3060) wspominał: „Poznałem ks. Leona Kulasińskiego w Działdowie w obozie. Byliśmy na jednej izbie. Zawsze pogodny. Jedyny kapłan w naszym pokoju. Stan był 32 (więźniów). Prowadził rano i wieczór wspólne modlitwy. Miał pogadanki religijne i ascetyczne”.

18 kwietnia 1940 r. ks. Leon Kulasiński w jednym z transportów został wywieziony do niemieckiego obozu koncentracyjnego Dachau, gdzie otrzymał numer obozowy 3935. Z Dachau 24 maja 1940 r. został przeniesiony do niemieckiego obozu koncentracyjnego Mauthausen-Gusen (numer obozowy 1339).

Ksiądz Kulasiński z najbliższą rodziną

foto: archiwum Ewy Starzyńskiej z d. Kulasińskiej

Ponownie więziony był w Dachau od 15 sierpnia 1940 r. (numer obozowy 15045). W październiku 1940 r. w sprawie ks. Leona bezskutecznie interweniował u władz niemieckich, już wówczas internowany w Słupnie, abp Julian Nowowiejski.

UMIERAŁ Z RADOŚCIĄ

W Dachau ks. Kulasiński poddawany był pseudomedycznym eksperymentom. Wypróbowywano na nim nowy sposób leczenia chorób płucnych. Jeszcze jako kleryk zapadł na gruźlicę, z której już się nie wyleczył. Przebywał na

kuracji w Zakopanem, snuł myśli na temat cierpienia. Przeszedł kilka operacji, cierpiał bardzo, zastanawiał się, co by się z nim stało, gdyby tak znalazł się w obliczu prześladowania. „Martwię się – pisał w swoim duchowym notatniku – że gdyby rozpoczęło się prześladowanie, co ja bym uczynił, gdy teraz tak bardzo boję się bólów cielesnych, ale głupi jestem. Wtedy, ponieważ będziesz ze mną i we mnie cierpiał Ty sam, o Panie, jak cierpiałeś w Męczennikach swoich”. Nie przypuszczał wtedy, że właśnie umrze w obozie podczas prześladowań, a umrze śmiercią świętych.

Ks. prof. Józef Góralski, aresztowany i w tym samym transporcie przewieziony do Lager Soldau w Działdowie, Dachau, Mauthausen-Gusen, wspominał: „Miano ks. Leonowi zastosować plastykę. Wyspowiadałem Leonka. Był spokojny, nie lękał się operacji. Operacja trwała długo. Po niej chory był w silnej gorączce. Operacja nie zachwiała dziecięcej ufności w miłosierdzie i dobroć Bożą. Cechowała go w ciągu całej choroby, a jeszcze bardziej w chwili śmierci. Umierał z radością. Tuż przed skonaniem polecił mi pozdrowić rodzinę i prosił, żeby się o niego z racji jego zgonu nie martwili, bo tam, wskazał mi ku górze, będzie mu lepiej. Było to dnia 23 listopada 1941 roku w sobotę, w dzień Matki Boskiej (...), tak umierają święci – ks. Leon był nim w istocie”.

Wspomniany ks. Wiktor Jacewicz, autor (wraz ks. Janem Wośm) „Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945”, pisze: „W Dachau odwiedziłem go na rewirze kilkakrotnie. Wybiegał na spotkanie zawsze radosny, uśmiechnięty. O swojej chorobie nie wspominał. Był ciekaw, jak się nam powodzi na bloku. Wyglądał błady i wymizerowany. Opowiadał, jak

się nim na rewirze opiekują. Leżakuje i dostaje różne lekarstwa. Pogoda i ufność przebijała z jego słów. A duchowa moc tchnęła na rozmawiającego.

Lubiłem z nim rozmawiać. Spokojem i entuzjazmem do spraw Bożych siał wokół dobro. Miał wielu przyjaciół na rewirze, nawet wśród Niemców, którzy pozwolili mu na dłuższą rozmowę z nami i na częste odwiedziny”.

Zmarł 24 listopada 1941 r., po dokonanej w dniu 11 listopada operacji chirurgicznej. W dokumencie zgonu, wystawionym 26 listopada 1941 r., jako przyczynę śmierci podano chorobę serca. W swoich wspomnieniach kard. Adam Kozłowiecki przydadzie 24 listopada 1941 r. zapisał: „Zmarł ks. Leon Kulasiński z diecezji płockiej, lat 30”.

Po śmierci ciała ks. Leona Kulasińskiego prawdopodobnie zostało skremowane w przykościelnym krematorium Ostfriedhof Martin Platz przy St. Martin Strasse 41 w Monachium. Urna z prochami została prawdopodobnie 27 lutego 1942 r. przeniesiona na Friedhofam Perlacher Forst przy Stadelheimer Strasse 24 i umieszczona w kwaterze cmentarza numer 163. W styczniu 1942 r. rodzice ks. Leona otrzymali przesyłkę z Dachau. W paczce znajdowała się sutanna z przyszytym numerem 3080 i mała poduszeczka – jasiek. Są to najcenniejsze pamiątki, przechowywane do dzisiaj w rodzinie (z relacji Ewy Starzyńskiej z d. Kulasińskiej).

Autorka jest doktorem historii, pracownikiem Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej

Ewa Makowska

Kłopoty z techniką

Kilka lat temu (już w XXI w.!) zobaczyłam, jak starsza, nobliwa osoba używa maszyny do pisania. Zapytałam, dlaczego nie korzysta z komputera. Odpowiedź brzmiała: „Nie mogę, bo mam stymulator”.

Nic bardziej mylnego! Oczywiście, opisywane uprzednio stymulatory serca oraz kardiowertery – defibrylatory (ICD) są urządzeniami elektronicznymi, podatnymi na zakłócenia zewnętrzne w postaci fal elektromagnetycznych, ale pola, jakie generuje współczesny sprzęt elektroniczny używany w życiu codziennym, mają niewielki zasięg oddziaływania. Zatem używanie sprzętu z zachowaniem odległości minimum 15 cm od wszczepionego stymulatora czy ICD jest całkowicie bezpieczne. Dotyczy to również telefonu komórkowego. Najlepiej w czasie rozmowy trzymać go przy uchu po przeciwnej stronie i nie nosić w kieszonce koszuli na klatce piersiowej. Dobrym pomysłem jest używanie słuchawek, ale zdjęte z uszu i powieszone na szyi też mogą być źródłem zakłóceń.

Dobrze uziemiony domowy sprzęt AGD jest w większości całkowicie bezpieczny. Ograniczenie dotyczy kuchennych płyt indukcyjnych, od których trzeba zachować odległość 60 cm, licząc do miejsca, gdzie jest wszczepione urządzenie, czyli do górnej części klatki piersiowej. Nie powinno się natomiast używać wiertarek udarowych, kosiarek spalinowych i spawarek łukowych.

Źródłem silnego pola elektromagnetycznego jest szeroko stosowany w diagnostyce rezonans magnetyczny (skrót od angielskiej nazwy – MRI). Starsze typy stymulatorów i ICD uniemożliwiały wykonanie u pacjenta takiego badania, nowsze są już w większo-

ści dedykowane do MRI. Nadal jednak konieczne jest zachowanie określonych warunków. Na czas badania należy w stymulatorach zaprogramować odpowiedni tryb pracy, a w ICD wyłączyć możliwość dostarczania przez urządzenie terapii (wyładowań). Oznacza to, że pacjent z wszczepionym

nowszym urządzeniem nie musi być dyskwalifikowany z MRI, ale badanie powinno się wykonać w szpitalu, gdzie jest dostępny sprzęt do obsługi urządzeń wszczepialnych oraz kardiolog, mogący nadzorować badanie.

Problem stanowi również elektrokoagulacja, używana w czasie zabiegów chirurgicznych. Może ona spowodować zahamowanie stymulacji, co grozi zwolnieniem rytmu serca, a także wyzwoleć zbędne wyładowania z ICD. Przed zabiegiem chirurgicznym, tak jak przed badaniem MRI, trzeba odpowiednio zaprogramować stymulator, a w ICD wyłączyć możliwość dostarczenia terapii. Zdarza się, że zabieg jest wykonywany w szpitalu, w którym nie ma takiej możliwości. Wówczas można na czas zabiegu umieścić bezpośrednio nad urządzeniem magnes i trzymać go tak długo, jak długo chirurg używa elektrokoagulacji.

Inne ograniczenia wiążą się z ochroną samego urządzenia przed uszkodzeniami mechanicznymi. Pacjentom ze stymulatorem czy ICD odradza się uprawianie sportów kontaktowych oraz tych, które potencjalnie narażają na uraz klatki piersiowej (piłka ręczna, rugby). Nie zaleca się pływania czałkiem. Używanie broni myśliwskiej jest możliwe pod warunkiem opierania jej o przeciwny bark.

Zanim elektrody stymulatora czy ICD wprowadzone do serca przylegną do niego, są narażone na wysunięcie się. Dlatego przez pierwszy miesiąc po zabiegu nie należy podnosić wysoko ręki po stronie urządzenia (np. spać z ręką za głową) ani dźwigać w niej ciężarów.

Autorka jest kardiologiem, doktorem nauk medycznych

O nietypowym kalendarzu

dr hab. Tomasz Korpysz

Choć od czasu wybuchu pandemii trudniej cokolwiek planować, to zapewne wszyscy czytelnicy „Idziemy” już dawno zaopatrzyli się w różnorakie kalendarze – od ściennych po kieszonkowe. A jednak chciałbym dziś zwrócić Państwa uwagę właśnie na pewien specyficzny kalendarz na rok 2021. Specyficzny, ponieważ wprowadzając swoją formę nawiązuje on do niegdyś bodaj najbardziej popularnych kalendarzy „kartkowych”, zwanych też „zdzierakami”, ale za to zawarte w nim treści są dość nietypowe.

„Zdzieraki” na jednej stronie zawsze mają cyfrowe oznaczenie kolejnego dnia miesiąca, nazwę tego miesiąca, wskazanie dnia tygodnia, imiona osób obchodzących danego dnia imieniny, a także godziny wschodu i zachodu słońca oraz księżyca. Druga strona każdej kartki takiego kalendarza zostawia już więcej dowolności jego twórcom. Zwykle umieszcza się tam jakieś ciekawostki, porady, przepisy kulinarne itp. W niektórych księgarniach znajdują Państwo kalendarz z hasłem „Ogarnij język polski” na stronie tytułowej. Jego pomysłodawcą jest wspomniany tu już niegdyś leksykograf i popularyzator wiedzy o polszczyźnie Maciej Czeszewski, współautorami tekstów byli językoznawcy związani z Fundacją Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego, a redaktorem całości – dr Magdalena Wanot-Miśtura, pełniąca funkcję prezesa tejże fundacji. Warto dodać, że taki kalendarz został wydany już po raz trzeci.

Zgodnie z okładowym hasłem „Ogarnij język polski” i jego swobodną stylistyką na każdej kartce tego polonistycznego „zdzieraka” znaleźć można różnego rodzaju językowe ciekawostki i porady napisane w przystępnej, a przy tym atrakcyjnej formie. Nie są one przypadkowe, ale też nie tworzą jednej spójnej serii na cały rok. Twórcy kalendarza zadbałi o różnorodność tematyczną i zaproponowali kilka cykli, które przeplatają się ze sobą na kolejnych kartkach. Jak to cy-

kle? Prof. Monika Kresa stworzyła dwa: „Mały Książę mówi językami” oraz „W Polskę idziemy”.

Ten pierwszy poświęcony jest różnorodnym wersjom językowym słynnej powieści Antoine’a de Saint-Exupéry’ego, a jest ich ok. 250! Autorka przywołuje m.in. fragmenty w gwarze mazurskiej i śląskiej. Oto przykład: „– Richtik znami abi to, co ôswojim – poziedział Łys. – Ludzie ūz so za mało casowe, cobi cokolziek poznac” („Mały Princ” w przekładzie Piotra Szatkowskiego – Mazury); „– Rozumiy się ino to, co się ôswoji – rzekła liszka. – Ludzie już niy majō czasu na rozumiyne” („Mały Princ” w przekładzie Grzegorza Kulika – Śląsk). Wersja znana większości czytelników „Idziemy”, czyli przekład Jana Szwykowski, brzmi: „– Poznaj się tylko to, co się ôswoi – powiedział lis. – Ludzie mają zbyt mało czasu, aby cokolwiek poznać”.

Cykl „W Polskę idziemy” swoim tytułem nawiązuje, rzecz jasna, do znanej piosenki autorstwa Wojciecha Młynarskiego, brawurowo wykonywanej przez Wiesława Gołasa. Kolejne minifiletony poświęcone są jednak nie językowi takich piosenek, lecz ciekawostkom związanym z nazwami polskich miejscowości. Możemy się z nich dowiedzieć np., że w Polsce istnieje aż 37 miejscowości (a właściwie ich części czy też kolonii), które noszą nazwę „Korea” i wpisują się w ogólniejszą tradycję nadawania nazw będących swego rodzaju pamiętką – jak pisze autorka – „mniej lub bardziej dobrowolnych podróży do różnego rodzaju egzotycznych miejsc”. Z innego szkicu dowiemy się z kolei, że nazwa mazowieckiej miejscowości Całowanie bezpośrednio nie ma nic wspólnego z jakimkolwiek pocałunkiem. Jest ona „nazwą dzierzawczą, utworzoną od staropolskiego imienia «Całowan». Imię to pochodzi od czasownika «całować», tak jak imię «Poznan» powstało od czasownika «poznać». Całowanie stanowiło więc własność (być może pole lub włość) Całowana”.

Kolejne cykle i kolejne językowe ciekawostki z polonistycznego kalendarza – za tydzień.

Ulga rehabilitacyjna

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Osoba niepełnosprawna lub osoba, która ma na utrzymaniu osobę niepełnosprawną, może wydatki na rehabilitację albo wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych odliczyć w rocznym zeznaniu podatkowym. Osoba niepełnosprawna powinna legitymować się orzeczeniem o niepełnosprawności. Wydatki te można odliczyć w zeznaniu podatkowym, do którego dołącza się formularz PIT/O.

Podatnik może odliczyć tylko te wydatki, które faktycznie poniósł i które ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych określa jako wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania

czynności życiowych. Wydatki uprawniające do odliczeń dzielą się na wydatki nielimitowane (odliczyć można pełną kwotę) albo wydatki limitowane (odliczyć można kwotę do wysokości wskazanego w ustawie limitu).

Do wydatków nielimitowanych należą te poniesione m.in. na adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Można do nich zaliczyć również wydatki na opiekę pielęgniarstwa w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa, czy np. opłacenie tłumacza języka migowego. To nie wszystkie wydatki, które można uwzględnić w zeznaniu podatkowym.

Do wydatków limitowanych zalicza się m.in. te poniesione na używanie samochodu osobowego stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 lat – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280,00 zł. Również do wydatków limitowanych zalicza się te poniesione na leki, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. Odliczeniu podlegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi w danym miesiącu a kwotą 100,00 zł. To również nie wszystkie wydatki, które można odliczyć w zeznaniu podatkowym.

Wysokość wydatków ustala się na podstawie dokumentów, które potwierdzają ich poniesienie. Może to być np. faktu-

ra, rachunek, dowód wpłaty na pocztę lub potwierdzenie przelewu bankowego, o ile wynika z nich, kto, kiedy, komu, ile oraz za co zapłacił. Dokumentów tych nie dołącza się do rozliczenia. Podatnik powinien je jednak przedstawić na żądanie urzędu skarbowego.

Za wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych poniesione w roku podatkowym na używanie samochodu osobowego stanowiącego własność (współwłasność) podatnika można uznać wydatki na paliwo oraz inne wydatki związane z utrzymaniem tego samochodu, jak np. wydatki na jego naprawę, wymianę opon czy ubezpieczenie.

Jeżeli podatnik otrzymał już refundację poniesionych kosztów, np. z PFRON, to nie może skorzystać z odliczenia tych samych wydatków w rocznym zeznaniu podatkowym.

Autorka jest radcą prawnym

foto: PAP/Grzegorz Mironot

NIC NIE TRWA WIECZNIE

Mariusz Jankowski

Mistrzostwa świata w narciarstwie klasycznym w Oberstdorfie to już historia. Najpiękniejsza dla jednego z naszych reprezentantów. Piotr Żyła właśnie w tym roku wszedł na swój szczyt. Mistrzostwo świata w konkursie indywidualnym było na pewno niespodzianką. Polak należał do grona faworytów, ale było ono bardzo szerokie i byli to kandydaci do podium, ale raczej nie do złota. A Żyła pokonał wszystkich, z uśmiechem na ustach i – można by powiedzieć – od niechcenia.

Przeszedł do historii jako najstarszy mistrz świata. 34-latek był zdecydowanym liderem polskiej kadry i właśnie on dołożył najwięcej do brązowego medalu w konkursie drużynowym. Tym samym zamknął usta wszystkim wątpiącym w jego klasę. Mistrzem świata nie został przez przypadek. Przecież gdyby nie dość dziwne decyzje sędziów, to i w drugim konkursie indywidualnym byłby na podium – a skończył na miejscu czwartym. Piotr Żyła ma bez wątpienia ogromne doświadczenie. A tego w polskiej kadrze na pewno nie brakuje. Bo każdy z naszych najważniejszych reprezentantów walczy na skoczniach od lat – Kamil Stoch i Dawid Kubacki swoje już wygrali, a przecież wciąż liczą się w walce o trofea. Ten sezon, także te mistrzostwa to potwierdziły. Mamy trzech, bardzo doświadczonych muszkieterów. Nie mam wątpliwości, że wciąż zazdroścą nam ich Niemcy, Austriacy czy Norwegowie. Ci ostatni jedną z najważniejszych imprez w sezonie zakończyli w wyjątkowo kiepskich nastrojach – w rywalizacji mężczyzn jedyny medal dał im Robert Johansson.

O nasze nastroje zadbał Piotr Żyła, ale... doceniając jego życiowy sukces, nie możemy nie myśleć o przyszłości. A w tej nie brakuje znaków zapytania. Od ludzi związanych ze środowiskiem skoków narciarskich coraz częściej słychać narzekania. Można też nazwać te głosy inaczej – głosami niepokoju. Wśród młodzieży nie widać bowiem nikogo, kto mógłby wkrótce zastąpić naszych mistrzów. Wspomniana wyżej trójka Stoch, Kubacki, Żyła na emeryturę się nie wybiera. Jeszcze. Ale wkrótce tak się stanie. Nie ma innej możliwości.

Ciesząc się więc z obecnych sukcesów, pamiętajmy, że nic nie trwa wiecznie. Sezon po sezonie doświadczaliśmy wielkich sukcesów. Ten okres jednak dobiega końca. Liderów polskiej kadry będzie musiał ktoś zastąpić, a zbyt wielu kandydatów niestety nie mamy. Może to oznaczać tylko jedno – trzeba być przygotowanym na trudny czas, w którym na światowych skoczniach znajdziemy się poza czołówką.

Autor jest dziennikarzem TVP

Serce i zaangażowanie

Reprezentacja polskich skoczków w składzie: Piotr Żyła, Andrzej Stękała, Kamil Stoch i Dawid Kubacki zdobyła brązowy medal w konkursie drużynowym podczas narciarskich mistrzostw świata w Oberstdorfie. Na pierwszym miejscu podium stanęła drużyna Niemiec, a drugie miejsce zajęli Austriacy. Jak podkreślił Kamil Stoch, podsumowując skoki Polaków, każdy z sercem i zaangażowaniem robił to, co do niego należało.

Paulo Sousa powołał szeroką kadrę reprezentacji Polski na marcowe mecze eliminacji mistrzostw świata w piłce nożnej. Trafili do niej m.in. legionści Bartosz Kapustka i Bartosz Slisz, Sebastian Kowalczyk i 17-letni Kacper Kozłowski z Pogoni Szczecin, Kamil Piątkowski z Rakowa Częstochowa czy Tymoteusz Puchacz z poznańskiego Lecha. Ostateczny skład poznamy 15 marca.

Szeroka kadra powołana

foto: PAP/Marcin Bielecki

Gigant na snowboardzie

Po raz trzeci w karierze Oskar Kwiatkowski stanął na pucharowym podium. 24-latek zajął trzecie miejsce w snowboardowym slalomie gigancie równoległym w zawodach PŚ w słoweńskiej Rogli. Rywalizację zwyciężyli Słoweniec Zan Kosir i Niemka Ramona Hofmeister. W klasyfikacji ogólnej w tej konkurencji Kwiatkowski plasuje się na ósmej pozycji.

foto: PAP/EPA/Igor Kupljenik

foto: PAP/Krzysztof Świdzki

Zostali na placu boju

Po pełnym emocji meczu siatkarze Grupy Azoty Zaksy Kędzierzyn-Koźle pokonali Cucine Lube Civitanova (3:1), meldując się tym samym w czołowej czwórce Ligi Mistrzów. W półfinale piłkarze Zaksy zagrają z Zenitem Kazań, a w drugiej parze zmierzą się dwa włoskie kluby Sir Sicoma Monini Perugia oraz Itas Trentino. Finał już 1 maja w Weronie.

Złoto dla zuchwałych

Mimo pustych trybun polscy lekkoatleci podczas halowych mistrzostw Europy w Toruniu wywalczyli aż dziesięć medali. Największą sensację wzbudziło złoto Patryka Dobka w biegu na 800 m i srebro Mateusza Borkowskiego. Po medale sięgnęli też m.in. Paweł Wiesiołek, Piotr Lisek, Michał Haratyk czy Justyna Święty-Ersetic.

foto: PAP/Adam Warzawa

BITWA O PATELNIĘ

Barbara Wiśniowska

Dynie wciąż można znaleźć w sklepach, świetnie się przechowują w chłodzie (w ciepłej kuchni pestki szybko zaczęłyby kiełkować). Mogą być urozmaicheniem monotonnej marcowej diety. Z dyni można zrobić ciasto, zupy na słono lub słodko. Jest przepyszna na surowo. Kiedy przyniosłam ją ze sklepu, córka z własnej woli, chyba pierwszy raz w życiu zaproponowała, że usmaży dyniowe placuszki, jakie robiła z babcią jesienią.

Syn nie oddał bez walki tytułu nadwornego kucharza. Nigdy bym nie pomyślała, że będę się cieszyć, kiedy dzieci zaczną się bić. Jednak macierzyństwo na każdym kroku zaskakuje. Naprawdę cieszyłam się, że się biją, ale musiałam szybko otrząsnąć się z zadowolenia i rozdzielać walczących nastolatków, aby nie zrobili sobie krzywdy. Negocjacje były długie i burzliwe, udało się ustalić, kto bę-

dzie smażył pierwszy, kto drugi i jaką ilość. Choć słomiany zapał dzieci szybko minął i po kilku chwilach musiałam dokończyć ich zajęcie, moje zadowolenie pozostało. Skoro tak się pchały do pracy, poczułam pewność, że nadejdzie kiedyś dzień, kiedy domowe obowiązki rozdzielimy po równo i nie wszystko będzie na mojej głowie.

Okazało się, że placuszki dyniowe nie są jakimś banalnym daniem. Zanim dodałmy mąki, rozpadały się na patelni. Z różnymi rodzajami mąki bezglutenowej łatwo się przypalały. Z pomocą przyszła nam stara dobra książka kucharska z przepisami z Kresów. Eksperymentowanie w kuchni bywa pasjonujące, ale w tym konkretnym przepisie nie ma takiej możliwości. Jedyne dostępne urozmaichenie to ubicie piany z białek i bardzo powolne dodanie jej do reszty masy.

foto: Barbara Wiśniowska

PLACKI Z DYNI I ZIEMNIAKÓW

Składniki: 500 g utartej dyni ■ 5 ziemniaków średniej wielkości, utartych ■ 2 łyżki mąki pszennej ■ 5 jajek ■ szczypta soli

Sposób przygotowania: Łączymy wszystkie składniki. Powinna powstać gęsta masa. Nabieramy ją łyżką i małe placuszki smażymy na rozgrzanej patelni, pilnując, aby się nie przypaliły. Doskonale smakują z kwaśnym dżemem.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – żółta gorączka
- 1 G – naczynie stołowe
- 2 E – szkodnik odzieży
- 3 A – atrybut kowboja
- 3 G – wodne w ogrodzie
- 6 A – leśne duszki
- 6 H – do gry w bilard
- 8 C – nazwa gorzałki
- 9 A – duży baniak
- 9 G – znaki firmowe
- 10 E – imię żeńskie
- 11 A – krewny po mieczu
- 11 G – jadowity wąż

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – zbiera znaczki
- C 1 – szef gangu
- C 8 – tren sukni
- D 3 – tajny schowek
- E 1 – bożek miłości
- E 8 – portal w sieci
- F 4 – mijanie czasu
- G 1 – kłoda drewna
- G 8 – uchwyt tokarki
- H 3 – nędzny koń
- I 1 – punkt oparcia
- I 8 – rasowy koń
- K 1 – z wodą święconą

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 26 marca na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

05.10 Klan (3768) – telenowela TVP; **05.30** Klan (3769) – telenowela TVP; **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach*; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.00** Weterynarze z sercem; **09.30** Przyrodnik na tropie; **10.00** Jako w niebie, tak i w Kościele; **10.15** Z pamięci; **10.25** Okrasa łamie przepisy; **10.55** Komisarz Alex (185): Włóczęga Amazonki – serial kryminalny TVP; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Ojciec Mateusz (317) – serial kryminalny TVP; **18.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Stulecie Winnych (28) – serial
21.15 To był rok!
22.20 Zakochana Jedynka – Orchidea miłości – komedia, USA 2016, reż.: W. D. Hogan, wyk.: Italia Ricci, Nathan Parsons, Madison Pettis

00.00 Gentleman z rewolwerem – film fabularny, USA 2018, reż.: David Lowery, wyk.: Sissy Spacek, Robert Redford, Casey Affleck

01.40 Młodość – dramat, Francja/Szwajcaria/Wielka Brytania 2015, reż.: Paolo Sorrentino, wyk.: Michael Caine, Harvey Keitel, Rachel Weisz, Paul Dano, Jane Fonda

03.55 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
04.40 Z pamięci – Grażyna Hase – felieton
04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2403) – serial obyczajowy TVP; **05.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2404) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2405) – serial obyczajowy TVP; **06.55** Dla niesłyszących – M jak miłość (1573) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz; **11.15** Dookoła Bałtyku – magazyn kulinarny; **11.40** The Voice Kids, Przesłuchania w ciemno (9); **12.45** The Voice Kids, Przesłuchania w ciemno (10); **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2021 – Ania Dąbrowska; **16.15** Na sygnale (296): Wielki mały cud – serial fabularny TVP; **16.45** Lajki!; **17.00** Zainwestuj w marzenia (31): Biznes w sieci; **17.15** Moje życie XXL; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Wojciech Cejrowski – boso przez świat; **18.55** Smaki świata po polsku; **19.25** Rodzinka.pl (160): Sprzątanie

20.00 Postaw na milion
21.00 Saga Wikingów – film akcji, Szwajcaria/Niemcy/Republika Południowej Afryki 2014, reż.: Claudio Fäh, wyk.: Tom Hopper, Ryan Kwanten, Ken Duken, Charlie Murphy

22.50 Kino bez granic – Nasz najlepszy rok – film obyczajowy, Francja 2017, reż.: Cedric Klapisch, wyk.: Pio Marmai, Anna Girardot, Francois Civil

00.55 Body/Ciało – dramat, reż.: Małgorzata Szumowska, wyk.: Janusz Gajos, Maja Ostaszewska, Justyna Suwała, Ewa Dąbkowska, Adam Woronowicz

Ostatnia akcja – komedia sensacyjna, reż.: Michał Rogalski

04.15 Rodzinka.pl (243): Kruche szkło
04.40 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **06.21** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.20** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Wronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** Info V4+; **19.05** Głębia ostrości

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.42 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 Info Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend

00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.07 Wronicza 17
02.10 Minęła 20
03.00 Serwis dla Polonii
03.16 Pogoda Info
03.20 Filmy Dokumentalne TVP Info

04.15 Filmy Dokumentalne TVP Info
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Możesz – 10 przykazań; **06.50** Głos serca; **07.35** Kolory Świętości; **07.40** Ocali od zapomnienia; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo Życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.10** Spotkanie z M. Buczek; **09.15** Katecheza bpa Antoniego Długosza; **09.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **10.35** Niedziela; **10.40** Cuda Jezusa; **11.25** Jesteśmy katolikami; **12.00** Anioł Pański; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **13.50** Życie św. Weroniki Giuliani; **15.30** Cud wirującego słońca; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.15** Gorzkie Żale; **17.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu

20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kolory Świętości
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Cuda Jezusa
22.25 Jan Paweł II i cud w Kostaryce
23.00 Jak my to widzimy
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

Komedia kryminalna
GENTLEMAN Z REWOLWEREM

TVP 1 – 00.00

Scenariusz zainspirowany historią urodzonego w czerwcu 1920 roku w Miami na Florydzie Forresta Silvy Tuckera. To opowieść o czarującym i sympatycznym złodzieju gentlemanie, który żył z napadów z bronią w ręku. Wielokrotnie skazywany był na więzienie i próbował ucieczki. Po raz pierwszy odsiadywał karę, gdy miał zaledwie 15 lat. Mijały lata, a on się nie zmieniał. Teraz Tucker jest już w podeszłym wieku, ale bynajmniej nie zamierza porzucić dotychczasowego stylu życia. Razem z najlepszymi kumplami, Teddym Greenem (Danny Glover) i Wallerem (Tom Waits), planują kolejny napad na bank. Pewnego razu, próbując wymknąć się ścigającym go policjantom, zatrzymuje się na poboczu drogi i pomaga kobiecie, której zepsuł się samochód. W ten sposób udaje mu się ocalić skórę i w dodatku poznaje uroczą wdowę Jewel (Sissy Spacek), a ona, dziękując za pomoc, zaprasza go na lunch do restauracji. Tucker szybko zdobywa jej zaufanie i podbija serce.

TVN

05.10 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **05.25** Ukryta prawda – program obyczajowy; **06.25** Kuchenne rewolucje; **07.25** Nowa Maja w ogrodzie; **07.55** Akademia ogrodnika; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Efekt Domina; **12.00** Co za tydzień; **12.3** Tajemnica zawodowa; **13.30** Los numeros – komedia, Polska 2011, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Lesław Żurek, Justyna Schneider, Tamara Archuc, Weronika Książkiewicz; **15.10** Planeta singli – komedia, Polska 2016, reż.: Miłojka Okorn, wyk.: Maciej Stuhr, Agnieszka Włodocha, Piotr Głowacki; **18.00** Równi sobie; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** MasterChef Junior; **21.30** Szycy i wściekli: Tokio Drift – film sensacyjny, USA/Niemcy 2006, reż.: Justin Lin; **23.45** Obecność II – horror, USA 2016, reż.: James Wan, wyk.: Vera Farmiga, Patrick Wilson, Madison Wolfe; **02.30** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **03.35** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.25** Rataj – animacja, USA 2004, reż.: Bird Brad; **10.45** Spider-Man 2 – USA 2004, reż.: Sam Raimi, wyk.: Tobey Maguire, Willem Dafoe, Kristin Dunst, James Franco; **13.40** Ninja Warrior Polska; **15.40** Twoja Twarz Brzmi Znamo; **17.35** Design Dream. Pojedynk na wnetrzu; **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie – program publicystyczny; **20.00** Kabaret na żywo – Klinika Skeczów Męczących; **22.10** Love Island. Wyspa miłości; **23.10** Pitbull. Ostatni pies – Polska 2018, reż.: Władysław Pasikowski, wyk.: Marcin Dorociński, Marian Dziędziel, Izabela Kuna, Cezary Pazura, Dorota Rabczewska, Adam Woronowicz; **01.55** John Rambo – film akcji, Niemcy/USA 2008, reż.: Sylvester Stallone, wyk.: Sylvester Stallone, Julie Benz, Reynaldo Gallegos, Matthew Marsden, Graham McTavish; **03.55** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (370) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (935) – serial, Turcja 2018; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (67); **09.00** serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (175); **10.00** Oko za oko – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (275); Tajemnica spowiedzi – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Kobiety – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Rok w ogrodzie Extra; **12.50** BBC w Jedynce; **14.00** Elif (936); **14.50** Policzmy się dla Polski; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (371); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3770) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – Żaloba; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM!

20.30 Leśniczówka (355)

21.00 Teatr Telewizji – Znaki – spektakl teatralny, reż.: Artur Tyszkiewicz, wyk.: Marta Ściśłowicz

22.15 Świat bez fikcji – Nocna rodzinka – film dokumentalny, Hiszpania 2019, reż.: Luke Lorentzen

23.25 Warto rozmawiać

00.25 Orchidea miłości – komedia, USA 2016, reż.: W. D. Hogan, wyk.: Italia Ricci, Nathan Parsons, Madison Pettis

02.05 Zemsta szeryfa – western, USA 1968, reż.: Ted Post

04.00 Dark Web. Walka z przestępczością w sieci – film dokumentalny, USA 2018

04.45 Notacje – Józef Piłsudski. Badacz ławin

04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – Piotr Bakal – talk-show; **05.30** Górscy ratownicy (15); Ucieczka panny młodej – serial obyczajowy, Niemcy 2010; **06.25** Coś dla Ciebie; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama-flesz i Pogoda-flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (115); Rywalizacja ojciec – syn; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2405) – serial obyczajowy TVP; **12.25** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (70) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (248); Nie twoja sprawa; **15.05** Górscy ratownicy (24); Nadzieja umiera ostatnia, część 2; **15.50** Zainwestuj w marzenia (32); Budżet przedsiębiorstwa; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Więzień miłości (511); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (71)

19.35 Barwy szczęścia (2405)

20.10 Barwy szczęścia (2406)

20.40 Kulisy serialu M jak miłość

20.55 M jak miłość (1574)

21.50 Czarna róża (4) – Ukraina 2016

22.45 Karmazynowe wesele (4) – serial, Francja 2018

23.45 Fuga – film obyczajowy, Polska 2018, reż.: Agnieszka Smoczyńska, wyk.: Gabriela Muskała, Łukasz Simlat, Małgorzata Buczkowska

01.40 Warto kochać (50) – serial TVP

02.35 Tato – dramat obyczajowy, Polska 1995, reż.: Maciej Ślesicki, wyk.: Bogusław Linda, Dorota Segda, Ola Maliszewska, Teresa Lipowska, Cezary Pazura

04.30 Rodzinka.pl (244): Zabawa w chowanego

05.00 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.25 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda Info

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.56 Pogoda Info

01.00 Minęła 20

01.55 W tyle wizji

02.30 Serwis Info Wieczór

02.35 W tyle wizji Extra

03.00 Serwis dla Polonii

03.11 Pogoda Info

03.15 O co chodzi

03.42 Pogoda Info

03.45 Filmy Dokumentalne TVP Info

04.14 Taśmy bezpieki

04.46 Taśmy bezpieki

05.18 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Cuda Jezusa; **06.40** Nowo narwócenie; **07.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.45** Kolory Świętości; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** Kolory Świętości; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Filmowe Życiorysy; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Podhalański Ogień; **14.55** Kolory Świętości; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Natura obiektywnie; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Opowieści Starego Testamentu

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec – audycja modlitewna

20.50 Myśląc Ojczyzna

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Stan bezpieczeństwa państwa

22.10 Możliwe – 10 przykazań

23.05 Objawienia w Paray

00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.10 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **05.20** Nowa Maja w ogrodzie; **05.50** Akademia ogrodnika; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Jesteśmy w domu; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** LAB; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **15.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** LAB; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3187) – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy; **21.30** Równi sobie; **22.30** Godziny szczytu – film sensacyjny, USA 1998, reż.: Brett Ratner, wyk.: Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson; **00.40** Co za tydzień; **01.10** Strzelec **02.10** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.30** Noc Magii; **03.50** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja?; **11.40** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy; **14.40** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3192); **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** MEGA HIT: John Rambo – film akcji, Niemcy/USA 2008, reż.: Sylvester Stallone, wyk.: Sylvester Stallone, Julie Benz, Reynaldo Gallegos, Matthew Marsden, Graham McTavish; **22.05** Love Island. Wyspa miłości; **23.20** Jack Reacher: Jednym strzałem – USA 2012, reż.: Christopher McQuarrie; **02.15** Zabójca idealny – USA 2016, reż.: Titus Paar; **03.55** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teledyski TV Okazje

Film akcji

JOHN RAMBO

POLSAT – 20.05

Kolejna część filmu o Johnie Rambo z Sylwestrem Stallone w roli głównej. John Rambo prowadzi spokojne życie w okolicach Bangkoku, gdzie pracuje przy starych łodziach. Pewnego dnia grupa chrześcijańskich misjonarzy zwraca się do niego z prośbą o przewiezienie ich do Birmy. Rambo zgadza się i przewozi ich na drugi brzeg rzeki. Wkrótce po dotarciu na miejsce misjonarze wpadają w ręce zbuntowanych żołnierzy pod wodzą sadystycznego majora Pa Tee Tint. John Rambo na wieść o porwaniu decyduje się uwolnić misjonarzy i tym samym zaryzykować życie w jednej z najbardziej niebezpiecznych misji, jakie zdarzyło mu się wykonać.

Źródło: filmweb.pl

TVP 1

05.15 Przysięga (371) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (936) – serial, Turcja 2018; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (68): Narracja negacji – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (176): W amoku – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (276): Brat – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Żaloba – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (937); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.00** Policzmy się dla Polski; **16.05** Przysięga (372); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3771); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy
20.25 Magazyn Ekspresu Reporterów
20.30 Leśniczówka (356) – wyk.: Jolanta Fraszynska, Marek Bukowski
20.55 Wielkie rodziny (1) – telenowela dokumentalna TVP
21.40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22.45 Ocaleni – reality show
23.50 Magazyn śledczy Anity Gargas – magazyn
00.30 Zemsta szeryfa – western, USA 1968, reż.: Ted Post, wyk.: Clint Eastwood, Ed Begley, Pat Hingle
02.30 Ratownicy (3/13) – serial TVP
03.30 Magazyn Ekspresu Reporterów
04.25 Notacje – Edward Palłasz. Z Bim-Bomu do STS-u
04.35 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – Alicja Węgrzewska – talk-show; **05.30** Górsy ratownicy (16): Tylko nadzieja – serial obyczajowy, Niemcy 2010; **06.25** Na Skale... – reportaż; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama-flesz i Pogoda-flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (116): Dzieci nas wyprzedzają – serial komediowy TVP; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2406) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (71) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (249): Tylko cicho sza – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górsy ratownicy (25): Bez wyjścia, cz. 1; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Wieźni miłości (512); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (72)
19.35 Barwy szczęścia (2406)
20.10 Barwy szczęścia (2407)
20.45 Kulisy serialu M jak miłość
20.55 M jak miłość (1575)
21.40 Sanditon (1) – serial, Wielka Brytania 2019, reż.: Olly Blackburn
22.30 Zainwestuj w marzenia (32): Budżet przedsiębiorstwa
22.40 Karmazynowe wesele (5) – serial, Francja 2018
23.40 Ludzkie historie – Synek – Polska 2019, reż.: Paweł Chorzępa
00.45 Eroica – dramat, Polska 1957, reż.: Andrzej Munk
02.20 Niewinne – dramat, Belgia/Francja/Polska 2015, reż.: Anne Fontaine
04.20 Reakcja bliźniacza – film dokumentalny, Wielka Brytania 2017, reż.: Lori Shineski
05.20 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.50** Wstaje dzień; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.11 Pogoda Info
03.15 O co chodzi
03.45 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.15 Taśmy bezpieki
04.48 wojsko-polskie.pl
05.09 Pogoda Info
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **06.55** Stan bezpieczeństwa państwa; **07.05** Dar nadziei; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widenia; **08.35** Słowo Życia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Polak do Rodaków; **09.30** Ja głuchy; **09.55** Kolory Świętości; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** Mysłąc Ojczyzna; **11.45** Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Sanktuarium polskie; **12.40** Śladami apostoła Pawła; **13.25** Święty na każdy dzień; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Antarktyda; **15.25** 100 cudownych miejsc na świecie; **15.35** Filmowe Życiorysy; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Młodych; **16.50** Chingola; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Rajd Kartyński; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Aniol Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widenia
22.00 Johan – wędrówki dzieci
00.05 Programy powtórkowe

Serial
GRZESZNICA

TVN – 00.05

Pewnego dnia podczas spaceru młoda kobieta (Jessica Biel) zadaje śmiertelny cios przypadkowo spotkanemu mężczyźnie. Bohaterka wydaje się być w szoku i nie ma pojęcia, co skłoniło ją do popełnienia zbrodni. Śledztwo w tej sprawie odsłoni ponure tajemnice z przeszłości kobiety, a poprowadzi je detektyw Harry Ambrose (Bill Pullman). Kobieta nie zaprzecza dokonaniu zbrodni, ale twierdzi, że nie ma pojęcia, dlaczego to zrobiła. Z jakich powodów ta pozornie normalna żona i matka miałaby popełnić taki bezsensowny akt przemocy? Chociaż fakty dotyczące zbrodni wydają się bezsporne, detektyw Harry Ambrose podejrzewa, że w tej sprawie kryje się coś więcej, i zaczyna dokładnie badać przeszłość Cory w poszukiwaniu wyjaśnienia.

Źródło: filmweb.pl

TVN

05.45 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.45** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** LAB; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **15.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** LAB; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3188) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Chyłka – Rewizja; **22.30** Kuba Wojewódzki – talk-show; **23.30** Superwizjer – magazyn reporterów; **00.05** Grzesznica – serial, USA; **01.05** Niewierni – serial, USA; **02.05** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.25** Noc Magii; **03.45** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3193); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Ninja Warrior Polska; **22.10** Love Island. Wyspa miłości; **23.10** Spijając z wrogiem – thriller, reż.: Joseph Ruben, wyk.: Julia Roberts, Patrick Bergin, Kevin Anderson, Elisabeth Lawrence; **01.20** Replikant – film akcji, USA 2001, reż.: Ringo Lam, wyk.: Jean Claude Van Damme; **03.30** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (372) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (937); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres – Papież Franciszek na trudne czasy; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (59): Wiatr w żaglach – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (177): Trzy stopy pod ziemią – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Rok w ogrodzie Extra; **12.45** Policzmy się dla Polski; **12.55** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (938); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (373); **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3772); **18.20** Kasta; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.10 ALARM!
20.25 Leśniczówka (357)
20.55 Piłka nożna – Liga Mistrzów: 1/8 finału (4): Bayern Monachium – Lazio

23.10 Historia bez tajemnic – O zwierzętach i ludziach – film dokumentalny, Polska 2019, reż.: Łukasz Czajka

00.20 Mała matura 1947 (2) – serial, Polska 2010, reż.: Janusz Majewski, wyk.: Eryk Kulm, Danuta Szaflarska

01.20 Okup za córkę – film fabularny, USA 2019, reż.: Doug Campbell, wyk.: Scottie Thompson, McKinley Blehm

03.00 Prokurator (2/10)
03.50 wojsko-polskie.pl
04.15 Chichot losu (8/13): Powrót do normy
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Górszy ratownicy (17): Gorączka złota, cz. 1 – serial obyczajowy, Niemcy 2012; **06.25** Mistyka studni – reportaż; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama-flesz i Pogoda-flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (117): Powrót do szkoły – serial komediowy TVP; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2407) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (72) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (250): Ukryty smutek – serial fabularny; **15.10** Górszy ratownicy (26): Bez wyjścia, cz. 2 – serial obyczajowy, Niemcy 2012; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada; **17.15** Wierzy miłości (513); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (73)

19.30 Barwy szczęścia (2407)
20.05 Barwy szczęścia (2408)
20.35 Kulisy seriali Na dobre i na złe i Na sygnale

20.50 Na dobre i na złe (802): Bądź przy mnie

21.45 Sanditon (2) – serial, Wielka Brytania 2019

22.45 Karmazynowe wesele (6) – serial, Francja 2018

23.45 Moje pieskie szczęście – komedia romantyczna, USA 2014, reż.: Terry Ingram

01.20 W pułapce miłości (cz. 3) – dramat, Hiszpania 2009

02.20 AMAZON: co oni o nas wiedzą? – film dokumentalny, Wielka Brytania 2020, reż.: Matthew Hill

03.25 Zaginiona (1/7): Odjazd – serial TVP, Polska 2002, reż.: Andrzej Kostenko

04.20 Rodzinka.pl (245)
04.45 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.11 Pogoda Info
03.15 O co chodzi
03.42 Taśmy bezpieki
04.12 Taśmy bezpieki
04.45 Filmy Dokumentalne TVP Info
05.17 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Jego śladami; **07.45** Kolory Świętości; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Kaleidoskop Młodych; **09.20** Kolory Świętości; **09.25** Sanktuarium polskie; **09.45** Święty na każdy dzień; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.00** Audycja Generalna; **11.00** Świat na wyciągnięcie ręki; **11.15** Jestem mamą; **11.30** Mysłąc Ojczyzna; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Święty Patryk; **13.15** Kazembe; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Geniusz Stworzenia; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Po co nam wykopalka?; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitwenna
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Po tej stronie lustra
23.45 Święty na każdy dzień
23.50 100 cudownych miejsc na świecie
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.45 Mango – Telezakupy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** LAB; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **15.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** LAB; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **21.15** Na Wspólnej (3189) – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionery – teleturniej; **21.30** Tajemnica zawodowa; **22.30** Epidemia strachu – film sensacyjny, USA/Zjednoczone Emiraty Arabskie 2011, reż.: Steven Soderbergh; **00.50** Superwizjer – magazyn reporterów; **01.25** Tajemnica zawodowa; **02.25** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.45** Noc Magii; **04.05** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **14.40** Trudne sprawy; **14.40** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3194); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Nasz Nowy Dom; **21.05** Komisarz Mama; **22.10** Love Island. Wyspa miłości; **23.10** Klik: i robisz, co chcesz – komedia, USA 2006, reż.: Frank Coraci; **01.40** Jaja w tropikach – komedia, USA/Wielka Brytania 2008, reż.: Ben Stiller, wyk.: Ben Stiller, Brandon T. Jackson, Tom Cruise; **04.00** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Komedia

KLIK: I ROBISZ, CO CHCESZ

POLSAT – 23.10

Architekt Michael Newman (Adam Sandler) kupia się przede wszystkim na pracy. Zanimiedbuję swoją rodzinę: piękną i kochającą żonę Donnę (Kate Beckinsale) oraz dwoje dzieci. Jednak zestresowany mężczyzna liczy na to, że jego szef Ammer (David Hasselhoff) w końcu go doceni i zaproponuje mu spółkę. Pewnego dnia dzięki ekscentrycznemu sprzedawcy Morty'emu (Christopher Walken) Michael zostaje właścicielem magicznego pilota. Dzięki temu uniwersalnemu urządzeniu zyskuje władzę nie tylko nad telewizorem, ale i nad swoim życiem. Może je dowolnie przewijać w przód, pauzować lub oglądać raz jeszcze wydarzenia z przeszłości. Zbyt piękne, żeby było prawdziwe? Właśnie tak, ponieważ wkrótce zaawansowane technologicznie urządzenie zaczyna kontrolować życie Michaela na sposoby, o jakich mu się nie śniło...

Zdjęcie: filmweb.pl

TVP 1

05.15 Przysięga (373) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (938) – serial, Turcja 2018; **07.00** **Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze**; **07.30** Coś dla Ciebie; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (70): Seks nocy letniej – serial obyczajowy TVP; **09.30** Komisarz Alex (178): Odkrycie – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (278): Guru – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Rok w ogrodzie Extra; **12.45** Zainwestuj w marzenia; **12.55** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (939) – serial, Turcja 2018; **14.45** Policzymy się dla Polski; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (374); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3773); **18.20** Kasta; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy **20.30** Leśniczówka (358) – wyk.: Jolanta Fraszyska, Marek Bukowski, Przemysław Bluszcz, Janusz Chabior, Henryk Talar, Hanna Turnau, Sebastian Jasnoch **21.00** Sprawa dla reportera **21.55** Magazyn śledczy Anity Gargas **22.30** Magazyn kryminalny 997 **23.15** Motel Polska **23.50** Tanie Dranie – Moroz i Kłopotowski komentują świat **00.35** Londyńczycy (13/13) – serial obyczajowy TVP **01.30** Nowa – Idealna para – serial TVP **02.25** Ocaleni – reality show **03.30** Sprawa dla reportera **04.25** Magazyn śledczy Anity Gargas **04.50** Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – Sławek Wiercholski – talk-show; **05.25** Górscy ratownicy (18): Gorączka złota (cz. 2) – serial obyczajowy, Niemcy 2012; **06.20** Smaki świata po polsku; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama-flesz i Pogoda-flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzymy się dla Polski; **11.25** Wojciech Cejrowski- boso przez świat; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2408) – serial obyczajowy TVP; **12.25** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (73) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (251): To wszystko – serial fabularzowany TVP; **15.10** Górscy ratownicy (27): Trudne decyzje, część 1; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada; **17.15** Wieźnię miłości (514); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (74) **19.35** Barwy szczęścia (2408) **20.10** Barwy szczęścia (2409) **20.40** Kulisy seriali Na dobre i na złe i Na sygnale **20.55** Na sygnale (297): Sobota w nocy **21.20** Na sygnale (298): Zrządzenie losu **21.50** Sanditon (3) – serial, Wielka Brytania 2019 **22.50** Zabójczy widok – film sensacyjny, Wielka Brytania/USA 1985, reż.: John Glen, wyk.: Roger Moore, Christopher Walken, Tanya Roberts, Grace Jones **01.10** Teściowie – komedia, Niemcy/USA 2003, reż.: Andrew Fleming **02.55** Bez tożsamości (25) – serial, Niemcy/Hiszpania 2016 **03.50** Art Noc – Kobieta niejedno ma imię **04.40** Rodzinka.pl (246) **05.15** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda Info **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** Info Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.56** Pogoda Info **01.00** Minęła 20 **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.11** Pogoda Info **03.15** O co chodzi **03.43** Filmy Dokumentalne TVP Info **04.13** Taśmy bezpieki **04.46** Taśmy bezpieki **05.18** Agrobiznes **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Audycja Generalna; **07.00** Proba wiary. Św. Jan Paweł II; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Wiedzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Niezwykłości przyrody Nowej Zelandii; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Brat Franciszek; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Mysłac Ojczyna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** **Aniol Pański**; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Po stronie prawdy; **12.50** Wyszniński; **13.20** Niedziela; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.30** Święta Rita z Casci; **15.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** W Solankowej Dolinie; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** **Aniol Pański** **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Przyjaciele i bohaterowie **20.00** Informacje dnia **20.20** **Różaniec** – audycja modlitewna **20.50** Głos Polski **21.00** **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze** **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Wiedzenia **22.00** Galilejczyk **22.30** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat **23.00** Telewizyjny Uniwersytet Biblijny IX rok **00.00** Programy powtórkowe

Komedia
PORADY NA ZDRADY

TVN – 22.30

Zdradzone przez swoich partnerów Kalina (Magdalena Lamparska) i Fretka (Anna Dereszowska) zakładają firmę testującą wierność mężczyzn. Wszystko idzie dobrze, dopóki nie dostają zlecenia od Beaty (Weronika Rosati) – żony Macieja (Mikołaj Roznerski). Podejrzewa go ona o zdradę i chce poznać prawdę. Okazuje się, że to wcale nie jest proste – Maciej nie jest typowym mężczyzną. Sprawę komplikuje fakt, że Kalina zaczyna coś do niego czuć...

TVN

05.45 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** LAB; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **15.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** LAB; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3190); **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **22.30** Porady na zdrady – komedia, Polska 2017, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Magdalena Lamparska, Mikołaj Roznerski; **00.35** Chyłka – Rewizja; **01.40** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **02.00** Noc Magii; **03.20** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja?; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomek Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3195); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Nasz Nowy Dom; **21.05** Przyjaciółki (197); **22.10** Love Island. Wyspa miłości; **23.10** Dzień matki – USA 2016, reż.: Garry Marshall, wyk.: Jennifer Aniston, Kate Hudson, Julia Roberts; **01.50** 12 mężczyzn z kalendarza – komedia romantyczna, USA 2009, wyk.: Kristin Chenoweth, Josh Hopkins, Anna Chlumsky; **03.45** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (374) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (939) – serial, Turcja 2018; **07.00** *Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (71): Dzieci rewolucji – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (179): Skok – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (279): Przesyłka – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyne; **14.00** Elif (940) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (375) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3774); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (359)
21.00 Ojciec Mateusz (318)
21.55 Wyjście awaryjne – komedia, Polska 1982, reż.: Roman Zalużski, wyk.: Bożena Dykiel, Jerzy Michotek, Andrzej Golejewski, Zbigniew Buczkowski, Krzysztof Kowalewski

23.40 Głębia oceanu – dramat obyczajowy, USA 1999, reż.: Ulu Grosbard

01.35 S. W. A. T. – Jednostka specjalna (31) – serial, USA 2017

02.30 Mrok (1/8): Interes życia – serial kryminalny TVP, Polska 2006, reż.: Jacek Borcuch

03.30 Magazyn kryminalny 997

04.20 Film dokumentalny

04.50 Notacje – Edward Lutczyn. Samouk

05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Górszy ratownicy (19): Widoczność zero, część 1 – serial obyczajowy, Niemcy 2012; **06.20** Anna Dymna – spotkamy się – Karolina Sawka; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama-flesz i Pogoda-flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzymy się dla Polski; **11.25** Dookoła Bałtyku; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2409) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (74) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (252): Czas się żegnać – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górszy ratownicy (28): Trudne decyzje, cz. 2 – serial obyczajowy, Niemcy 2013; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Serial fabularny; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (75)

19.35 Barwy szczęścia (2409) – serial obyczajowy TVP

20.05 Barwy szczęścia (2410)

20.35 Dance Dance Dance – widowisko rozrywkowe

21.35 Dance Dance Dance

22.50 Muzyka, Taniec, Zabawa

23.50 Kino relaks – A psa biorę ja – komedia, USA 2016, reż.: Huck Botko, wyk.: Alicia Silverstone, Ryan Kwanten, Randall Batinkoff

01.35 Pod nadzorem – film sensacyjny, Kanada 2003, reż.: Sydney J. Furie, wyk.: Dolph Lundgren, Alex Karzis, Kata Dobo

03.25 Zabójczy widok – film sensacyjny, Wielka Brytania/USA 1985, reż.: John Glen, wyk.: Roger Moore, Christopher Walken, Tanya Roberts, Grace Jones

05.35 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Forum
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.11 Pogoda Info
03.15 O co chodzi
03.43 W akcji
04.03 Taśmy bezpieki
04.36 Taśmy bezpieki
05.07 Przystanek Łamśdorf. Powstańcy warszawscy w niewoli
05.37 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Wyścig po marzenia; **07.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.45** Kolory Świętości; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Nieoczekiwana podróż; **12.55** Lusaka Bauleni; **13.10** Aktywna zima; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Zrozumieć Antycywizację; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **17.00** Droga Krzyżowa; **17.25** Kolory Świętości; **17.30** Antykultura III; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Aniol Pański

18.00 Msza św. z sanktuarium św. Józefa w Toruniu

19.30 Opowieści Theo

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.45 Tydzień, który zmienił świat
23.20 Filmowe Życiorysy
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.45 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku – program kulinarny; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** LAB; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **15.55** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **17.00** LAB; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **20.05** Planeta Singli II – komedia, Polska 2018, reż.: Sam Akina, wyk.: Maciej Stuhr, Agnieszka Wiedłocha, Piotr Głowacki; **22.55** Kryjówka – film sensacyjny, USA/RPA/Japonia 2012, reż.: Daniel Espinosa; **01.00** Kuba Wojewódzki; **02.00** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **02.20** Noc Magii; **03.40** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3196); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Twoja Twarz Brzmi Znajomo; **22.10** Love Island. Wyspa miłości; **23.10** Daredevil – film akcji, USA 2003, reż.: Mark Steven Johnson; **01.35** A.I. Sztuczna inteligencja – film s.f., USA 2001, reż.: Steven Spielberg; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Komedia

PLANETA SINGLI 2

TVN – 20.05

Związek Ani (Agnieszka Wiedłocha) i Tomka (Maciej Stuhr) przeżywa poważny kryzys. On, showman-celebrity, wcale nie ma zamiaru się ustakować. Ona z kolei chce poważnego związku. Tymczasem na horyzoncie pojawia się Aleksander – zauroczony Anią milioner, właściciel aplikacji Planeta Singli, przekonany, że nikt inny nie pasuje do niego bardziej niż romantyczna nauczycielka muzyki.

Źródło: filmweb.pl

TVP 1

05.05 Klan (3770) – telenowela TVP, wyk.: Tomasz Stockinger, Laura Łącz, Barbara Bursztynowicz, Andrzej Grabarczyk; **05.30** Klan (3771) – telenowela TVP; **06.00** Sprawa dla reportera; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Rok w ogrodzie; **08.00** Rok w ogrodzie Extra; **08.15** wojsko-polskie.pl; **08.40** Pełnosprawni – magazyn dla niepełnosprawnych; **09.10** Prywatne życie zwierząt; **09.40** Fascynujący świat; **10.45** Sekretne życie kotów; **12.00** Płonące siodła – komedia, USA 1974, reż.: Mel Brooks, wyk.: Mel Brooks, Cleavon Little, Gene Wilder; **13.45** Okrasa łamie przepisy; **14.15** Z pamięci; **14.25** Ozdrowieńcy; **14.55** Policzmy się dla Polski; **15.05** Osiecka (4) – serial TVP; **16.00** To był rok; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.25** Stulecie Winnych (28) – serial TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (186): Sejf
21.35 Hit na sobotę – Papillon. Motylek – dramat, Hiszpania/USA/Czechy 2017, reż.: Michael Noer, wyk.: Rami Malek, Charlie Hunnam, Tommy Flanagan, Michael Socha
23.55 Wyjście awaryjne – komedia, Polska 1982, reż.: Roman Załuski, wyk.: Bożena Dykiel, Jerzy Michotek, Andrzej Golejewski, Zbigniew Buczkowski, Krzysztof Kowalewski, Ferdynand Matysik, Bolesław Plotnicki, Andrzej Bielski
01.35 Głębia oceanu – dramat obyczajowy, USA 1999, reż.: Ulu Grosbard
03.35 Jaka to melodia?
04.25 Z pamięci – Moda Polska
04.30 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2406) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2407) – serial obyczajowy TVP; **06.55** Dla niesłyszących – M jak miłość (1574) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda-flesz; **11.15** Rodzinny ekspres – W oczekiwaniu na dziecko (poronienia) – jak sobie radzić; **11.50** Dance Dance Dance – widowisko rozrywkowe; **12.50** Dance Dance Dance – widowisko rozrywkowe; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat; **15.45** Smaki świata po polsku; **16.20** Na dobre i na złe (802): Bądź przy mnie – serial TVP; **17.25** Na sygnale (297): Sobota w nocy – serial fabularny TVP; **17.50** Słowo na niedzielę – Bizon i nawrócenie, czyli to on da plon; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion; **19.25** Rodzinka.pl (161): Zależności – serial komediowy TVP
20.00 The Voice Kids – widowisko muzyczne
21.05 The Voice Kids – widowisko muzyczne
22.15 Kabaret. Super Show Dwójki (4) – program kabaretowy
23.25 Hity wszech czasów – magazyn muzyczny
00.25 Teściowie – komedia, Niemcy/USA 2003, reż.: Andrew Fleming, wyk.: Michael Douglas, Ryan Reynolds, Albert Brooks
02.15 Przrzeczenie – dramat, USA/Hiszpania 2016, reż.: Terry George, wyk.: Oscar Isaac, Charlotte Le Bon, Christian Bale
04.35 Rodzinka.pl (247): Kobita mi zwariowała – serial komediowy TVP, wyk.: Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Adam Zdrójkowski, Jacek Braciak
05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **06.21** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debaty TVP Info; **15.29** Info Dzień; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Serwis Info Dzień weekend; **17.30** Teleexpress; **17.34** Teleexpress Extra; **17.49** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.55 Pogoda Info
00.58 Salon dziennikarski
01.45 Minęła 20
02.32 Niezłomni
03.00 Serwis dla Polonii
03.15 Pogoda Info
03.25 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.20 Filmy Dokumentalne TVP Info
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Ziemia Obiecana; **06.45** Człowiek orkiestra; **07.20** Siódmy sakrament; **07.45** Kolory Świętości; **07.50** 40 dni ze św. Józefem; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Tydzień, który zmienił świat; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Filmowe Życiorysy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Mysłąc Ojczyzna; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Filmowe Życiorysy; **13.00** Aktywna zima; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Niedziela; **14.35** Św. Piotr Julian Eymard; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Wilhelm Pluta; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza ks. bpa Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
23.00 Głos serca
23.45 Filmowe Życiorysy
00.00 Programy powtórkowe

Komedia

VABANK 2, CZYLI RIPOSTA

POLSAT – 22.05

Odsiadający wyrok za obrabowanie własnego banku Kramer (Leonard Pietraszak) ucieka z więzienia. Zanim zbiegnie do Szwajcarii, chce się zemścić na Kwincie (Jan Machulski), który odpoczywa na zasłużonej emeryturze i o wszystkim dowiaduje się z gazet. Powody do obaw ma również Duńczyk (Pyrkosz), obecnie producent filmowy.

Źródło: filmweb.pl

TVN

05.10 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **05.25** Ukryta prawda – program obyczajowy; **06.25** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **07.25** Efekt Domina; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Brzydula (104) – wyk.: Julia Kamińska, Filip Bobek, Maja Hirsch, Małgorzata Socha, Łukasz Garlicki, Krzysztof Czeczot, Marek Włodarczyk; **12.00** Brzydula (105); **12.30** Brzydula (106); **13.00** Brzydula (107); **13.30** Brzydula (108); **14.00** Na Wspólnej Omnibus (813); **15.50** MasterChef Junior; **17.25** Efekt Domina; **18.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Power Couple – program rozrywkowy; **21.30** Siostry – komedia, USA 2015, reż.: Jason Moore; **00.00** Król Skorpion II: Narodziny wojownika – film przygodowy, USA/RPA/Niemcy 2008, reż.: Russell Mulcahy, wyk.: Michael Copon, Karen David; **02.20** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.40** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.10** Dawno temu w trawie – animacja, USA 1998, reż.: John Lasseter; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.40** Nasz Nowy Dom; **12.40** Design Dream. Pojedynki na wnętrza; **13.45** Łowcy nagród; **14.45** Rolnicy. Podlasie; **15.45** Więzienie; **16.15** Więzienie; **16.45** Więzienie; **17.15** Więzienie; **17.45** Chłopaki do wzięcia; **18.20** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Kowalscy kontra Kowalscy; **20.35** Kowalscy kontra Kowalscy; **21.05** Piękni i bezrobotni; **21.35** Piękni i bezrobotni; **22.05** Vabank 2, czyli Riposta – komedia kryminalna, Polska 1984, reż.: Juliusz Machulski, wyk.: Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Witold Pyrkosz, Jacek Chmielnik, Ewa Szykułska; **00.35** Bad Ass: Twardziel – film sensacyjny, USA 2012, reż.: Craig Moss, wyk.: Charles S. Dutton; **02.30** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 5 III 2021 r.

Niedawno we francuskiej miejscowości Lille rozpoczęto rozbiórkę kaplicy św. Józefa. Wbrew naszemu oburzeniu i niedowierzaniu takie sytuacje w wielu miejscach Europy zdarzają się bardzo często.

W wielu krajach, między innymi we Francji, większość dóbr kościelnych nie należy do wspólnoty Kościoła, lecz do państwa. Mała liczba wiernych, dość zawile przepisy i brak środków sprawiają, że nowoczesne państwo burzy, niszczy i równa z ziemią dorobek wielu pokoleń. Może patrząc na tę przynębiającą rzeczywistość, nie należy poprzestawać na chłodnej kalkulacji ekonomicznej i analizowaniu motywacji poszczególnych firm i struktur. Może – jako ludzie ochrzczeni – powinniśmy spojrzeć na to głębiej? Dostrzec w tym pewną zależność, która już kiedyś była obecna na terenie dzisiejszej Europy.

Aby zauważyć ścisły związek, należy cofnąć się do początku IV w. n.e., kiedy to upatruje się początku końca Cesarstwa Rzymskiego – najazdy ludów barbarzyńskich. Chociaż od tamtych wydarzeń upłynęło wiele wieków, to dzisiaj w Europie sytuacja jest podobna. Kraje Starego Kontynentu przeżywają głębokie wewnętrzne napięcie, na wschodzie Europy od wielu lat toczy się wojna militarna, która pochłania setki ludzkich istnień, na zachodzie zaś od wojny ideologicznej giną całe pokolenia młodych ludzi, którzy już nie wiedzą, co jest dobre, a co złe; nawet wewnętrzny głos sumienia nie jest wyznacznikiem postaw i ludzkich zachowań. Koniec imperium rzymskiego był podobny: najazdy obcych i wewnętrzne zepsucie doprowadziły ostatecznie do zamknięcia pewnej karty historii.

Dostrzegając tę smutną zależność, warto zobaczyć podobieństwo do zamykania, burzenia i dewastowania miejsc modlitwy wielu pokoleń ludzi wierzących i podjąć refleksję nie tylko nad tym, jak uchronić to, co jeszcze zostało, lecz także nad sposobem przygotowania się na to, co może przyjść i do nas. Jeszcze kilka miesięcy temu nikt by nie pomyślał, że również w katolickiej Polsce może dochodzić do profanowania świątyń i zakłócania nabożeństw liturgicznych. Z bólem jednak trzeba przyznać, że właśnie jesteśmy tego świadkami (choćby podpalenie kościoła Świętego Krzyża w Lublinie kilka dni temu).

Pewien permanentny kryzys, który nas dotyka, jest w jakiejś mierze dla nas...

Wyburzanie kościoła
św. Józefa w Lille

fol. Twitter

Coś się kończy ks. Rafał Jabłkowski

szansą. Pięknie to ukazuje papież Franciszek w swojej książce „Powróćmy do marzeń”: „[...] w tej chwili potrzebujemy chwycić okazję do zmiany, zrobić miejsce nowej rzeczy, której potrzebujemy”. Właśnie ta zmiana, o której mówi papież, jest zasadniczą wartością, którą powinniśmy podjąć, by uchronić siebie i następne pokolenia przed degradacją i falą niszczenia – nie tylko budynków i miejsc kultu, ale przede wszystkim ludzi, naszych braci i siostr, naszej rodziny i społeczeństwa.

Ta właściwa zmiana, o której wspomina Ojciec Święty, jest koniecznym warunkiem, by zmienić obecny stan i nie doprowadzić do degradacji tego wszystkiego, co jeszcze jest wartością. Według mnie musi to dokonywać się na dwóch płaszczyznach. Pierwsza dotyczy każdego z nas, czyli szczególnej pracy nad samym sobą, nad nieustannym nawróceniem, nad oczyszczaniem swojego serca, myśli i postaw z egoizmu, konsumpcjonizmu i życia w nieprawdzie. W tym wymiarze niezbędna jest łaska wiary, która to, co słabe, czyni mocnym: „Pan [...] mi powiedział: «Wystarczy ci mojej łaski. Moc bowiem w słabości się doskonali». Najchętniej więc będę się chlubił z moich słabości, aby zamieszkała we mnie moc Chrystusa. Dlatego mam upodobanie w moich słabościach, w obelgach, w niedostatkach, w prześladowaniach, w uciskach z powodu Chrystusa. Albowiem ilekroć niedomagam, tylekroć jestem mocny” (2 Kor 12, 9-10). Drugi wymiar to szczególna troska o dobro wspólne,

które należy odkrywać w kulturze, tradycji i naszej tożsamości. Niewątpliwie dzisiaj kultura „została jedynie sprowadzona do przedmiotu swobodnego wyboru i użycia” (ks. Jacek Grzybowski, „Szukając światła w nocy świata”), została ograniczona do indywidualnego i subiektywnego wymiaru, przez co jej możliwości zostały ograniczone, a przekaz stał się jałowy i nietrwały. Dlatego zauważając tę sytuację, należy przywracać kulturze i pamięci historycznej właściwe znaczenie i godność. Solidaryzm społeczny, wzajemny szacunek, poszukiwanie prawdy obiektywnej, dobra każdego człowieka –

to tylko niektóre elementy właściwego rozumienia kultury: jako wartości trwałej, dającej następny pokoleniom poczucie tożsamości i bezpieczeństwa.

Każdy z nas w jakiejś mierze niesie w sobie powołanie i zadanie do budowania nie tylko doczesności

zamkniętej wokół swoich spraw, obowiązków, pracy, domu, szkoły, dzieci. Jesteśmy też wezwani, by ciągle tworzyć świat, który będzie bliższy Bogu, w którym dokonania poprzednich pokoleń nie będą oceniane jedynie przez pryzmat kalkulacji ekonomicznej czy światopoglądowej, a dzieła dzisiejszej kultury zostaną zachowane, tak jak cały dorobek antycznej cywilizacji, którą w sztuce i myśli Platona, Arystotelesa, Boecjusza i wielu innych Kościół przeniósł w nowy świat, który zrodził się w wiekach średnich. Czy jednak na zgłiszczach dzisiejszej Europy będzie mógł powstać nowy, lepszy świat?

Fundacja Strumienie Życia

wspiera tych, którzy na swojej drodze życia zagubili sens tworzenia głębokich relacji międzyludzkich i pragną powrotu do życia w prawdzie.

Rekolekcje przez nas prowadzone pomagają doświadczyć miłości Boga i rozpoznać Jego obecność w ranie serca każdego z nas. Strumienie Życia są miejscem wzrastania do pełni człowieczeństwa w Jezusie Chrystusie i podejmowania decyzji, by pójść za Panem na drodze osobistego życiowego powołania.

Rekolekcje kierujemy do osób przeżywających:

- doświadczenie odrzucenia
- uzależnienia seksualne
- brak poczucia własnej wartości
- depresję i życie w duchu fatalizmu
- bierność, uległość, brak asertywności
- fizyczny lub emocjonalny brak rodzica
- aktywizm, perfekcjonizm
- problemy tożsamości płciowej
- niechęć do płci przeciwnej
- problemy wyparcia cielesności i seksualności
- lęk przed zaangażowaniem i bliskością drugiego człowieka
- relacje uzależnienia i współuzależnienia emocjonalnego
- wszelkiego rodzaju nadużycia i przemoc w rodzinie lub poza nią

www.strumieniezycia.pl

STRUMIENIE ŻYCIA

KRS 667609

pómoż nam pomagac

Reklama ukazuje się dzięki wsparciu Fundacji Uskrzydlaamy.

fundacja
uskrzydlaamy

Polscy misjonarze pracują z dziećmi
i młodzieżą na wszystkich kontynentach.

Ewangelizują, wychowują, towarzyszą.

Dołącz do nas i wspieraj misje!

Nazwa organizacji
Numer wpisu do KRS
Cel szczegółowy

Fundacja Nauki i Wychowania
0000 070 179
MISJE

www.misjesalezjanie.pl

Podaruj 1% na MISJE!

Możesz zapewnić

- edukację
- przybory szkolne
- jedzenie